

Møteinnkalling

Utvalg:	Rondane-Dovre nasjonalparkstyret
Møtested:	Rondaheim grendehus, Atndalen, Folldal
Dato:	06.03.2025
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Ytre tidsramme for møtet settes til kl. 10:00 - 15:30.

Lunsj kl. 11:45.

Det vil bli gitt to eksterne orienteringer:

- Om nettverket "Dark sky" (DarkSky International | Protecting the night skies for present and future generations), ved **Odd Morten Taagvold**.
- Om Fokus fv 27 og om regional plan for Rondane og Sølnekletten, ved **Julie Kollstrøm Nguyen**, rådgiver naturforvaltning - samfunnsutvikling, Innlandet fylkeskommune.

I tillegg vil sekretariatet orientere om:

- Data fra ferdselstellere i Rondane og Dovre nasjonalparker - 2024, v. sekretariatet.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 2/2025	Godkjenning av innkalling og valg av medlem til å skrive under protokoll		
ST 3/2025	Sak - Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat - årsrapport 2024		2025/1162
ST 4/2025	Sak - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - midler til tiltak i verneområder - driftsmidler - SNO-ressurs - tildelt 2025		2024/11327
ST 5/2025	Klage - Rondane NP - dispensasjon - 2025 - organisert ferdsel - guidede turer - Furulund - Fagervoll - Bjørnhollia - Gammelgården - Rondane River Lodge AS		2025/752
ST 6/2025	Frydalen LVO - dispensasjon - skilting av tursti - Frybrua - Fryos-brua - Kvamsfjellet Vel		2025/2509
ST 7/2025	Sak - Grimsdalen LVO - dispensasjon - riving og gjenoppbygging av måsåbu - 96/1 - Gråsida grunneierlag - Jan Erik Ulheim og Engelke Ulheim		2024/13316
ST 8/2025	Sak - Hemmeldalen NR - dispensasjon - organisert ferdsel - motorferdsel - 2025 - bruk av Birkebeinertraseen til hundeløp - Mesna Trekkhundklubb		2025/2658
ST 9/2025	Sak - Frydalen LVO - tiltak Tjønnbakken – Spranget - tilbakemelding på innspill fra Sel fjellstyre		2025/395
ST 10/2025	Delegerte vedtak		
DS 1/2025	Delegert sak - dispensasjon - Grimsdalen LVO - snødekt mark - transport av mjølkeanlegg - Bjørnsgardssætre - Sivert Magne Talleraas		2025/329
DS 2/2025	Delegert vedtak - avslag - Rondane NP - drone - Magnus Viggen		2025/370
DS 3/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovre NP - Grimsdalen LVO - 2025 - snødekt mark - øvelse B6 - Lesja - Brennhaug og Dombås Røde Kors Hjelpekorps		2024/9137
DS 4/2025	Delegert sak - avslag - Rondane NP - drone - Are Skurdal		2025/429
DS 5/2025	Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - snødekt mark - Godlidalshytta - Pihl AS		2025/421
DS 6/2025	Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Frydalen LVO - snødekt mark - drone - tekniske undersøkelser og transport til Rondvassbu - Lyse AS		2025/755

DS 7/2025	Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - opprette saltplass - Søre Eldåseter - Anders Anne - Jørn Lodver Dalseg - Tor Bjørke	2025/625
DS 8/2025	Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - snødekt mark - opprette saltplass - utkjøring av saltstein og materialer - Søre Eldåseter - Anders Anne - Jørn Lodver Dalseg - Tor Bjørke	2025/625
DS 9/2025	Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - vilttiltak 2025 - Normann-prosjektet - Nord-Fron kommune	2025/748
DS 10/2025	Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - forskning - prøver av lav - jordprøver - Robert Mills	2024/12644
DS 11/2025	Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Dovre NP - Grimsdalen LVO - Dørålen LVO - snødekt mark - drift - vedlikehold - tilsyn med buer og hytter - Dovre fjellstyre	2025/1439
DS 12/2025	Delegert sak - dispensasjon og avslag - Rondane NP - organisert ferdsel - Mathias Sletten Grindstuen	2025/1260
DS 13/2025	Delegert vedtak - avslag - Rondane NP - organisert ferdsel - guidede turer - Furulund - Fagervoll - Bjørnhollia - Gammelgården - Rondane River Lodge AS	2025/752
DS 14/2025	Delegert sak - dispensasjon og avslag - Hemmeldalen NR - snødekt mark - beredskap - Norsk Folkehjelp Rena	2025/1565
DS 15/2025	Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - snødekt mark - kjentmannstur - Norsk Folkehjelp Rena	2025/1565
DS 16/2025	Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - snødekt mark - preparering av skiløype - Storulvegen - Mysusæter og Raphamn løypelag	2025/2224
DS 17/2025	Delegert sak - dispensasjon - Grimsdalen LVO - snødekt mark - uthenting av havarert elgtrekk - Stian Egil Brenden	2025/2136
DS 18/2025	Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - snødekt mark - transport av ved - Gråknarten - Jan Magne Sætrom	2025/2283
DS 19/2025	Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Frydalen LVO - snødekt mark - utkjøring av saltstein - Bløyvangen - Nedre Tverrglitra - Øvre Tverrglitra - Kvam Østside beitelag	2025/2318
DS 20/2025	Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - båndtvangbestemmelsene - taksering av hønsefugl - Kiær Mykleby	2025/2319
DS 21/2025	Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - snødekt mark - frakt av materialer - Furusjøvegen 332 - Midtli og Svelstad Bygg AS	2025/2438
ST 11/2025	Referatsaker	
RS	Mottatt rapport - Hemmeldalen NR - naturtypekartlegging - 2024 - Nedre Hemmeldalen	2024/5433

RS	Kopi - rapport bru Spranget -sesongvurdering fra Fergestad	2023/9415
RS	Svar - Rondane NP - Spranget - Rondvassbu - bruk av el-sykkel - Kjell Hovde	2024/8452
RS	Invitasjon til møte - 210125 - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - oppdatert med adresseliste	2024/13629
RS	Til uttalelse - høring - kommunedelplan - Åmot - klima og energi - 2024 - 2036 - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2024/13810
RS	Vedtak i klagesak - Rondane NP - oppføring av platting til hytte - 329/6 - Kampeveien 1019 - Sel - Knut Ole Hjelvik	2021/8185
RS	Rondane-Dovre - elektronisk rapport midler til tiltak i verneområder 2024	2023/13474
RS	Informasjon - bruken av utvalgsmodule i Elements - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2024/14214
RS	Informasjon - opplegg for ferdselstelling - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - midler til tiltak i verneområder - naturrestaurering - SNO-ressurser - 2025	2024/11327
RS	Grimsdalen LVO - fjellcamp ved Grønbakken	2020/4948
RS	Forespørsel - Rondane NP - Dovre NP - prosjekt - climate futures - CLIMPACT - Stiftelsen Nansen Senter for Miljø og Fjernmåling	2025/1419
RS	Anmodning om rapportering av antall anmeldelser til politiet i 2024 - brudd på miljøregelverket - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2025/1762
RS	Svar - Rondane NP - Rondvassbu og energiomlegging	2024/8191
RS	Årsmelding 2024 - Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten	2025/2021
RS	Referat - Rondane-Dovre - årlig, fast kontaktmøte mellom forvaltningen, DNT, hytteverter og drivere/eiere av private turisthytter i verneområdene - 2024	2022/12149
RS	Til uttalelse - oppstart - høring av planprogram - kommuneplan - Åmot - samfunnsdel - 2026 - 2036 - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2025/2066
RS	Mottatt - Dokumentasjon - Grimsdalen LVO - tilrettelegge for parkering langs vegen opp til Tollevshaugen - 86/1 - Grimsdalsvegen SA	2023/7024
RS	Rondane NP - dispensasjon - 2025 - oppføring av tilbygg - Rondvassbu turisthytte - DNT Oslo og Omegn - saken stilles i bero	2025/1133
RS	Informasjon om årets tildelinger til nasjonalpark - og verneområdestyrer	2024/11327

ST 2/2025 Godkjenning av innkalling og valg av medlem til å skrive under protokoll

Arkivsaksnummer: 2025/1162-1

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 26.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	3/2025	06.03.2025

Sak - Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat - årsrapport 2024

Innstilling fra forvalter

Det blir vist til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, pkt. 1.

Nasjonalparkstyret tar Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyres årsrapport for 2024 til orientering.

Sekretariats årsrapport med vedlegg blir etter dette sendt til Miljødirektoratet og Statsforvalteren i Innlandet til orientering.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat - årsrapport 2024 - forslag

Saksopplysninger

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har, som før, laget en årsrapport for året som gikk.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Vedtakter for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2024

1. Vedtektenes formål

Formålet med vedtektene er å gi bestemmelser om oppnevning av nasjonalpark- og verneområdestyret, og om styrets og nasjonalpark- /verneområdeforvalters myndighet og oppgaver.

Vedtektene skal videre legge til rette for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyret i samsvar med verneformålet og i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

Vurdering

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyres årsrapport for 2024 blir lagt fram for nasjonalparkstyret til orientering.

Sekretariats årsrapport med vedlegg blir etter dette sendt til Miljødirektoratet og Statsforvalteren i Innlandet til orientering.

**Rondane og Dovre nasjonalparker
med
tilliggende landskapsvernområder og naturreservat
- årsrapport 2024**

Fra Hemmeldalen naturreservat. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Forslag fra sekretariatet, 26.02.25.

Innhold

1 Generelt	3
2 Organisering	5
2.1 Ansvarsfordeling i verneområdene	5
2.2 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	5
2.3 Arbeidsutvalget	6
2.4 Rådgivende utvalg	7
2.5 Administrativt kontaktutvalg	9
2.6 Nasjonalparkforvalter / sekretariat	10
2.7 Statens naturoppsyn Rondane - Naturoppdrag	11
3 Forvaltningsmessige oppgaver	12
3.1 Møter og saker	12
3.2 Andre møter og samlinger	15
3.3 Motorferdsel	16
3.4 Forvaltningsplan	19
4 Drift, tiltak og oppsyn	20
4.1 Tildeling og bruk av midler for 2024	20
5 Noen besøkstall	22
5.1 Ferdsestellere	22
5.2 Overnattingstall turisthytter	22

1 Generelt

Rondane nasjonalpark er Norges første nasjonalpark, og ble opprettet i 1962. Verneområdene Rondane nasjonalpark og Dovre nasjonalpark med tilliggende verneområder ble i hovedsak utvidet/opprettet i 2003. Se også tabell 1.

Hovedformålet med nasjonalparkene og landskapsvernområdene er å ta vare på et fjelløkosystem med leveområder for villrein.

De viktigste artene knyttet til verneformålet for nasjonalparkene er villrein, kongeørn, jaktfalk, jerv, ravn, rype og en lang rekke fuglearter og plantearter som er knyttet til alpinsone. I Dovre nasjonalpark er det også en rekke verdifulle botaniske forekomster.

Spør etter fangstanlegg, boplasser og andre kulturminner knyttet til jakt og fangst av villrein finnes i hele Rondaneområdet.

Rondane er i dag en av Norges mest besøkte nasjonalparker.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, møte 29.11.24, Lundes, Venabygdsfjellet. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Tabell 1. Verneområder forvaltet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneområde	Areal (daa)	Areal sum (daa)	Kommuner
Nasjonalpark (2)		1 259 439,6	
Rondane	968 972,0		Dovre, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Folldal, Stor-Elvdal
Dovre	290 467,6		Dovre, Folldal
Landskapsvernområde (4)		187 773,3	
Grimsdalen	120 679,8		Dovre, Folldal
Frydalen	39 660,1		Sel, Nord-Fron, Sør-Fron
Dørålen	15 850,2		Folldal, Dovre
Vesle Hjerkin	11 583,2		Dovre
Naturreservat (8)		276 734,0	
Mesæternyra	2 930,9		Dovre
Myldingi	12 773,5		Folldal, Sør-Fron
Flakkstjønn	2 968,4		Nord-Fron
Veslehjerkinntjønnin	2 033,2		Dovre
Kattuglehøi	267,4		Dovre
Grimsdalsmyrene	480,7		Dovre
Hovdsjømyrene	4 359,2		Stor-Elvdal
Hemmeldalen	250 920,7		Stor-Elvdal, Åmot, Ringsaker, Hamar
Sum		1 723 946,9	

2 Organisering

2.1 Ansvarsfordeling i verneområdene

Nasjonalparkstyret forvalter verneforskriftene og fatter enkeltvedtak, utarbeider forvaltningsplan (og skjøtselsplaner og besøksstrategier), og gjennomfører tiltak knyttet til økologisk skjøtsel, informasjon/skilting, kanalisering/tilrettelegging og registrering/overvåking.

Det er Statens naturoppsyn Rondane (SNO), som selv eller via tjenestekjøp, utfører kontroll og tilsyn i verneområdene. SNO bidrar også vesentlig i arbeidet med skjøtsel og tiltak.

2.2 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Nasjonalparkstyre har konstituert seg i møte 14. mars 2024, med sammensetning som vist i tabell 2.

Tabell 2. Medlemmer i nasjonalparkstyret 2024 - 2027

Kommune	Namn	Vara til styret	AU
Sør-Fron	Ole Tvette Muriteigen (leder)*	Brit Dalseg	*leder
Nord-Fron	Anne-Marie Olstad (nestleder)*	Olav Røssum	*nestleder
Sel	Eldri Siem (AU-medlem)*	Kjetil Eide	*vara
Dovre	Magne Vorkinn	Mette Onsum Berg	
Stor-Elvdal	Even Moen*	Linda Otnes Henriksen	*vara
Ringebu	Kristin Teigen	Lars Skjeggestad Kleven	
Folldal	Kristin Langtjernet*	Jon Olav Ryen	*medlem
Åmot	Ole Gustav Narud	Björg Steine	
Ringsaker	Thomas Hisdal Eriksen*	Ingvild Elise Ihle	*medlem
Hamar	Kristian Ulen*	Vigdis Stensby	*medlem
Innlandet fylkeskommune	Johannes Christian Wahl Gran	Aud Hove	

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret sitt mandat er ellers regulert av vedtekter fastsatt av Miljødirektoratet januar 2024.

2.3 Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalgets sammensetning er vist i tabell 2. Arbeidsutvalget har delegert myndighet i følgende saker:

- Søknader der det klart går fram av forvaltningsplanen om tillatelse kan/bør gis.
- Hastesaker angående mindre tiltak som f.eks. fasadeendring og mindre bygningsmessige tilpasninger på eksisterende bygg og anlegg (Irreversible tiltak som f.eks. byggetiltak og terrenginngrep er i utgangspunktet ikke delegert)
- Søknader om forlenging av dispensasjon fra verneforskriftene og naturmangfoldloven, når søker har fått tillatelse tidligere. Saker som blir behandla i AU skal refereres for styret i neste styremøte.

Trafikkskilt på rv 3 i Alvdal, 24.11.24. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

2.4 Rådgivende utvalg

I vedtektene fra Miljøverndepartementet til styret står det bl.a:

“Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.

Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.

Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.”

Sammensetningen av Rådgivende utvalg er godkjent av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 10.06.20, styresak 25/2020, se tabell 3.

Rådgivende utvalg har hatt to møter i 2024:

- 30.04.24
- 15.11.24 (felles med administrativt kontaktutvalg),

med bl.a. følgende saker:

- årsrapporter
- tiltak i verneområdene
- skjøtsel i Grimsdalen LVO
- bedriftsinformasjon
- tiltaksplan for villrein
- fuglelivet i verneområdene.

Tabell 3. Parter og medlemmer til Rådgivende utvalg, nasjonalparkstyret sak 25/2020.

Organ	Representant
Friluftsliv- og miljøinteresser	
Forum for natur og friluftsliv Innlandet	Morten Aas
DNT Oslo – og Omegn	Jan Erik Reiten
Villreininteresser	
Villreinnemda for Rondane-Sølnkletten	Solvår Brustad Lilleeng (vara Jørund Båtstad)
Villreinutvalget Rondane Nord og Rondane Sør	Hans Olav Arnekleiv (vara Inge Aspoug)
Sammenslutningen for Fjellstyrene i Rondane	Knut Erik Ulen (vara Therese Rudi)
Reiseliv	
Rondanevegen	Anne Margrethe Sæterhaug, Kvistli Islandshetser (vara Bjørn Brendbakken, Galleri Snøhetta)
Nasjonalparkriket Reiseliv (Dovre og Sel)	Ole Erik Bjørnstadhaugen
Visit Lillehammer	Merethe Sandum
Grunneiere	
Statskog SF	Hilde Hammer
Oppland Bondelag/bonde- og småbrukarlag/skogeierforening/Sau og Geit	Bjørnhild Vigerust (vara Jan Erik Brenden)
Hedmark Bondelag/bonde- og småbrukarlag/skogeierforening/Sau og Geit	Ingar Elgvasslien (vara Håkon Edvard Nettet)
Grunneier representant Hemmeldalen	True Strand Schildmann (vara Haaken Wilhelm Matiesen)
Hytteiere	
Hytteforening eller velforening	Eystein Brustuen, Kvamsfjellet Vel (vara Knut Bryhn, Mysusetter Vel)
SUM TOTALT	13

2.5 Administrativt kontaktutvalg

I vedtektene fra Miljøverndepartementet til styret står det bl.a:

«For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.

Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret.»

Medlemmene i administrativt kontaktutvalg er vist i tabell 4.

Tabell 4. Medlemmer i administrativt kontaktutvalg 2023

Kommune	Representant
Dovre	Kari Bentsdal
Sel	Ingunn Synstnes
Stor-Elvdal	Camilla Anderson
Ringsaker	Finn Sønsteby, avløst av Sondre Gottenborg
Folldal	Synnøve S. Bakken
Nord-Fron	Geir Johan Groven
Sør-Fron	Konrad Skåravik Bryhn
Ringebu	Jostein Gårderløkken, avløst av Kari Marte Haugstad
Hamar	Lise Wenche Dufseth Urset
Åmot	Jesper Engel
Innlandet fylkeskommune	Hanne Thingstadberget

Administrativt kontaktutvalg har hatt to møter i 2024:

- 13.06.24 (befaring i Hemmeldalen NR)
- 15.11.24. (felles med Rådgivende utvalg)

Viktige saker har vært:

- befaring Hemmeldalen naturreservat
  - mulige infopunkt
  - besøksstrategi for Hemmeldalen naturreservat.
- innspill fra kommunene
- tiltak i verneområdene.

2.6 Nasjonalparkforvalter / sekretariat

Sekretariatet har i 2023 vært:

- Ingvild Skarsaune, nasjonalparkforvalter
- Trond Stensby, nasjonalparkforvalter.

Nasjonalparkforvalterne er underlagt nasjonalparkstyret i alle saker som angår forvaltningen av verneområdene. Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid. Nasjonalparkforvalterne kan fremme innstillinger til nasjonalparkstyret i saker som gjelder forvaltning av verneområdene.

Statsforvalteren i Innlandet er arbeidsgiver for nasjonalparkforvalterne.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 25. september 2015 gitt nasjonalparkforvalterne myndighet til å fatte vedtak i saker av kurant karakter. Myndigheten er gitt med hjemmel i punkt 6.2 i vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. Med kurant karakter menes følgende:

- Saker etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel.
- Saker etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48 der:
  - a) Det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret.
  - b) Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak.
  - c) Forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet. Ved tvil skal forvalter drøfte saken med styreleder. Dette skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter treffer delegert vedtak i saken.

Alle delegerte vedtak skal refereres for styret. Vedtak fattet av nasjonalparkforvalterne skal være i tråd med naturmangfoldloven, verneforskriftene og gjeldende forvaltningsplan.

Nasjonalparkforvalteren sin myndighet til å fatte vedtak etter ordlyden ovenfor gjelder for alle verneforskrifter som Rondane-Dovre nasjonalparkstyre til enhver tid har i sin portefølje.

Alle vedtak etter verneforskriftene og naturmangfoldloven § 48 skal forvalterne føre i Miljøvedtaksregisteret.

Fornyng av informasjon på stien til Formokampen, utført i 2024. Foto: Finn Bjormyr (SNO)

2.7 Statens naturoppsyn Rondane - Naturoppdrag

Statens naturoppsyn Rondane (SNO) er Miljødirektoratets operative feltorgan. Oppgavene spenner fra kontroll, overvåking og informasjon, til skjøtsel og tilrettelegging i verneområder. Nasjonalparkstyret bestiller oppdrag fra SNO knyttet til gjennomføring av informasjonstiltak/skilting, økologisk skjøtsel, kanalisering/tilrettelegging og registrering/overvåking. SNO gjennomfører disse oppgavene selv eller gjennom tjenestekjøp fra fjellstyrene i Rondaneområdet.

SNO Rondane i 2024:

- Finn Bjormyr, SNO Rondane
- Henriette Othilie Bøe Kildahl, SNO (Hemmaldalen NR/ Hovdsjømyrene NR).

I tillegg er det kjøpt tjenester av:

- Dovre fjellstyre
- Sel fjellstyre
- Ringebu fjellstyre.

Forvaltningens bestilling av oppdrag fra SNO, registreringer av observasjoner, installasjoner og bevaringsmål, samt rapportering skjer i fagsystemet **Naturoppdrag**. Pr. dato er det for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre registrert:

- 30 planlagte oppdrag
- 389 installasjoner
- 18 observasjoner.

Utførte tiltak langs Dørålsvegen, Dørålen LVO, 2024. Foto: Finn Bjormyr, SNO.

3 Forvaltningsmessige oppgaver

3.1 Møter og saker

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har hatt fem møter i 2024, jf. tabell 5. AU har hatt to møter.

Tabell 5. Møter i Rondane-Dovre nasjonalpark i 2023

Møteform	Antall	Kommentar
Styremøte	5	Et av møtene gjaldt kun konstituering (Et av møtene ble holdt med nasjonalparkstyret fra forrige valgperiode)
AU	2	TEAMS / e-post

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i 2024 behandlet 25 saker, der det gjort enkeltvedtak etter verneforskrift, naturmangfoldloven § 48 eller forvaltningsloven. eller andre saker som gjelder planprosesser, høringer, tiltak, og klagebehandling m.m. De ulike sakene fordeler seg med vedtak som vist i tabell 6.

Det ble arrangert kompetansedager med opplæring for styremedlemmene, 14. – 15. mars på Lillehammer.

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har behandla 75 delegerte saker i 2024. (Kilde: Miljøvedtaksregisteret) De delegerte sakene fordeler seg med vedtak som vist i tabell 7.

I tillegg til behandling av ulike søknader og saker, har nasjonalparkstyret i 2024 gjennomført en rekke tiltak for å sikre verneverdiene. Nasjonalparkstyret har bl.a. stått for:

- Gjennomført prosess med utarbeiding og godkjenning av Besøksstrategi for Hemmeldalen naturreservat.
- Fullført arbeidet med retningslinjer for bruk «Kommersielt merke» etter merkevaren Norges Nasjonalparker.
- Ulovlighetsoppfølging, pålegg om retting og oversending av sak til Miljødirektoratet for illegging av overtredelsesgebyr.
- Samarbeid med Grimsdalsprosjektet og private setereiere i Frydalen om skjøtsel av viktige naturtypelokaliteter.
- Planlegging og utforming av fem informasjonspunkter rundet Hemmeldalen naturreservat
- Videreført arbeidet med oppdatering av naturstien «Barthstien» i Grimsdalen.
- Fullført arbeidet med fornying av informasjon om fangstminner på Formokampen.
- Oppstart arbeid med plan for stiprosjekt ved Rondvassbu – restaurering av landskapet.
- Arbeidet med oppretting av nye informasjonspunkt etter designmanualen for merkevaren Norges nasjonalparker – supplering.
- Fullført vedlikehold og forebyggende tiltak på stien mellom Hageseter turisthytte og Grimsdalshytta.
- Ny vegbom ved Grimsdalsgruva
- Nasjonalparkstyret har en besøksretta hjemmeside for Rondane nasjonalpark: <https://rondane-dovre.no/>
- Nasjonalparkstyret har en egen nettside: <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/>
- Bruk av sosiale medier som informasjonstiltak – samarbeid med Norsk Villreinsenter.

Tabell 6. Enkeltvedtak gjort av Rondane **Dovre nasjonalparkstyre** i 2024

Verneområ de	Vedtak etter verneforskrif t	Vedt ak etter nml § 48	Påleg g, NML § 69	FV L	Bygning er, irreversi ble inngrep	Motorferd sel	Ferds el	Ann et	Klag er	Avsl ag
Rondane NP	3	2				2		3		
Dovre NP	1	1			2					
Grimsdale n LVO	2	2	1		2	1		1		
Frydalen LVO	2	5		1	3	2		2	1	
Dørålen LVO										
Vesle Hjerkinn LVO										
Mesætermyre NR										
Myldingi NR										
Flaksstjønn NR										
Vesle Hjerkinn NR										
Kattuglehøi NR										
Grimsdalsmyr ene NR										
Hovdsjømyre ne										
Hemmeldalen NR										
SUM	8	10	1	1	7	5		6	1	

Tabell 7. **Delegerte saker** behandla av sekretariatet for Rondane Dovre nasjonalparkstyre i 2024

Verneområde	Vedtak etter verneforskrift	Vedtakk etter nml § 48	Bygninger, irreversible inngrep	Motorferdsel	Ferdseil	Annet	Klager	Avslag
Rondane NP	9	16		17	1	7		4
Dovre NP	8	3		8		3		
Grimsdalen LVO	9	6	2	10		3		
Frydalen LVO	5	5	2	8				
Dørålen LVO	2			2				
Vesle Hjerkin LVO								
Mesætermyre NR	1			1				
Myldingi NR	1	3		3		1		
Flaksstjønn NR	1			1				
Vesle Hjerkin NR	1			1				
Kattuglehøi NR	1			1				
Grimsdalsmyrene NR	1			1				
Hovdesjømyrene NR	1			1				
Hemmeldalen NR	14	1		15				
SUM	54	34	4	69	1	14		4

Etter naturmangfoldloven § 48 behandles det bl.a. søknader om bruk av drone, vitenskapelige undersøkelser og aktiviteter som ikke er fanget opp av de konkrete dispensasjonsbestemmelsene i forskriftene. I tillegg er det behandlet søknader om motorferdsel knyttet til skadefellingstillatelser.

3.2 Andre møter og samlinger

Sekretariatet har ellers deltatt på:

- Partsmøter i ulike prosesser.
- En fra sekretariatet har hatt plass som observatør i prosjektgruppa nedsatt av Statsforvalteren i Innlandet for arbeidet med tiltaksplan for villrein i Rondane.
- Årlig, fast kontaktmøte mellom forvaltningen, DNT, hytteverter og drivere/eiere av private turisthytter i verneområdet (februar 2025)
- Møter om FoU-prosjekt Rondane – villrein og ferdsel.
- Felles møter for verneområdeforvalterne i Innlandet.
- Webinarer for verneområdeforvaltere i regi av Miljødirektoratet.
- Gjennomført befarings, sammen med SNO, av ulike tiltak i verneområdene.
- Stikurs ved Rondvassbu i regi av Miljødirektoratet og SNO (Stiskulen).

3.3 Motorferdsel

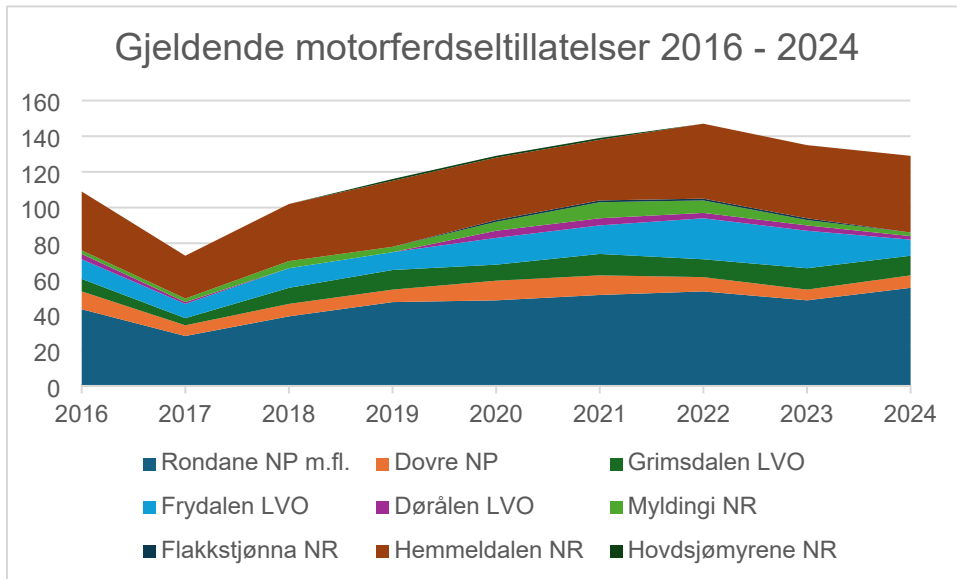
Søknader om motorferdsel utgjør en stor del av sakene som kommer til behandling hos Rondane-Dovre nasjonalpark. Det er derfor av interesse å se hvordan tillatelser og dispensasjoner fordeler seg over år og verneområder. Det er gjort en sammenstilling av dette i tabell 8 og figur 1.

I landskapsvernområdene (Grimsdalen og Frydalen) kan leiekjørere godkjent av den enkelte kommune utføre transport (for et visst antall turer) til hytter og buer, uten at eier/bruker trenger å søke om tillatelse. Dette inngår ikke i statistikken vist i tabell 8 og figur 1.

Tabell 8. Gjeldende tillatelser til motorferdsel 2016 – 2023 – Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. (Statistikken viser ikke antall turer.)

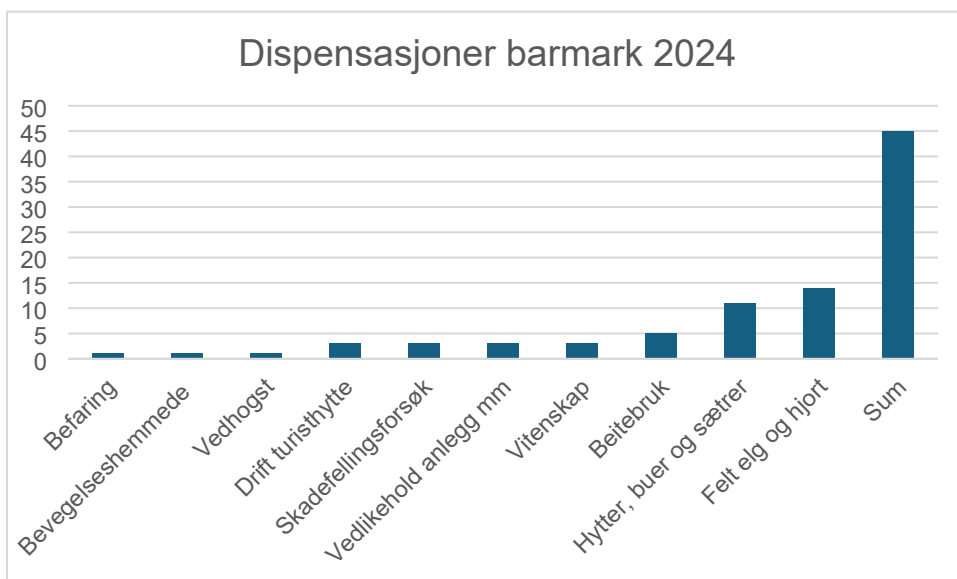
Verneområde	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rondane NP m.fl	43	28	39	47	48	51	53	48	55
Dovre NP	10	6	7	7	11	11	8	6	7
Grimsdalen LVO	7	4	9	11	9	12	10	12	11
Frydalen LVO	11	8	11	10	15	16	23	21	9
Dørålen LVO	3	1	0	0	4	4	3	3	2
Myldingi NR	2	2	4	3	5	9	7	3	2
Flakkstjønnna NR	0	0	0	0	1	1	1	1	0
Hemmeldalen NR	33	24	32	37	35	34	42	41	43
Hovdsjømyrene NR	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Sum	109	73	102	116	129	139	147	135	129

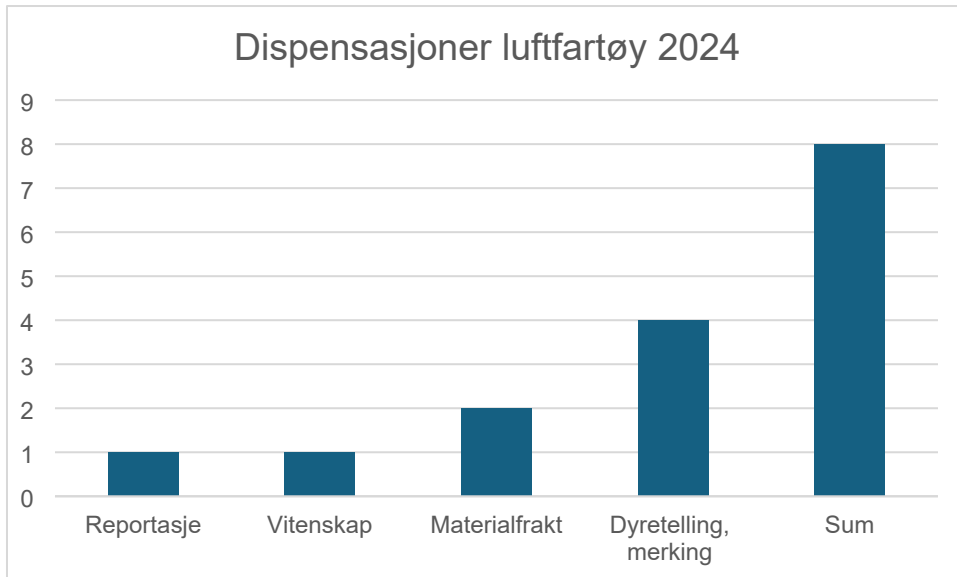

Figur 1. Gjeldende tillatelser til motorferdsel 2016 – 2024 – Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. (Statistikken viser ikke antall turer.)

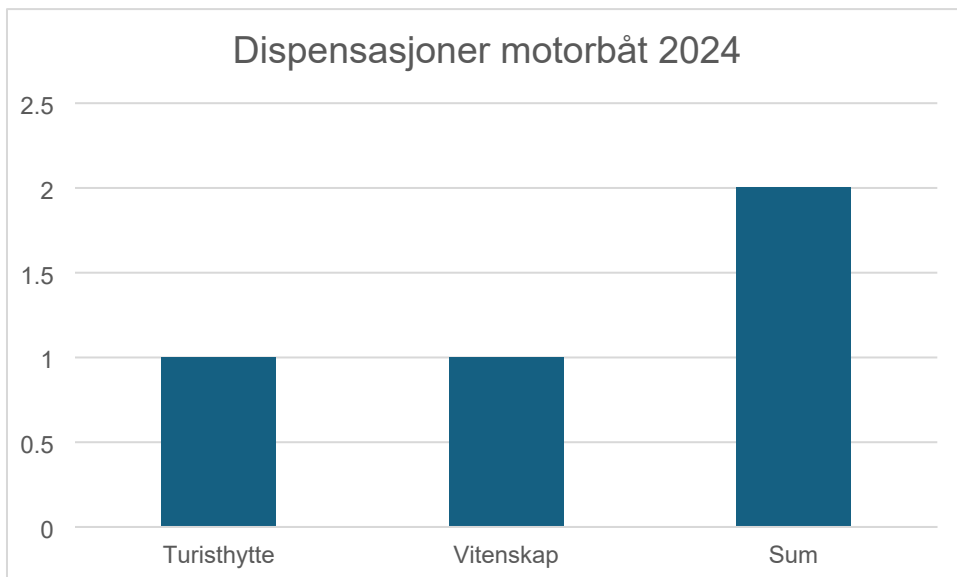
I figur 2 – 5 er det diagram som viser fordelingen av antall dispensasjoner på ulike formål for motorferdselen i 2024.

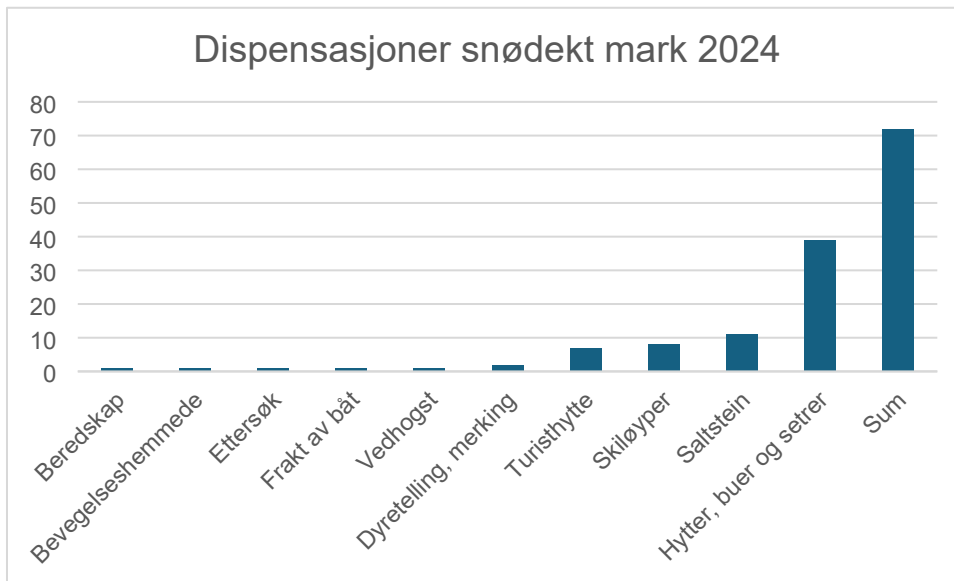
Figur 2. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, barmark i 2024. (Statistikken viser ikke antall turer.)

Figur 3. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, luftfartøy i 2024. (Statistikken viser ikke antall turer.)

Figur 4. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, motorbåt i 2024. (Statistikken viser ikke antall turer.)

Figur 5. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, snødekt mark i 2024. (Statistikken viser ikke antall turer.)

3.4 Forvaltningsplan

Miljødirektoratet gav i brev datert 27.04.23 følgende melding:

«Med dette som bakgrunn ønsker vi å utsette behandlingen av oversendt forvaltningsplan inntil stortingsmeldingen om villrein og tiltaksplaner for Rondane villreinområde foreligger i første kvartal 2024. Dette for å unngå unødvendig byråkrati med godkjenning, arbeid og høring i flere omganger for både nasjonalparkstyret, Miljødirektoratet og høringsparter dersom det viser seg at det må utarbeides ny forvaltningsplan i 2024.»

Område ryddet for einer med «dieselgeit» i 2021, kyr beiter på feltet i 2024. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

4 Drift, tiltak og oppsyn

4.1 Tildeling og bruk av midler for 2024

Sekretariatet.

Midler til drift av sekretariatet er tildelt via Statsforvalteren i Innlandet: kr. 63.000,-. **Forbruk kr. 71.034,-**

Nasjonalparkstyret - drift (prosjekt 2NV015).

Tildeling fra Miljødirektoratet til drift av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre: kr. 370.000,- + grunntilskudd kr. 100.00,-. **Forbruk: kr. 511.903,-.**

Forvaltningsplaner og besøksstrategi (prosjekt 2NV018)

Tildeling fra Miljødirektoratet til forvaltningsplan og skjøtselsplaner: kr. 150.000,-. **Forbruk: kr. 152.141,-**

Tiltak i verneområdene (prosjekt 2NV033)

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre fikk tildelt kr. 850.000,- til tiltak i verneområdene i 2024. Justert budsjett/prognose og forbruk er vist i tabell 9.

Fra stikurset ved Rondvassbu, juni 2024. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

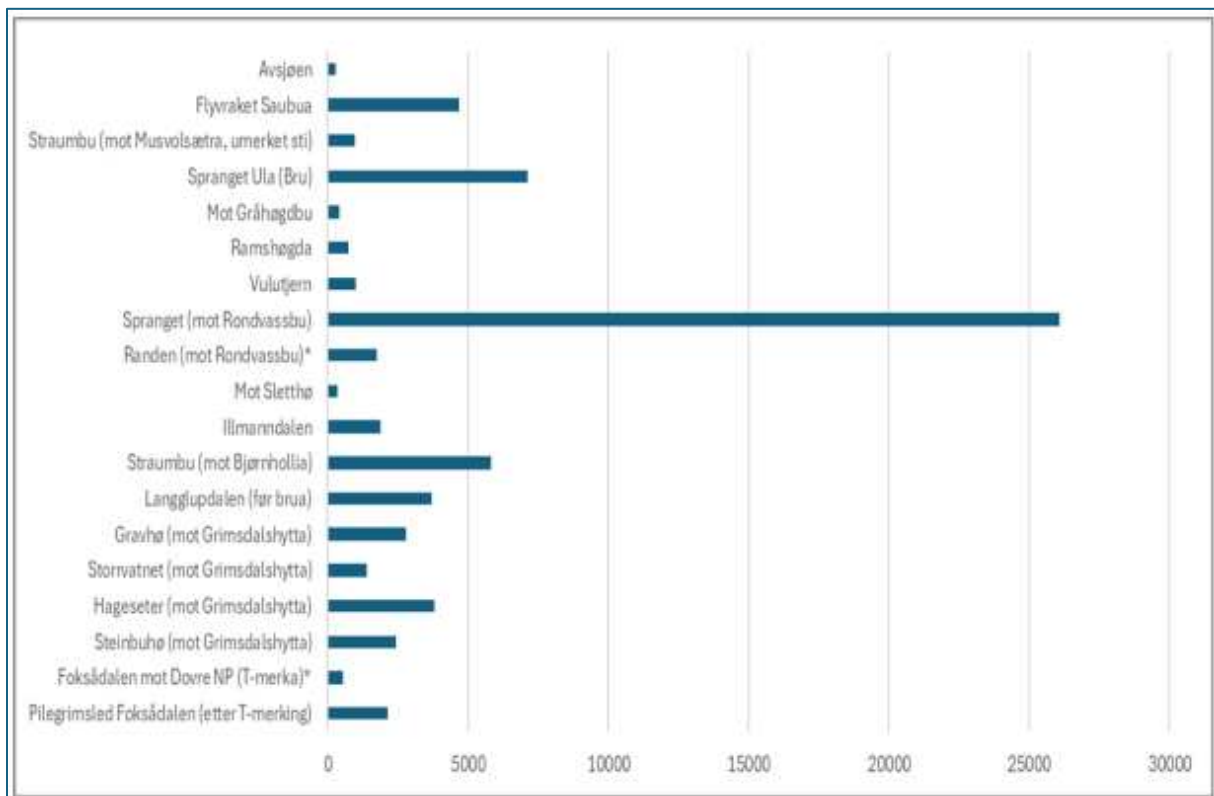
Tabell 9. Budsjett og forbruk midler til tiltak 2024, Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Nr	Tiltak	Budsjett revidert, 31.08.24	Justert prognose	Forbruk
1	Skjøtselstiltak Grimsdalen LVO	200.000,00	230.000,00	230.000,00
2	Skjøtselstiltak Frydalen LVO	150.000,00	90.996,00	90.996,00
3	Grimsdalen LVO – Barthstien og «Barnas tursti»	100.000,00	198.412,50	198.412,50
4	Rondane NP - informasjon - Formokampen	100.000,00	49.378,00	49.378,00
5	Supplering infotavler merkevare Norges Nasjonalparker	100.000,00	172.417,40	172.417,40
6	Dørålen LVO – tiltak langs Dørålsvegen	50.000,00	49.898,00	49.898,00
7	Rondane NP – ferdigstilling stikkrenner Rondvassbu	50.000,00	23.779,20	23.779,20
8	Grimsdalen LVO – flytting bom Grimsdalsvegen	50.000,00		
9	Grimsdalen LVO – bom Grimsdalsgruva	50.000,00	15.463,00	15.463,00
10	Hemmeldalen NR - infotiltak, kartlegging	100.000,00	93.000,00	93.000,00
0-1	Arkivsak 22/11933 FoU-arbeid Rondane villreinområde. Delfinansiering av 2 GPS-sendere for merking av dyr, 2025	0,00	120.000,00	120.000,00
SUM		950.000,00	1.043.344,10	1.043.344,10

5 Noen besøkstall

5.1 Ferdsestellere

I samband med arbeidet med FoU-prosjektet på villrein og ferdsel i Rondane – rapport for 2024 er det gjort en sammenstilling av data fra ulike ferdselsteller i Rondane, se figur 6.

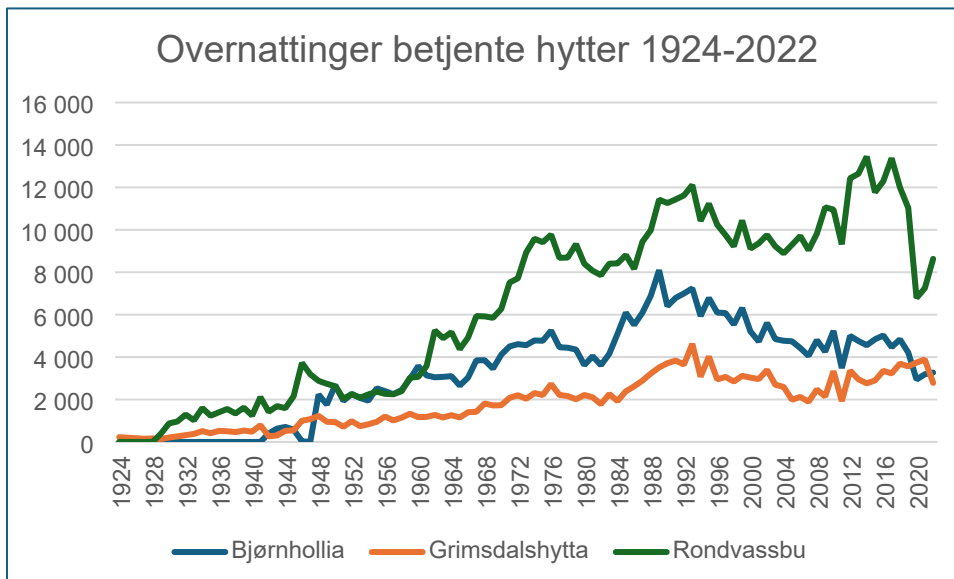
Figur 6. Antall passeringer i tellelokalitetene, summert for perioden 01.07.2024 til 01.10.2024. (Kilde: Upublisert: NINA Prosjektnotat 631 FoU-prosjektet på villrein og ferdsel i Rondane Rapport for 2024)

5.2 Overnattingstall turisthytter

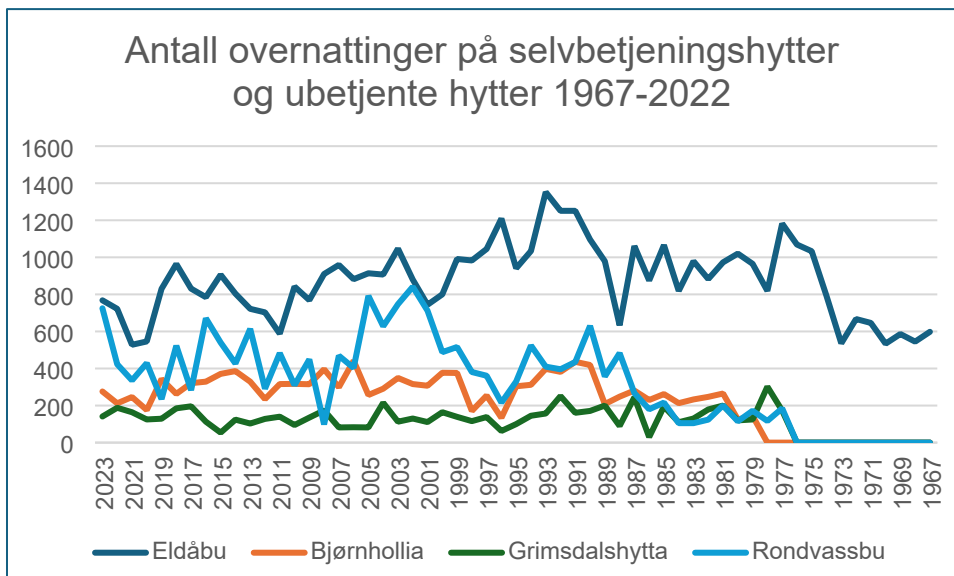
Vi har mottatt statistikk fra DNT Oslo og Omegn med overnattingstall for turisthyttene i Rondane. For 2024 er det opplyst:

Hytte	Vinter	Sommer	Totalt
Bjørnhollia	400	3786	4186
Bjørnhollia selvbetjent	143	119	262
Grimsdalshytta	267	3592	3859
Grimsdalshytta selvbetjent	42	104	146
Rondvassbu	1145	8470	9615
Rondvassbu selvbetjent	150	320	470
Eldåbu	358	416	774
Sum DNT Rondane	2505	16807	19312

En oversikt over overnattinger på betjente hytter fra 1924 – 2024 er vist i figur 7 og 8.

Figur 7. Overnattinger betjente hytter 1924 – 2022, statistikk fra DNT Oslo og Omegn.

Figur 8. Antall overnattinger på selvbetjeningshytter og ubetjente hytter 1967-2022 (eldre enn 1967 står med «0»), statistikk fra DNT Oslo og Omegn.

Arkivsaksnummer: 2024/11327-15

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 26.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	4/2025	06.03.2025

Sak - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - midler til tiltak i verneområder - driftsmidler - SNO-ressurs - tildelt 2025

Innstilling fra forvalter

Det vises til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, pkt. 6.6.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre finner ikke grunnlag for vesentlig endringer i det planlagte opplegget for drift og tiltak i 2025, jf. styresak 40/2024.

Midler til drift og tiltak for 2025 fra Miljødirektoratet er i hovudsak tildelt i tråd med vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, og søknad sendt til Miljødirektoratet.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025
- 2 Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024
- 3 Informasjon om årets tildelinger til nasjonalpark - og verneområdestyrer

Andre dokumenter:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 29.11.25, styresak 40/2024.

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyret fattet i styresak 40/2024 følgende vedtak:

«1. Med hjemmel i vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, pkt. 6.6 blir tiltakene i tabell 1 og 2 godkjent som tiltaksplan for 2025.

a. Tiltaksplanen er i tråd med brev fra Miljødirektoratet (datert 07.11.24) og Miljødirektoratets «Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025».

b. Tiltakene er vurdert etter miljørettsprinsippene, naturmangfoldloven § 8 – 12.

c. Sekretariatet følger opp saken på vanlig måte i Elektronisk søknadssenter og Naturoppdrag.

2. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre søker om driftsmidler som vist i tabell 3, jf. brev fra Miljødirektoratet datert 07.11.24.»

Miljødirektoratet har i e-post datert 17.02.25 bl.a. opplyst at tildelinger på tiltaksposten 1420.31 og driftsmidlene på 1420.21 ble gjort tilgjengelige i elektronisk søknadssenter (ESS). Tildelingen til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er vist i tabell 1. Tildelingen er i tråd med vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, styresak 39/2023, og søknaden som ble sendt til Miljødirektoratet, med unntak av:

8	Samling med oppsyn – tema sti	Tiltak for å fremme verneformålet, kanalisere ferdsel. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	(kr. 50.000,-) Ikke innvilget. Utenfor postformålet i statsbudsjettet.
---	-------------------------------	--	---

Tabell 1. Tildeling fra Miljødirektoratet til drift og tiltak for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2025.

Finansiering (kap.post)	Art (prosjektnr)	Beløp tildelt (kr.)	Kommentar fra Miljødirektoratet	Beløp omsøkt (kr.)
1420.21	2NV015 Rondane – Drift utvalg	500.000,-	Innvilget 400.000,- til drift av styret + 100.000,- i grunnstøtte drift.	480.000,-
1420.21	2NV018 Rondane – Forvaltningsplaner og besøksstrategier	100.000,-	Innvilget	150.000,-
1420.31	2NV033 Rondane og Dovre - Tiltak nasjonalpark	850.000,-	Samlet pott	900.000,-
SUM		1.450.000,-		1.530.000,-

Sekretariatet har gjennomført **planleggingsmøte 2** med SNO-Rondane, 20.02.25, der det ble konkludert med at det planlagte opplegget for drift og tiltak i 2025, jf. styresak 40/2024 kan gjennomføres som planlagt.

Grunntilskudd drift planlegges bl.a. brukt på:

- ferdselstellere på Kongevegen
- bruk av sosiale medier.

Bestilling av SNO-ressurs er lagt inn i nettportalen Naturoppdrag, se tabell 2.

I styresak 40/2024 ble følgende saksopplysninger lagt til grunn:

Vi har mottatt brev fra Miljødirektoratet, datert 07.11.24, om rammer og opplegg for statsforvalterne og verneområdestyrene - midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, samt SNO-ressurser i verneområder – 2025. I brevet står det bl.a.:

- Nasjonalpark- og verneområdestyrene skal melde inn og får behandlet sine behov for tiltaksmidler på samme måte som tidligere år.
- Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler.
- Alle innmeldte tiltak skal i tillegg til verneformålet være i tråd med godkjent forvaltningseller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.
- Informasjonstiltak
Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi
- Planlegging av verneområdearbeidet
Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av oppdrag og oppfølging av bevaringsmål som SNO har ansvar for. Forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet skal bruke Naturoppdrag, både i planlegging og gjennomføring av oppdrag i verneområdene.
- Innmeldinger av andre behov
Driftsmidler til verneområdestyrer
Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS.
- Forvaltningsplaner og bevaringsmål
Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Miljødirektoratets «Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025». Her finnes «*Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler*:

1. *Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsarområder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene.*
2. *Løpende skjøtselstiltak.*
3. *Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging.*
4. *Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk.*
5. *Bruk av merkevaren i øvrige verneområder.*
6. *Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)»*

Planleggingsmøte med Statens naturoppsyn Rondane

Sekretariatet har gjennomført planleggingsmøter med States naturoppsyn Rondane, 18.10.24 og 12.11.24.

Det er gjort følgende vurderinger, der det ble enighet om å prioritere tiltak som vist i tabell 1:

Skjøtselstiltak i Grimsdalen LVO og Frydalen LVO fortsetter i tråd med vedtatte skjøtselsplaner og avtaler.

Tiltak på Barthstien vil bli gjennomført delvis i 2024. Dette gjelder delbetaling for ny bru over Tverråe. Her må det innhentes tilbud og velges leverandør. Tilbudet vil påvirke den økonomiske rammen for prosjektet. Prosjektet fullføres i 2025 med bruarbeid, trykking og montering av ny plakater. Jf. også befaringsnotater.

Det er et løpende behov for å fornye og oppdatere **skilt og informasjonsplakater**.

Det skal gjøres kanalisierende tiltak for å styre parkering og forebygge kjøring i utmark. Det vil være behov for noe midler til ferdigstilling av **fysiske tiltak langs Dørålsvegen**, samt oppsetting av informasjonsplakater og skilt.

Vi skal lage en plan for restaurering av terrengslitasje og erosjonsskader på **stinettet rundt Rondvassbu**. Det vil være behov for manuelt arbeid for gjennomføring av tiltakene.

Med en godkjent besøksstrategi for **Hemmeldalen naturreservat** kan det gjennomføres **informasjonstiltak** på ulike punkt rundt naturreservatet.

Statens naturoppsyn Rondane ønsker å samle oppsynspersonell fra fjellstyrer med tjenestekjøpsavtaler for opplæring og motivering for løpende vedlikehold av stier og anlegg. Det legges opp til en fagsamling med fokus på ulike manuelle metoder og arbeidsteknikker.

Tiltaksplan 2025

Tabell 1. Prioriterte tiltak i verneområdene 2025.

Nr	Tiltak	Omtale	Beløp (1000 kr)
1	Grimsdalen LVO – skjøtsel	I tråd med skjøtselsplan. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	200
2	Frydalen LVO - skjøtsel	I tråd med skjøtselsplan. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	150
3	Grimsdalen LVO – Barthstien og «Barnas tursti»	Oppgradering av eksisterende tilrettelegging. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	300
4	Supplering infopunkt	Oppgradering av eksisterende tilrettelegging. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	50
5	Dørålen LVO – tiltak langs Dørålsvegen	Tiltak for å fremme verneformålet, kanalisere ferdsel. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	50
6	Rondvassbu – stiprosjekt	Tiltak for å fremme verneformålet, kanalisere ferdsel. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	50

7	Hemmeldalen infopunkt	Tiltak for å fremme verneformålet, infopunkt ved innfallsporter utenfor verneområdet. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	50
8	Samling med oppsyn – tema sti	Tiltak for å fremme verneformålet, kanalisere ferdsel. Medfører ikke nevneverdig økt belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.	50
			900

Videre foreslås det å bestille oppdrag fra Statens Naturoppsyn som vist i tabell 2.

Tabell 2. Prioriterte oppdrag i verneområdene 2025 - til SNO.

Nr	Tiltak	Verneområde	Utfører
1	Tilsyn og vedlikehold av skilt og informasjonspunkt	Rondane (alle)	Finn Bjormyr
2	Tilsyn i Hemmeldalen naturreservat	Hemmeldalen	Henriette Bø Kildahl
3	Tilsyn med Hovdsjømyrene naturreservat	Hovdsjømyrene	Henriette Bø Kildahl
4	Fornyng av informasjonsplakater i Hemmeldalen NR	Hemmeldalen	Finn Bjormyr
5	Supplere «løveskilt» etter behov.	Rondane (alle)	Finn Bjormyr
6	Etablere og kontrollere bevaringsmål i Naturoppdrag	Frydalen	Finn Bjormyr
7	Etablere og kontrollere bevaringsmål i Naturoppdrag	Grimsdalen	Finn Bjormyr
8	Tilsyn med byggesaker.	Rondane (alle)	Finn Bjormyr
9	Tilsyn med bruken av el-sykkel i strid med reglene for motorferdsel i verneområdene.	Rondane (alle)	Finn Bjormyr
10	Økt tilsyn av bruken av plasser for dagparkering, villcamping m.m.	Dørålen	Finn Bjormyr
11	Tilsyn og drift av to ferdselstellere på Kongevegen	Dovre	Finn Bjormyr
12	Tilsyn og drift av sykkelteiler	Grimsdalen	Finn Bjormyr
13	Fjerne uønska plasser for parkering/camping langs Grimsdalsvegen og Haverdalsvegen.	Grimsdalen	Finn Bjormyr
14	Fjerne ulovlig merking i Langholet.	Rondane	Finn Bjormyr
15	Oppsetting av informasjon om Dørålsvegen og regler for parkering mm	Dørålen	Finn Bjormyr
16	Barthstien	Grimsdalen	Finn Bjormyr
17	Tiltak på stier som skal beholdes for fremtiden - Rondvassbu	Rondane	Finn Bjormyr
18	Montere portalskilt på Norsk Villreinsenter nord.	Dovre	Finn Bjormyr
19	Fjerne oppsamlet avfall i Hovdsjømyrene NR	Hovdsjømyrene	Henriette Bø Kildahl
20	Frakte ut avfall som er lagt klart på barmark i 2024.	Hemmeldalen	Finn Bjormyr
21	Fjerne eksisterende informasjonsplakater i Hemmeldalen NR	Hemmeldalen	Henriette Bø Kildahl

Driftsmidler, forvaltningsplaner og bevaringsmål

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre skal også søke om tildeling av driftsmidler for 2025, jf. brev fra Miljødirektoratet datert 13.11.23. Forslag til ramme er vist i tabell 3.

Tabell 3. Forslag til søknad om **driftsmidler** for 2025.

Art	Sum
Driftsmidler Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	400.000,-
Forvaltningsplan, skjøtelsesplan	150.000,-
Vedlikehold infrastruktur, informasjonsarbeid mv	80.000,-
SUM	630.000,-

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtekter for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2020)

Pkt. 6.6

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner.

(...)

Nasjonalpark/verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Som forvaltningsmyndighet skal nasjonalpark-/verneområdestyret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Nasjonalpark-/verneområdestyret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året.

Nasjonalpark/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.

Vurdering

Naturmangfoldloven

Saken må også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljøretslige prinsipper i

- § 8 kunnskapsgrunnlag,
- § 9 føre-var prinsippet,
- § 10 samlet belastning på økosystemet,
- § 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har som oppgave bl.a. å *vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. (...) Nasjonalparkstyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene(...)*

Med bakgrunn i kjente trusler for verneverdiene og behov for tiltak har sekretariatet, i samråd med lokalt SNO, utarbeidet en prioritert plan for tiltak og innsats i 2025. De foreslåtte tiltakene er i tråd med brev fra Miljødirektoratet (datert 07.11.24) og Miljødirektoratets «Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025».

Nasjonalparkstyret har etablert et godt samarbeid om skjøtselstiltak med setereierne i Grimsdalen og Frydalen. Skjøtselen blir gjort i tråd med godkjente skjøtelsesplaner. Botaniske kartlegginger viser at skjøtselstiltakene bidrar til å opprettholde biologisk mangfold og sikre verneverdiene landskapsvernområdene. Det planlegges et dialogmøte med setereiere i Nedre Hemmeldalen for å sondere muligheten for en skjøtelsesavtale og skjøtselstiltak fra 2026.

Stinettet har en viktig funksjon som kanaliseringstiltak, samtidig som en må hindre utvikling av slitasje og terrengskader. Det er derfor foreslått enkelte stitiltak.

Informasjon er viktig for å formidle kunnskap og legge til rette for hensynsfull ferdsel og bruk av verneområdene. Alt i tråd med godkjente besøksstrategier.

Det er ellers viktig at Statens Naturoppsyn sørger for et målrettet og tilstrekkelig tilsyn med bruk og ferdsel i verneområdene, samt tilstand på infopunkt og tilrettelagte område.

Nasjonalparkforvalteren innstiller på at tiltakene i tabell 2 (men ikke pkt. 8) og 3 blir godkjent som tiltaksplan for 2025.

Beløpene for søknad om driftsmidler, se tabell 4 følger opplegget for 2024. Vi må forvente stor aktivitet, bl.a. er det forventet at arbeidet med forvaltningsplanen tas opp igjen. I tillegg har vi noen faste utgifter knyttet til SoMe, nettsider og ferdselstellere.

Vurdering etter tildelingen fra Miljødirektoratet, 17.02.25

Nasjonalparkforvalteren viser til at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i hovedsak er tildelt midler i tråd med søknaden, og finner ikke grunnlag for vesentlige endringer det planlagte opplegget for drift og tiltak i 2025, jf. styresak 40/2024.

Følgende oppdrag er lagt til i Naturoppdrag:

22	Skifte ut plakater på Formokampen	Rondane	Finn Bjormyr	1.4
23	Frakte ut avfall som er samlet og lagt klart ved Stormyra	Hemmeldalen	Henriette Bøe Kildahl	Gjennomført
24	Ordinært vedlikehold – stien mellom Smuksjøseter fjellstue og Peer Gynt hytta	Rondane	Finn Bjormyr	Planlagt

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

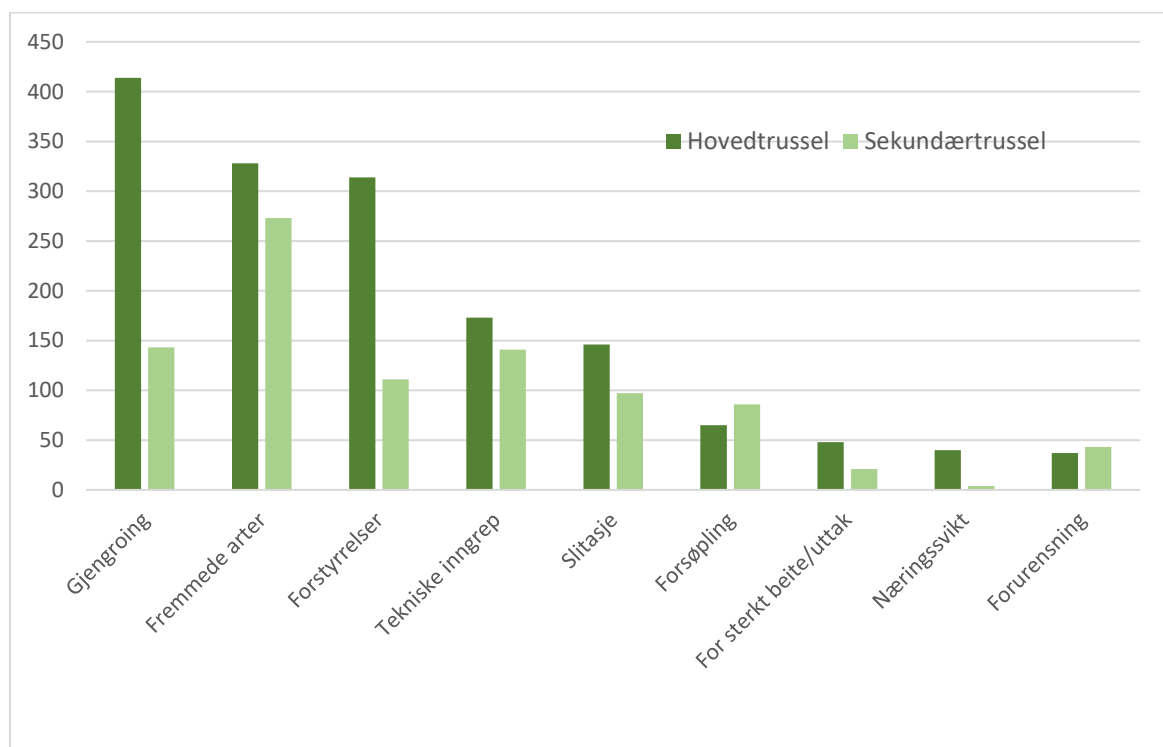
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

«MottakerNavn»e
Alle verneområdestyrer

Trondheim, 13.11.2023

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/8969

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, finansiert over kap./post 1420.31. Frist for innmelding er 10. januar 2024. Innmeldingen skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt. Prioritering av oppsynsinnsett fra SNO skal inngå i møtene, basert på behov og oppdrag som er lagt inn i [Naturopdrag](#) på forhånd. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering

Post 1420.31 heter nå *Tiltak i verneområde og naturrestaurering*. For 2024 vil vi opprettholde to skjemaer i ESS for innmelding av behov for tiltak finansiert over 31-posten. Ett skjema heter *Midler til tiltak i verneområder* og det andre heter *Midler til naturrestaurering*, altså tilsvarende ordning for innmelding som før.

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, ber vi nå om at forvaltningsmyndighet synliggjør vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger

som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering (2021-2030). Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler til styrket kapasitet på naturrestaurering hos Statsforvalterne fra kap. 1420.21. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Restaurering i de truede naturtypene sanddynemark, sørlig etablert sanddynemark og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone prioriteres høyt, men det kan også meldes inn behov for midler til restaurering i andre terrestriske naturtyper, så lenge det legges ved en prosjektbeskrivelse av tiltakene. Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder meldes også inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Statsforvalteren i Vestland kan bistå med faglige råd knyttet til slik hogst.

Midlene kan benyttes til naturrestaurering både innenfor og utenfor verneområder. Kap./post 1420.31 er ikke en tilskuddspost og kan ikke benyttes til tilskudd. Det er kun Statsforvalteren og verneområdestyrene som har adgang til å melde inn behov for midler på denne posten. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i skjemaet.

Til orientering, i forslaget til statsbudsjett for 2024, er det foreslått en ny tilskuddsordning for naturrestaurering (post 1420.80 – *Tilskot til tiltak for å ta vare på natur*). Det er satt av 10 mill. kroner til formålet. Kommuner, organisasjoner og private kan søke om midler til tiltak. Tilskudd til restaurering vil bli prioritert til tiltak i kommuner som har vedtatt kommunedelplan for naturmangfold. Tilskudd kan også gis til private aktører, så lenge det blir inngått langsiktige avtaler for bevaring av arealene. Miljødirektoratet vil i samarbeid med KLD utarbeide en forskrift for tilskuddsordningen, og ordningen vil etter planen være klar våren 2024, med søknadsfrist før sommeren.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2024 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Behov for midler til informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2024 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak. (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres

som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Verneskilt, underskilt og skiltstenger til verneskiltene kan bestilles via en felles bestillingsløsning fra vår leverandør Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

2. Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren". Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan ikke dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i NatStat - Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet. Se informasjonsskriv for fremgangsmåte og nærmere detaljer her: [Etablere bevaringsmål i NatStat \(fm-nett.no\)](#)

Ferdselstellere

Tellerne vi bruker i dag fra Eco-Counter fases etter hvert ut etter 2024. I den forbindelse vil det i 2024 komme nye retningslinjer fra oss om bruk og organisering av ferdselstellere i verneområder. For det kommende året skal det imidlertid meldes inn behov for tellere som før via ESS, og forvaltningsmyndighetene skal ikke kjøpe inn tellere selv.

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet

skrives kr. 1. Behovet må begrunnes, da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. SNO skal bistå ved å sette ut tellere og rapportere inn koordinater og stedsnavn, i tillegg til å ajourføre databasen. Behov for personalressurser i felt for oppsetting og drift, meldes inn i Naturoppdrag.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost (*Tilskudd til tiltak mot marin forurensning*). Statsforvalteren vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, *Tiltak i verneområder*.

3. Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsetts, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO skal ha ansvar for å utføre selv eller gjennom tjenestekjøp. Dette sikres gjennom planleggingsmøtene som omhandler verneområdearbeidet, og aktiv bruk av Naturoppdrag gjennom året. Det er en klar forventning om at både forvaltningsmyndighet og oppsyn bruker Naturoppdrag, både ved planlegging og gjennomføring av tiltak i verneområdene.

På planleggingsmøte 1 i november/desember, skal SNO rapportere fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for å planlegge, prioritere og å være økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndigheten kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområder (restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Naturoppdrag skal brukes til denne dialogen. *Dette betyr at "Skjemaet for innspill om ønsker til SNO-ressurs" fra og med i år ikke skal benyttes.*

Forvaltningsmyndigheten, SNO og tjenesteytere skal gjennom året fortløpende legge inn behov og observasjoner, samt rapportere på det som blir gjennomført i felt. Forvaltningsmyndigheten kan ut fra dette vurdere hva som trengs av tiltak og avklaringsbehov, og evt. generere oppdrag på dette. Hvorvidt SNO skal være utfører av oppdraget, drøftes på planleggingsmøte 1, og behov for SNO-ressurs legges deretter inn som utfører i Naturoppdrag. SNO vil i etterkant gjøre en vurdering av innspillene i forhold til kompetanse og kapasitet, og de siste avklaringene knyttet til utfører gjøres senest på planleggingsmøte 2.

Forslag til tiltak for kommende år fra forvaltningsmyndighet, bør legges inn fortløpende i Naturoppdrag og senest en uke før planleggingsmøte 1, slik at begge parter kan forberede seg best mulig til møtet. For flere fylker gjøres dette på såkalte null-/formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og SNO, hvor man går mer detaljert gjennom tiltakene. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Statsforvalteren, har de fleste embeter tidligere brukt «Skjema tilsynsbehov i verneområdene». I Planleggingsmøte 1 bør det diskuteres om dette skjemaet fortsatt er formålstjenlig som oversikt over tilsynshyppighet, eller om Naturoppdrag er bedre egnet.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt. Dette er for å kunne vurdere muligheten for å samkjøre tiltak.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2023.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2024. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Dette lar seg ikke lett endre etter at midlene er tildelt.

Dersom klimatiske forhold, som for eksempel frossen mark, gjør at enkelttiltak bør realiseres før midler formelt blir tildelt, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet
- Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Forhåndsklareringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges både inn i ESS med merknad om forhåndsklarering og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO som utfører i Naturoppdrag er **10. januar 2024**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2024, økonomirapportering pr. 1. november og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2024. Samtidig med

EÅR skal det i 2024 rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:

Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Fra: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Sendt: 17.02.2025 09:49:36
Til: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Kopi: Line-Kristin Larsen[Line-Kristin.Larsen@miljodir.no]; Kim Daniel Hansen[kim.daniel.hansen@miljodir.no]; Ingrid Vaagland Stav[Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no]; Kjell Tore Hansen[kjell.tore.hansen@miljodir.no]; Gaute Sønstebo[gaute.sonstebo@miljodir.no];
Tittel: Informasjon om årets tildelinger til nasjonalpark - og verneområdestyrer

---

Hei, alle

Tildelinger på tiltaksposten 1420.31 og driftsmidlene på 1420.21 er nå tilgjengelige for dere i ESS.

Det skal også være publisert på styringsportalen til statsforvalterne i løpet av dagen.

Post 1420.21:

For tildelingene over driftsposten er budsjetttrammen stram også i år, da særlig knyttet til midlene som kan brukes til planarbeid, kartlegginger, infoarbeid (som ikke dekkes over 31-post) mm.

Grunnstøtten som tildeles over post 1420.21 er fordelt på tilsvarende måte som i 2024. Summen for grunnstøtten er, for de fleste, bakt inn i det beløpet som er tildelt "drift styrene" i ESS. Det fremkommer i kommentaren til tildelingen hva som er beløpet tildelt drift av styret og hva som utgjør beløpet for grunnstøtte drift som styret disponerer etter eget behov. Enkelte av dere la inn en egen søknadslinje for grunnstøtten, da vil dere se i ESS om den er tildelt som en del av driftsposten eller på egen linje.

Der dere har søkt midler over eksempelvis 1420.31 til tiltak som er utenfor postformål, men som kunne vært omsøkt over 1420.21 er disse vurdert også der (eller omvendt). Men ettersom budsjettet på driftsposten er stramt er det derfor lite av dette som får tildeling i år.

For tildelinger på driftsposten, utover drift av styrene, har vi i år også lagt vekt på søknader knyttet til forvaltningsplaner og kartlegginger el.l. i forbindelse med dette. Det betyr at flertallet av de øvrige søknadene derfor har fått lite uttelling, tross gode formål.

Post 1420.31:

På tiltaksposten er omsøkt beløp også i år omtrent det dobbelte av budsjettet vi har hatt til tildeling.

Skjøtselstiltak fortsatt høyt prioritert, jf. strategien.

En del av dere har også fått en merknad med "avvent" på enkelte tiltak med bakgrunn i at vi ønsker mer informasjon om tiltaket før vi eventuelt tildeler midler. For de av dere dette gjelder kan dere om ønskelig ta kontakt, så kan vi snakkes nærmere om det aktuelle tiltaket og så vil det bli vurdert for supplerende tildeling og evt. forhåndsklarering til dette.

For dere som har tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig på post 1420.31 blir disse direkte tildelt til SNO og kommer i tillegg til den samlede potten dere får til prioriterte tiltak.

Noen av dere har søkt om og fått tildeling til restaureringstiltak fra rammen for restaureringsmidler. Det er fortsatt rom for flere gode restaureringstiltak dersom de kan gjennomføres i løpet av 2024. Send oss i så fall gjerne en e-post med prosjektbeskrivelse.

Supplerende tildeling eller omfordeling av midler:

Ettersom budsjettene ikke gir rom for å tildele midler til alle gode tiltak i denne runden, er det flere styrer og forvaltere som kan få gjennomført sine tiltak dersom de kan få tildelt supplerende tildelinger. Ber derfor om at dere gir beskjed så snart som mulig dersom dere ser at dere ikke får benyttet hele potten dere har fått tildelt. På den måten kan vi omfordele midler til de som har mulighet til å iverksette tiltak andre steder som står på vent.

Minner om at omfordeling av midler til tiltak som ikke allerede er omsøkt skal avklares med oss. Statsforvalteren har anledning til å omfordele midler mellom styrer tilknyttet samme embete dersom det er muligheter for det, men da ønsker jeg en beskjed om dette enten via dere eller via Statsforvalterens rapportering.

Vi har supplerende tildelinger i april, juni, september og desember. Vi antar at vi også i år vil ha en reserve på denne posten slik at det er mulig å søke om midler i løpet av året, ta kontakt med meg eller kontaktpersonen deres i direktoratet dersom det er aktuelt for deres styrer.

Mvh Ingrid

Hilsen

Ingrid Moe Dahl

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633

ingrid.moe.dahl@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Arkivsaksnummer: 2025/752-0

Saksbehandler: Ingvild Skarsaune

Dato: 10.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	5/2025	06.03.2025

Klage - Rondane NP - dispensasjon - 2025 - organisert ferdseil - guidede turer - Furulund - Fagervoll - Bjørnhollia - Gammelgården - Rondane River Lodge AS

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33 opprettholder Rondane-Dovre nasjonalparkstyre vedtak i delegert sak, datert 03.02.2025.

Saken blir sendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Hovedinnholdet i klagen er vurdert i punkt 1-4. I klagen er det ikke lagt frem nye opplysninger som er vesentlige for vurdering av søknaden fra Rondane River Logde.

Den delegerte saken er behandlet på en lovmessig måte, basert på eksisterende kunnskap om verneområdene. Vilkårene for å gi dispensasjon er ikke oppfylt. Den omsøkte ferdselen strider mot verneformålet og vil påvirke verneverdiene i nevneverdig grad.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Delegert vedtak - avslag - Rondane NP - organisert ferdseil - guidede turer - Furulund - Fagervoll - Bjørnhollia - Gammelgården - Rondane River Lodge AS

Saksopplysninger

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i brev datert 03.02.2025 fattet delegert vedtak:

«Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark, § 3, pkt. 5.2, får Rondane River Logde avslag på sin søknad.»

Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet. Den omsøkte ferdselen er ikke innenfor områder avsatt i forvaltningsplanen hvor organisert ferdsel er tillatt uten søknad. Den er heller ikke innenfor områder avsatt i retningslinjene vedtatt av styret (2019) hvor det er åpnet for søknad om tillatelse til organisert ferdsel. Ferdselen skal foregå i et tidsrom hvor løypene det er planlagt å benytte ikke er stikket.»

Rondane River Logde har i epost datert 04.02.2025 lagt frem følgende klage:

«Etter en konstruktiv dialog i november, med gjensidig forståelse for hverandres behov og bekymringer, synes jeg det er urettferdig at vi får avslag for denne søknaden.

Nasjonalparken er ofte hovedattraksjonen hvorfor gjester velger å bo her. Likevel planlegger jeg guidete turer allerede mest mulig utenfor nasjonalparken. Men det er umulig å unngå nasjonalparken helt for å kunne drive lønnsomt, spesielt om vinteren. Gjennomførbare flerdagsturer kan nesten ikke settes opp uten Bjørnhollia som overnattingsted og andre fjellhytter i nærheten av oss, drivet av Solliia fjellstyre, kan dessverre ikke bestilles på forhånd. I tillegg har reiselivsbedriftene på vestsiden av nasjonalparken en ramme og unntakssone hvor de kan drive i, noe som er helt fraværende på denne siden. Noe som gjelder også for de som driver med moskussafari i Dovrefjell NP. Dette er urettferdig, enda mer fordi omfanget og mulig påvirkning av Rondane River Lodge er definitivt mye mindre.

Denne saken handler om et veldig begrenset opplegg: bare 4 datoer med få deltakere på en 6km trasé som blir allerede brukt jevnlig av individuelle turgåere over hele vinteren.

Jeg har det vanskelig å tro at disse få turer skal bety en vesentlig forskjell for trivselen av villreinen. Og de ukene rundt påske finns det, fra en dag til en annen, ikke lengre begrensinger fordi løypa blir kjørt med snøscooter og stikket. Hundrede drar samtidig inne på fjellet i denne perioden uten at det bety en alvorlig forstyrning av villreinen, akkurat når kalvesesongen nærmer seg? Beklager, men hele logikken slipper meg litt unna her...

Og sist, men ikke minst: hva er forskjellen i praksis for villreinen hvis en betalt turguide blir med eller ikke? Turguiden formidler kunnskap og handler med omtanke for miljøet og trivselen av villreinen. Med individuelle turgåere, har man ikke noe garanti over dette i det hele tatt. Begrenset organisert ferdsel gir faktisk bedre kontroll og da er det ekstra kjedelig det gis avslag gang etter gang bare for å ikke skape presedenser. Det er en enkel løsning fra deres side, men det bidrar på ingen måte til konkrete og faktiske løsninger for å få reiselivet og naturvern til å gå hånd i hånd. Vi må være partnere i dette, ikke motstandere. Hvorfor ikke komme med krav hvordan turene skulle foregå, praktisk råd, eventuelle alternativer eller opplæring av de som driver med aktiviteter i nasjonalparken? Det er veien for å komme til en bærekraftig forvaltning av nasjonalparkene med respekt for reiselivsbransjen og lokalbefolkningen som lever av det.

På denne måten blir jeg nesten tvunget til å lage en stor sak av dette. Mens jeg alltid foretrekker konstruktiv dialog for å komme til gode felles løsninger.

Derfor håper jeg fortsatt at dere kan revurdere avgjørelsen i denne saken fordi jeg må uansett kunne tilby turene som er bestilt allerede, og alternative ruter er ikke lett tilgjengelige.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 25. september 2015 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespenn.

Verneformål – forskrift

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

5. Ferdsel

5.1. All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2. Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Det vises for øvrig til forvaltningsplanen.

Forvaltningsplan

s. 76 – 78

Med begrepet «annen organisert ferdsel» i verneforskriftene for Rondane og Dovre nasjonalparker (§3, punkt 5.2.2.ledd) og i verneforskriften for Dørålen landskapsvernområde (§3, punkt 4.2.2.ledd) menes:

Ferdsel der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som blir kunngjort/markedsført på forhånd.

Turer til fots og på ski

Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet, og er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder for de som arrangerer *gjentatte turen over sesongen, eller for grupper større enn 20 personer.*

(...)

Ferdse/aktiviteter som kan skade naturmiljøet, arrangementer og annen organisert ferdsel

For all annen ferdsel/ferdselsformer som kan skade naturmiljøet enn ovennevnte turer til fots og på ski utenfor merkete traseer, må alle, inkl turistforeninger mv, søke om tillatelse. Dette er uavhengig av arrangør, gruppestørrelse eller hvor ofte aktiviteten foregår.

I motsetning til det tradisjonelle friluftslivet innebærer annen organisert ferdsel ofte et større antall mennesker på samme sted på samme tid. Det kan f. eks. gjelde idrettsarrangementer, teltleirer, jaktprøver, storspannkjøring med hund, mer spenningsbaserte aktiviteter som krever spesiell kunnskap, utstyr og tilrettelegging som den «vanlige» turvandreren ikke har eller krever (paragliding, fosseremming, m.m.) Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje og forstyrrelser på dyrelivet som gjør at organiserte opplegg og arrangementer er underlagt søknadsplikt. I tillegg vil forvaltningsmyndigheten på denne måten komme i dialog med arrangører/tiltakshavere for å sammen kunne komme frem til en bra løsning. En slik ordning vil gi en god oversikt over omfanget av planlagt og utført virksomhet.

Forvaltningsmyndigheten vil også om nødvendig kunne nekte gjennomføring av arrangementer og opplegg som er i konflikt med verneformålet.

Retningslinjer for organisert ferdsel (Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 28.06.19)

Definisjon organisert ferdsel (jf. forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane)

Ferdse der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som blir kunngjort/markedsført på forhånd

Søknadsplikt

Organisert ferdsel til fot og på ski, utenfor stier og løyper som skjer flere ganger i løpet av sesongen eller med grupper større enn 20 personer, er søknadspliktig (unntak er turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger).

Soner uten søknadsplikt

I soner vist med oransje omriss er organisert ferdsel til fots og på ski utenfor stier og løyper tillatt hele året uten søknad. Her kan en også drive organisert riding, kjøring med hundspann og sykling på godkjente stier/løyper uten å søke.

Gruppestørrelse/guider

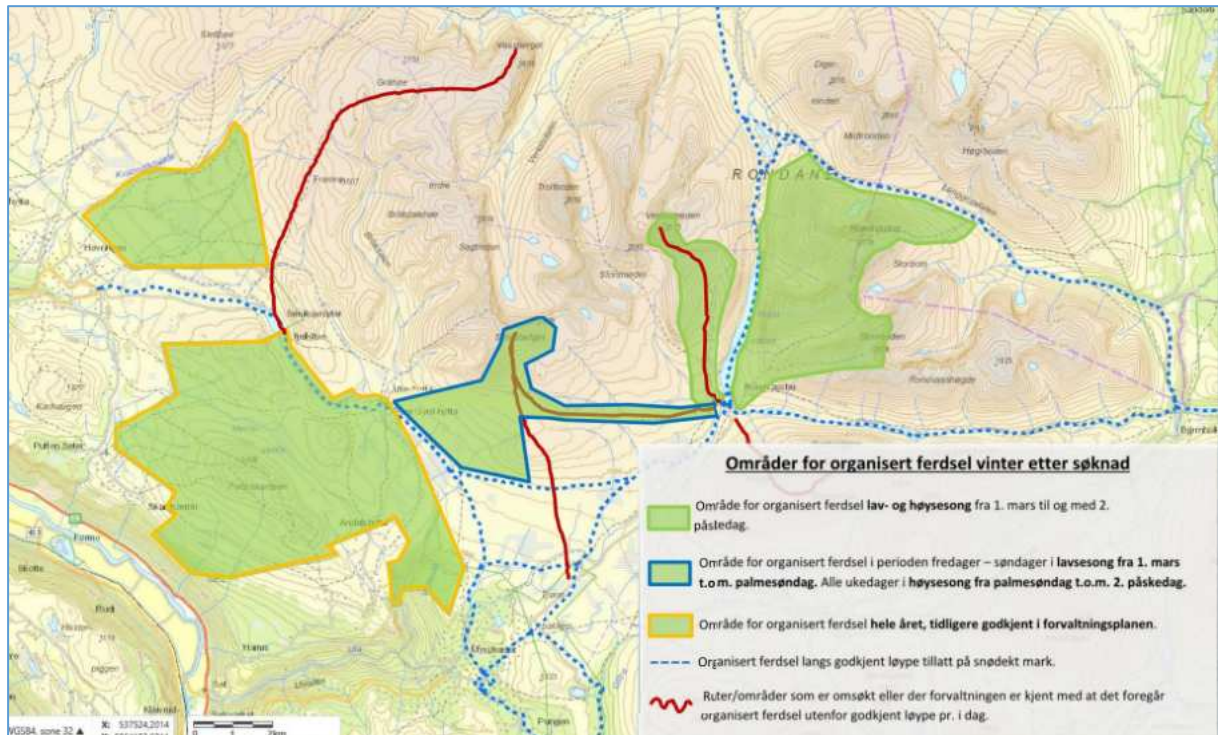
Det vil i tillatelsen bli gitt vilkår knyttet til antall guider i forhold til gruppestørrelse

Tillatelsens tidsperiode

Tillatelser til organisert ferdsel gis som flerårige tillatelser.

Rapportering

Det vil i tillatelsen bli stilt vilkår om rapportering der for eksempel opplysninger om gruppestørrelse, antall turer, startpunkt og turmål samt ev villreinobservasjoner vil bli etterspurt.

Figur 1. Kartvedlegg til «Retningslinjer for organisert ferdsel».

Naturmangfaldlova

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

- § 8 kunnskapsgrunnlag,
- § 9 føre-var prinsippet,
- § 10 samlet belastning på økosystemet,
- § 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vedtekter for nasjonalparkstyret

12. Klageadgang, klageinstans og klagebehandling

Statsforvalteren har klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyret jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning. For øvrig gjelder de alminnelige regler om klageadgang. Klage på vedtak truffet av styret, må vurderes/klagebehandles av styret med mindre det er avtalt at saken kan behandles av AU/forvalter. Dersom vedtak truffet av AU/forvalteren etter delegert myndighet påklages, skal klagen vurderes/klagebehandles av styret/arbeidsutvalget før den eventuelt sendes over til Miljødirektoratet som endelig klageinstans. Miljødirektoratet er endelig klageinstans for vedtak som treffes av styret/ forvalter som forvaltningsmyndighet.

Forvaltningsloven

§ 28

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).

§ 29

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort.

§ 33

Om forberedelse m.m. av klagesaker gjelder kapittel IV og V tilsvarende, når ikke annet følger av reglene i denne paragraf.

Underinstansen skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet. Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal underinstansen avvise saken, jfr. dog § 31.

Når noen regnes som motpart i saken skal underinstansen varsle vedkommende snarest mulig, jfr. likevel § 16 tredje ledd. Samtidig skal settes frist for å gi uttalelse. Varsles klagemotparten ved brev, skal kopi av klagen vedlegges med mindre parten etter § 19 kan nektes adgang til den.

Blir det ikke truffet avgjørelse som nevnt i annet ledd, skal sakens dokumenter sendes klageinstansen så snart saken er tilrettelagt. Dersom underinstansen gir til klageinstansen uttalelse som partene kan kreve å få se uten hinder av § 19, skal den sende kopi til partene med mindre Kongen er klageinstans.

Klageinstansen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Den kan pålegge underinstansen å foreta nærmere undersøkelser m.m.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Rondane River Lodge er part i saken, og har derfor klagerett etter forvaltningsloven § 28. Klagen er sett fram i rett tid, jf. forvaltningsloven § 29. Klagen kan tas opp til behandling.

Den omsøkte organiserte ferdselen er søknadspliktig, og nasjonalparkforvalter har etter egen vurdering behandlet søknaden basert på eksisterende kunnskap, gjeldende verneregler i verneforskriftene og retningslinjer i forvaltningsplanen, samt miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Hovedpunktene i klagen fra Rondane River Logde er:

1. Det er vanskelig å unngå bruk av områder innenfor nasjonalparken dersom det skal kunne drives lønnsomt. Nasjonalparken er en viktig årsak til hvorfor de besøkende kommer.
2. Det er en urettferdighet i at virksomheter på vestsiden av nasjonalparken har andre rammer.
3. Omfanget av de omsøkte turene er lite jf hvor mange som bruker de stikka løypene rundt påsketider.
4. Urimelig forskjellsbehandling på organisert ferdsel og uorganisert. Ved guiding kan man formidle kunnskap til de besøkende.

Nasjonalparkforvalters kommentarer til punktene i klagen:

Til punkt 1:

Organisert ferdsel utenfor merkede stier og løyper er ansett for å skade naturmiljøet og er sånn sett i strid med verneformålet. Det stikkes løyper på strekningene som det søkes om organisert ferdsel på. Det er fullt mulig for søker å benytte seg av disse i det tidsrommet hvor stikkene står ute. Nasjonalparkforvalteren har forståelse for at reiselivsbedrifter ønsker å bruke nasjonalparken som en del av sitt konsept.

Nasjonalparkstyret må likevel vurdere søknaden basert på eksisterende kunnskap, og gjeldende forskrifter og retningslinjer. Nasjonalparkforvalteren har da kommet til at tiltaket ikke er innenfor rammene av verneformålet og vernereglene, slik det bl.a. er nedfelt i besøksstrategien for Rondane nasjonalpark:

«Et viktig prinsipp for besøksstrategien er at i de tilfeller det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.»

Organisert ferdsel utenfor merkede stier og løyper er søknadspliktig utenfor soner avsatt til formålet i forvaltningsplanen. Det kan være flere aktører i markedet som ønsker å tilby denne typen turer. Å imøtekomme klagen, og åpne opp for organisert ferdsel utenom sonene, traseene og tidsrommene avsatt i forvaltningsplan og retningslinjer vil derfor kunne ha stor presedensvirkning.

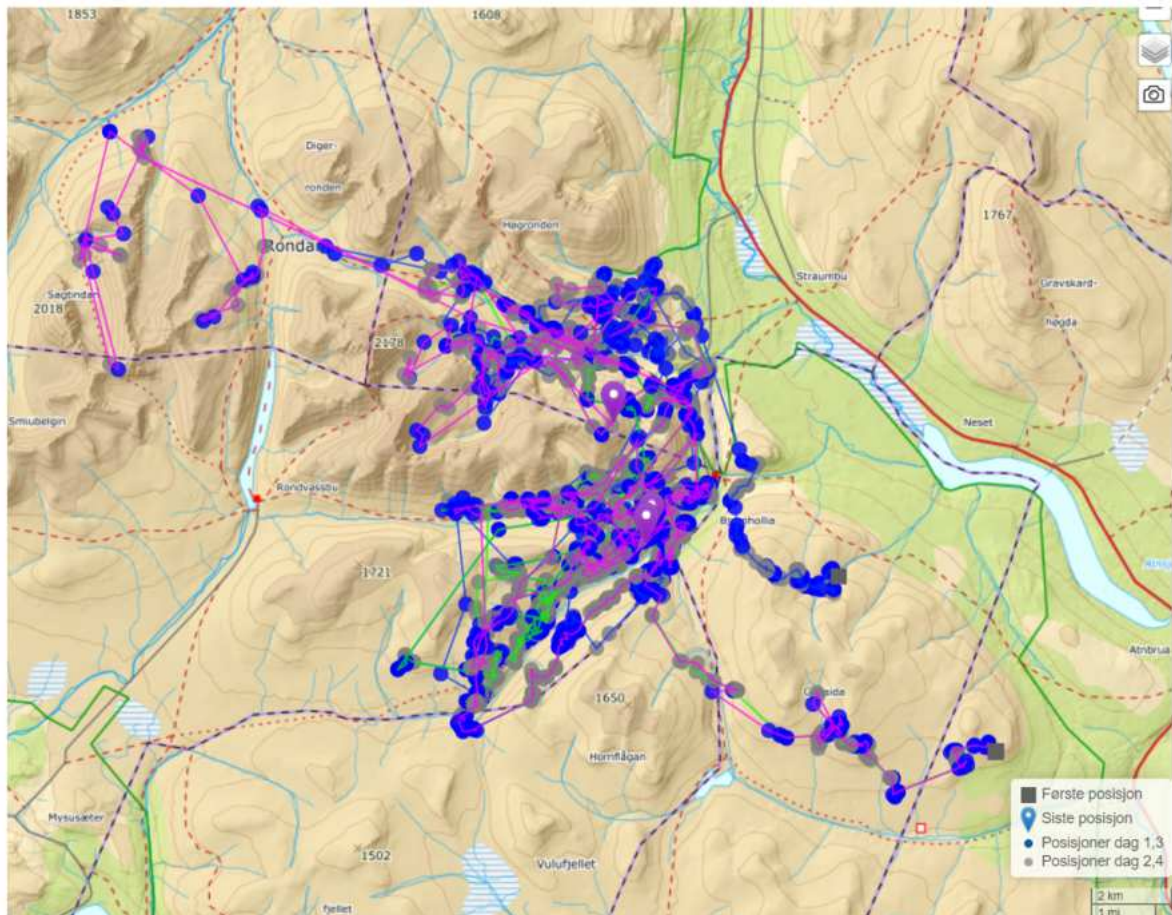
Til punkt 2:

Det har tradisjonelt vært flere reiselivsbedrifter på vestsiden av nasjonalparken, blant annet på Høvringen. Her er det lagt inn soner i gjeldende forvaltningsplan hvor organisert ferdsel ikke er søknadspliktig. Disse sonene er foreslått tatt ut ved revidering av forvaltningsplanen. I 2019 ble retningslinjer for organisert ferdsel vedtatt i nasjonalparkstyre hvor det ble åpnet for søknad om organisert ferdsel i gitte områder til gitte tider. Her er det kun tatt inn områder midt i Rondanemassivet som er ansett for å ikke være i konflikt med villreins arealbruk. Området på østsiden av rondanemassivet, inkludert omsøkt område, er «roligere» enn vestsiden med lagt færre besøkende. Det er et ønske om å beholde det slik med tanke på å få i gang villreintrekk nord-sør. Villreinen i Rondane er under press fra mange kanter, og det kan etter nasjonalparkforvalters sitt syn ikke legges til rette for økt ferdsel på et sted med bakgrunn i at ferdselen er stor andre steder. Tvert imot er stor ferdsel i enkelte områder bakgrunnen for at man må være enda mer restriktive andre steder. Dette for å hindre at samlet belastning blir for stor. I klassifiseringen etter kvalitetsnormen for villrein fikk Rondane villreinområde «rødt lys». Dårligst klassifisering fikk Rondane på delnorm 3 «leveområder og menneskelig påvirkning». Dette viser at et fokus på samlet belastning er viktig.

Til punkt 3:

Det geografiske området villrein har tilgjengelig for å trekke nord-sør på østsiden av Rondanemassivet er ganske lite, med Rondanemassivet i vest og RV 27 i øst. Man har sett at simler med GPS-merking bruker området rundt Bjørnholla på tidspunktet hvor den omsøkte ferdselen er planlagt gjennomført, se figur 2 under.

1.januar-2.april

Figur 2: Plot av merkede simler 1.jan-2.april 2024, fra dyreposisjoner.

Som søker selv påpeker så er strekningen ganske mye brukt rundt påsketider. Utvides tidsrommet for når det er ferdsel der, så kan dette medføre at villreinen unngår å bruke området. Det er ikke den ene turen med et følge på 4 personer som er problemet, men den samlede belastningen. Det kan heller ikke sees bort i fra at organiserte turer har en markedsføringseffekt. Økt bruk og søkelys på området gjennom organisert bruk kan gi økt uorganisert bruk. Her kommer § 9 i naturmangfoldloven inn om «føre-var-prinsippet». Når det ikke fins god nok kunnskap til å kunne si at dette ikke vil være eller kan bli et problem, så skal forvaltningen være føre var.

Til punkt 4:

§ 2 i verneforskriften:

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Per dags dato har forvaltningen ingen hjemmel til å regulere uorganisert ferdsel.

Allemannsretten er et viktig prinsipp i Norge, og ansees å være viktig for blant annet

folkehelse. Når man likevel ser at ferdsel i nasjonalparken er et problem for verneverdiene, så er det den organiserte kommersielle ferdselen som per dags dato kan reguleres.

Konklusjon:

Nasjonalparkforvalteren vil innstille på at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ikke tar klagen til følge.

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerking

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 12
sfinpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Rondane River Lodge

Saksbehandler Ingvild Skarsaune

Vår ref. 2025/752-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 03.02.2025

Delegert vedtak - Rondane NP -avslag - dispensasjon - 2025 - organisert ferdsel - guidede turer - Furulund - Fagervoll - Bjørnhollia - Gammelgården - Rondane River Lodge AS

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark, § 3, pkt. 5.2, får Rondane River Lodge avslag på sin søknad.

Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet. Den omsøkte ferdselen er ikke innefor områder avsatt i forvaltningsplanen hvor organisert ferdsel er tillatt uten søknad. Den er heller ikke innenfor områder avsatt i retningslinjene vedtatt av styret (2019) hvor det er åpnet for søknad om tillatelse til organisert ferdsel. Ferdselen skal foregå i et tidsrom hvor løypene det er planlagt å benytte ikke er stikket.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Søknad fra Rondane River Lodge datert 13.01.2025.

Saksopplysninger

Søker skriver følgende i e-post datert 13.01.2025:

«Hei,

I etterkant av møtet vi hadde den 14.11, vil jeg gjerne søke om tillatelse til noen begrensede guidede 2- dagers turer med truger eller fjellski innenfor Rondane nasjonalpark.

Det handler om traseen Furulund-Fagervoll-Bjørnhollia-Gammelgården på følgende datoer:

- 14.2-15.2 4 personer + guide
- 11.3-12.3 2 personer + guide
- 13.3-14.3 8 personer + guide

Nasjonalpark

Dovre, Rondane

Naturreservat

Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkintjønnin

Landskapsvernområde

Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerking

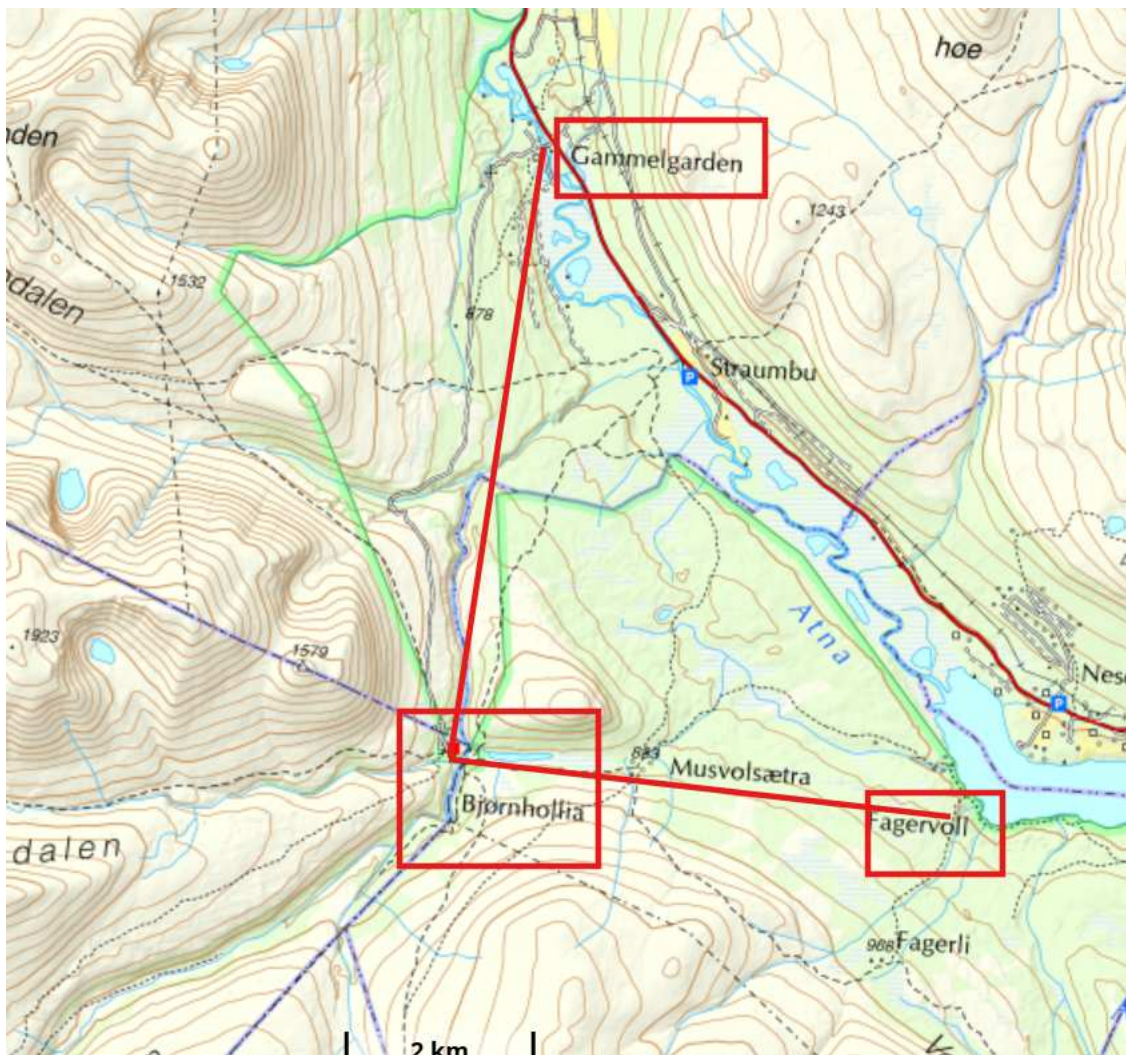

- 29.3-30.3 2 personer + guide
- 03.4-04.4 2 personer + guide

Datoer kan endre seg litt på grunn av værforholdene, men det er foreløpig planlagt slik. Guiden skal formidle kunnskap angående beskyttelse av villrein aktivt med deltakere og ta hensyn til villrein hvis du skulle være i området. Dette er noe vi jobber allerede mye med i andre guidete aktiviteter vi tilbyr utenfor nasjonalparken. For oss som reiselivsbedrift er det veldig viktig og kunne bruke naturen rundt oss, fordi vi lever stort sett av det. Samtidig ønsker vi å bidra aktivt til en bærekraftig utvikling av reiselivet og begrense vår eventuelle innvirkning så mye som mulig.

Jeg håper dere kan være positive til dette og jeg har veldig gjerne videre dialog med dere hvordan vi kan utvikle et godt samarbeid som kommer alle til gode.»

Figur 1 viser kartutsnitt som viser traseene hvor det søkes organisert ferdsel.

Figur 1: Kartutsnitt som viser omsøkt område for organisert ferdsel.

Deler av søknad (Gammelgården – Bjørnhollia, til vernegrensa for nasjonalparken) gjelder ferdsel i Myldinge naturreservat. Det er ingen restriksjoner på organisert ferdsel i verneforskriften for Myldige naturreservat, og dette vedtaket gjelder følgelig ikke for denne delen av søknaden.

Den siste turen i søknaden (3.-4.april) er planlagt når de omsøkte rutene er stikket, og er derfor ikke søknadspliktig.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 25. september 2015 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespenn.

Verneformål – forskrift

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

5. Ferdsel

5.1. All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2. Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Det vises forøvrig til forvaltningsplanen.

Forvaltningsplan

s. 76 – 78

Med begrepet «annen organisert ferdsel» i verneforskriftene for Rondane og Dovre nasjonalparker (§3, punkt 5.2,2.ledd) og i verneforskriften for Dørålen landskapsvernområde (§3, punkt 4.2,2.ledd) menes:

FerdseL der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som blir kunngjort/markedsført på forhånd.

Turer til fots og på ski

Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet, og er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder for de som arrangerer *gjentatte turen over sesongen, eller for grupper større enn 20 personer.*
(...)

FerdseL/aktiviteter som kan skade naturmiljøet, arrangementer og annen organisert ferdsel

For all annen ferdsel/ferdselsformer som kan skade naturmiljøet enn ovennevnte turer til fots og på ski utenfor merkete traseer, må alle, inkl turistforeninger mv, søke om tillatelse. Dette er uavhengig av arrangør, gruppestørrelse eller hvor ofte aktiviteten foregår.

I motsetning til det tradisjonelle friluftslivet innebærer annen organisert ferdsel ofte et større antall mennesker på samme sted på samme tid. Det kan f. eks. gjelde idrettsarrangementer, teltleirer, jaktprøver, storspannkjøring med hund, mer spenningsbaserte aktiviteter som krever spesiell kunnskap, utstyr og tilrettelegging som den «vanlige» turvandreren ikke har eller krever (paragliding, fosserrenning, m.m.) Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje og forstyrrelser på dyrelivet som gjør at organiserte opplegg og arrangementer er underlagt søknadsplikt. I tillegg vil forvaltningsmyndigheten på denne måten komme i dialog med arrangører/tiltakshavere for å sammen kunne komme frem til en bra løsning. En slik ordning vil gi en god oversikt over omfanget av planlagt og utført virksomhet.

Forvaltningsmyndigheten vil også om nødvendig kunne nekte gjennomføring av arrangementer og opplegg som er i konflikt med verneformålet.

s.67

Merking av skiløyper

Det finnes i hovedsak tre kategorier skiløyper. Hva slags kategori hvert enkelt løype tilhører og hvem som er ansvarlig fremgår i vedlegg 23. Utover tillatt tidsrom for annonsering av løypene, er det lagt inn noen dager for selve arbeidet med både å merke og fjerne merkingen. Preparerte løyper kjøres opp regelmessig. De preparerte løypene er vanligvis også stikka. De løyper som kun blir stikka er tillatt gjennomkjørt med snøskuter etter stort snøfall og uvær for ettersyn og supplering av stikkingen. Det er ikke tillatt å preparere spor i de stikka løypene. Motorferdselen bør generelt holdes på et så lavt nivå som mulig. Løypeansvarlig må søke forvaltningsmyndighetene for tillatelse til motorisert ferdsel, og det vil gis flerårige tillatelser med vilkår. Det vil bli stilles krav om rapportering gjennom kjørebok etter endt sesong for alle løyper. Dette er de tre kategoriene:

1. Preparert skiløype tillatt preparert og merket fra da forholdene ligger til rette for preparering frem til og med 20. april. I de år påsken kommer senere enn 20. april er

- preparering tillatt til og med 2. påskedag. Stikker skal være innsamlet senest fire dager etter sluttdato for preparering.
2. Stikka skiløype merking tillatt annonsert fra 10. februar til 2. påskedag. Stikker kan settes ut to dager før og samles inn senest fire dager etter tillatt annonseringsperiode.
  3. Stikka påskeskiløype merking tillatt annonsert fra fredagen en drøy uke før palmesøndag til 2. påskedag. Stikker kan settes ut to dager før og samles inn senest fire dager etter tillatt annonseringsperiode

Retningslinjer for organisert ferdsel (Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 28.06.19)

Definisjon organisert ferdsel (jf. forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane)
Ferdsl der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som blir kunngjort/markedsført på forhånd

Søknadsplikt

Organisert ferdsel til fot og på ski, utenfor stier og løyper som skjer flere ganger i løpet av sesongen eller med grupper større enn 20 personer, er søknadspliktig (unntak er turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger).

Soner uten søknadsplikt

I soner vist med oransje omriss er organisert ferdsel til fots og på ski utenfor stier og løyper tillatt hele året uten søknad. Her kan en også drive organisert riding, kjøring med hundspann og sykling på godkjente stier/løyper uten å søke.

Gruppestørrelse/guider

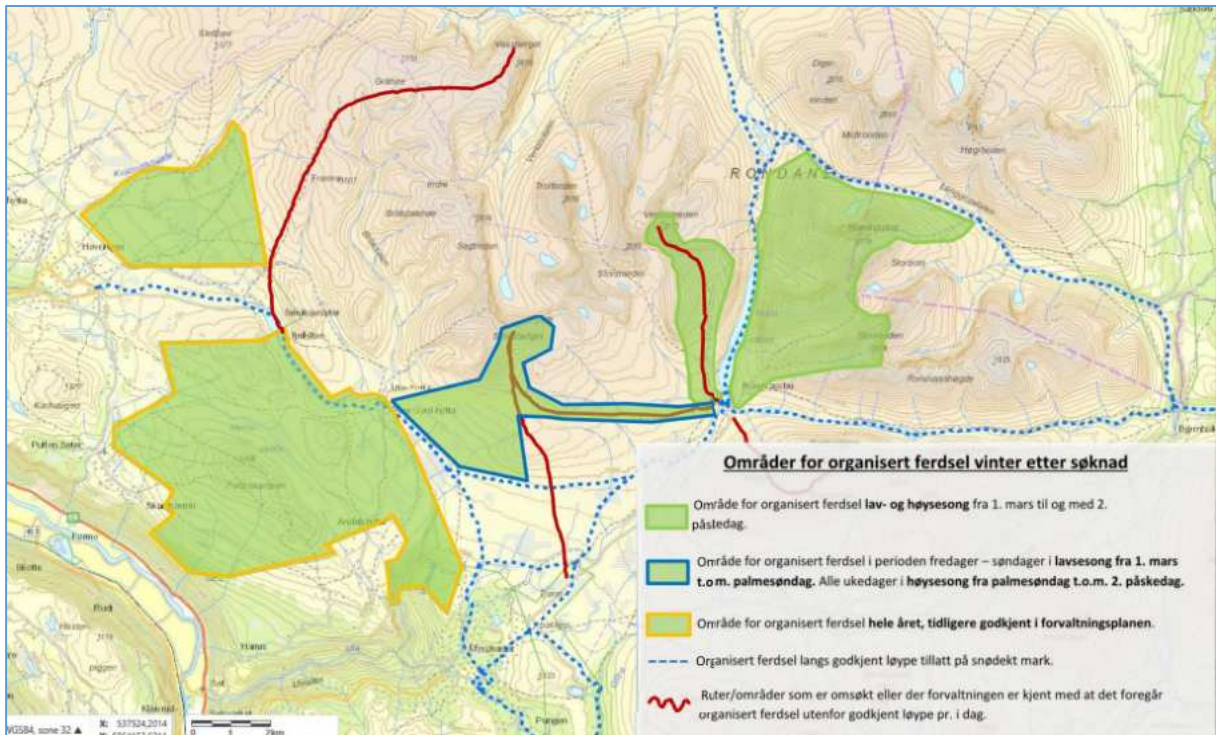
Det vil i tillatelsen bli gitt vilkår knyttet til antall guider i forhold til gruppestørrelse

Tillatelsens tidsperiode

Tillatelser til organisert ferdsel gis som flerårige tillatelser.

Rapportering

Det vil i tillatelsen bli stilt vilkår om rapportering der for eksempel opplysninger om gruppestørrelse, antall turer, startpunkt og turmål samt ev villreinobservasjoner vil bli etterspurt.

Figur 2. Kartvedlegg til «Retningslinjer for organisert ferdsel».

Naturmangfoldloven

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

- § 8 kunnskapsgrunnlag,
- § 9 føre-var prinsippet,
- § 10 samlet belastning på økosystemet,
- § 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden

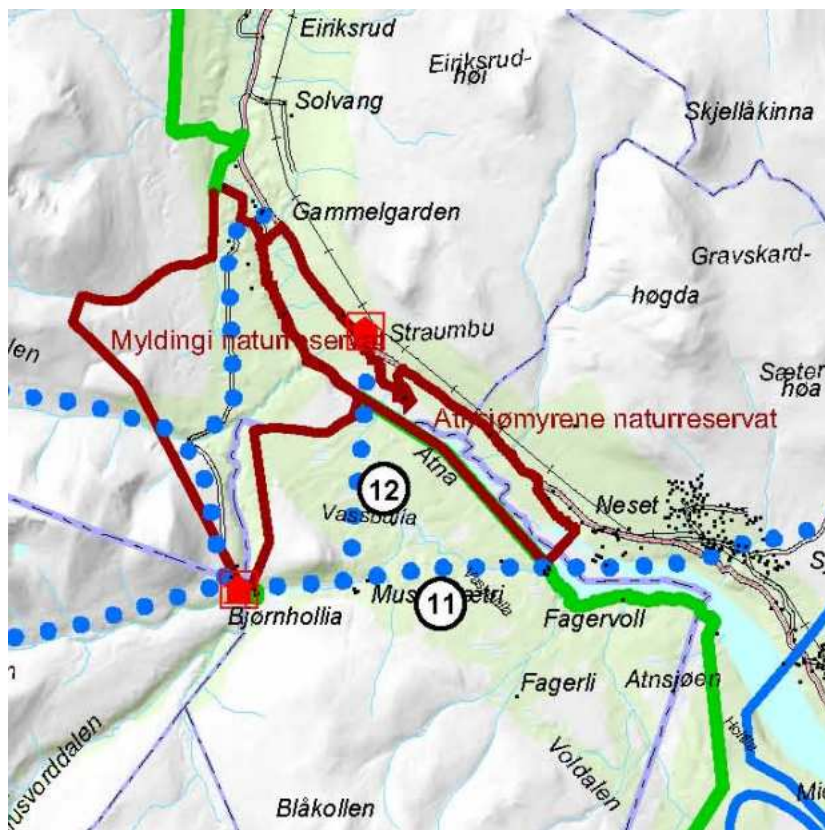
Vurdering

Rondane River Logde søker om organisert ferdsel på følgende ruter:

- Gammelgården – Bjørnhollia, her er mesteparten av ruta i Myldinge naturreservat og følgelig ikke søknadspliktig
- Bjørnhollia – Fagervold

- Fagervold – Furulund, utenfor verneområdet og ikke søknadspliktig.

Ruta Bjørnhollia – Fagervold (løype 11 på kartet), og del av ruta mellom Gammalgården og Bjørnhollia som er i nasjonalparken, er med på kartet i forvaltningsplanen over godkjente merka skiløyper, se figur 3 under.

Figur 3: Kartstnitt forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane (2009) – vedlegg 18 – traseer – skiløyper godkjent merket.

Løypene det er søkt om organisert ferdsel på er oppgitt som kategori 3-løyper i vedlegg 23 i forvaltningsplanen, se figur 4.

Tidsrommet det søkes for er utenfor det hvor løyper i kategori 3 er tillatt stikket. I forvaltningsplanen er dette tidsrommet satt til å være: *Stikka påskeskiløype merking tillatt annonsert fra fredagen en drøy uke før palmesøndag til 2. påskedag. Stikker kan settes ut to dager før og samles inn senest fire dager etter tillatt annonseringsperiode.*

Dato for tidligst stikking er i år onsdag 2.april.

Søknaden gjelder altså organisert ferdsel som faller utenfor både tidsrom hvor de aktuelle løypene er tillatt merket, og soner oppgitt i retningslinjene hvor det kan søkes om organisert ferdsel.

Vedlegg 23. Skiløyper

Løypenr*	Trase	Verneområde	Kategori**	Ansvarlig	Merkning	Preparering
1	Gautåseter - Grimsdalshytta	DNP, GLVO	3	DNT	DRHK	–
2	Eftansåi - Grimsdalshytta	GLVO	3	DNT	BRHK	–
3	Vegaskillet - Haverdalsseter	GLVO, RNP	3	HS	BRHK	–
4	Grimsdalshytta - Storrvatnet - Haverdalsseter	GLVO, RNP	3	DNT	BRHK	–
5	Grimsdalshytta - Gravhøtangen - Haverdalen	GLVO, RNP	3	DNT	BRHK	–
6	Haverdalssetra - Døråsetra	GLVO, RNP, DLVO	3	DNT	BRHK	–
7	Blæsterdalen - Døråsetra	DLVO	3	DS	FRHK	–
8	Streitmyrin - Grimsdalsgruva	GLVO	1	FT	FT	FT
9	Bergedalstjønnin - Langgluddalen - Bjørnholla	DLVO, RNP	3	DNT	FRHK	–
10	Døråsetra - Bergedalstjønnin - Rondvassbu	RNP	3	DNT	ORHK	–
11	Bjørnholla - Musvolseter - Fagervoll	RNP	3	DNT	BTH	–
12	Musvolseter - Straumbu	RNP	3	DNT	BTH	–
13	Bjørnholla - Ilmandalen - Rondvassbu	RNP	3	DNT	ORHK	–
14	Kloppjønnnet - Eldåbu (Troløypa)	RNP	2	VFH	VFH	–
15	Kloppjønnnet - Kloppjønnhøgda - Indre Uksan	RNP	2	SS	SS	–
16	Kloppjønnnet - Indre Uksan - Fremre Uksan (Troløypa)	RNP	1	VFH	VFH	SS
17	Dørhøgda - Fremre Uksan	RNP	1	SS	SS	SS
18	Indre Uksan - Dørhøgda - Svarthammern	RNP	1	SS	SS	SS
19	Dørhøgda - Kvanndalen	RNP	1	SS	SS	SS

Figur 4: Del av vedlegg 23 til forvaltningsplanen som viser kategori på ulike tillatt merkede skiløyper.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølnekletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8).
- NINA Rapport 2126 Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022.

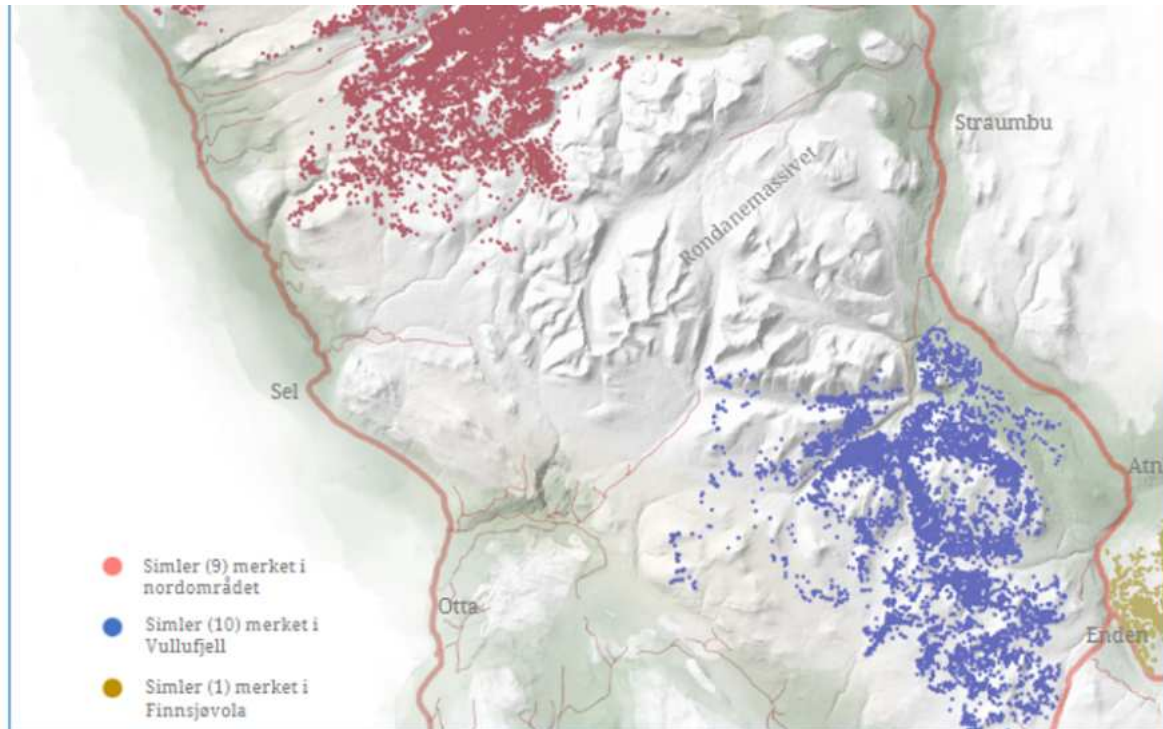
(jf. naturmangfoldloven § 8)

I figur 5 vises grenser for vinterbeite for villrein i omsøkt område, dette viser at rutene ligger innenfor dette:

Figur 5: Kartutsnitt som viser grensene for vinterbeite for villrein i omsøkt område ([delnormtrerondane](#) | [Villrein](#)).

I figur 6 er det vist et kartplott fra forsøk med GPS-merka simler i Rondane, i perioden 2009 - 2018. Figuren viser at de GPS-merka simlene har brukt store deler av området i vinterperioden.

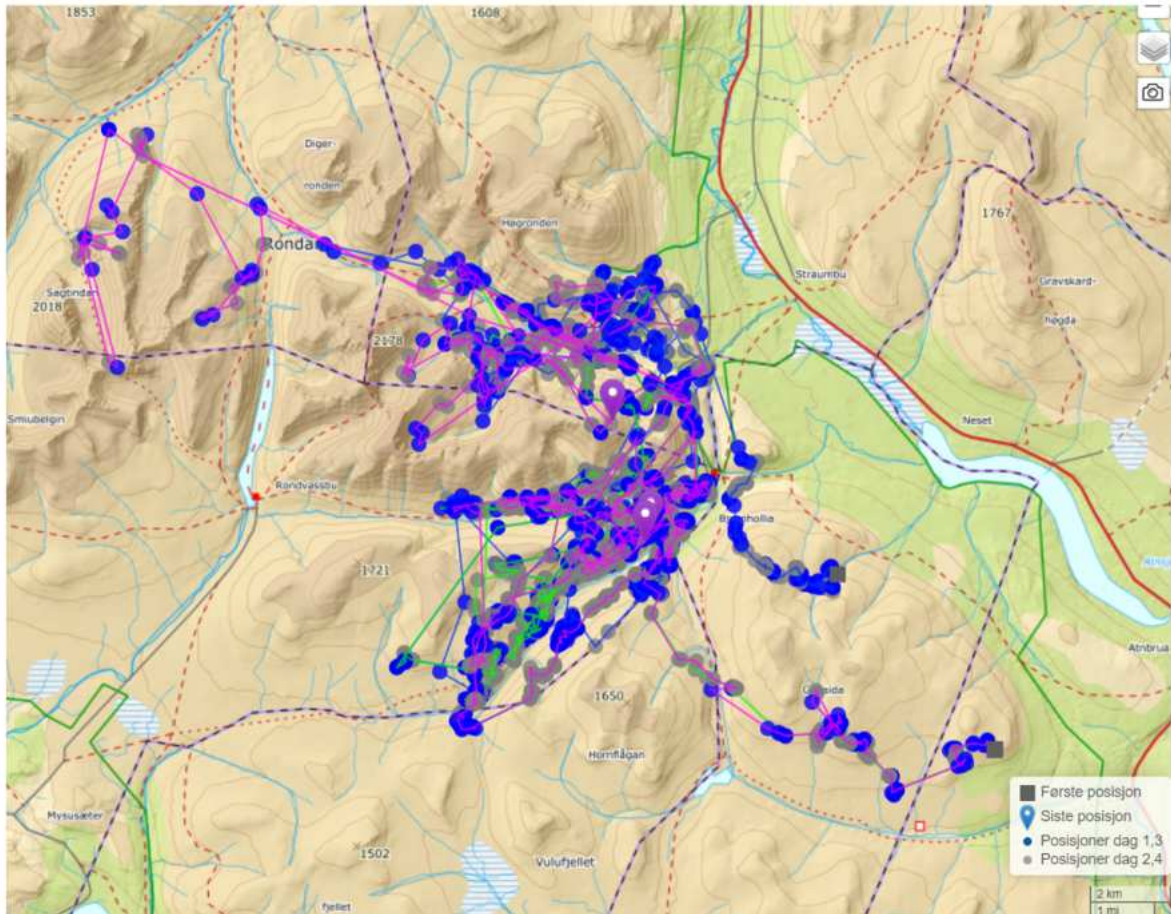

Figur 6: Kartplott fra forsøk med GPS-merka simler i Rondane nord.

Området øst for Rondanemassivet er preget av mindre ferdsel enn andre deler av Rondane. Det er et uttalt ønske om å holde dette området rolig slik at trekket nord-sør i Rondane kanskje kan komme i gang igjen. GPS-merkede simler brukte området både øst og vest for Bjørnhollia vinterstid i 2024, se figur 7. Dette indikerer at dersom villreinen ikkje blir forstyrret så kan den bruke områdene øst for Rondanemassivet.

1.januar-2.april

Figur 7: Plot av merkede simler 1.jan-2.april 2024 fra dyreposisjoner.

Konklusjon

Den omsøkte ferdselen foregår i områder og i tidsrom hvor det i følge forvaltningsplan og retningslinjer ikke åpnes for tillatelse til organisert ferdsel. Dette fordi slik ferdsel ansees for å kunne skade naturmiljøet og verneverdiene. Søknaden avslås.

Med hilsen

Ingvild Skarsaune
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Trond Stensby

Statens naturoppsyn v/Finn Bjormyr			
Villreinnemnda for Rondane og Sølnkletten	c/o Statsforvalteren i Innlandet, boks 987	2604	LILLEHAMMER
Rondane nord villreinutvalg			
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Stor-Elvdal kommune	Storgata 120	2480	KOPPANG
Sel kommune	Botten Hansens gate 9	2670	OTTA
Folldal fjellstyre		2584	DALHOLEN
Sollia fjellstyre		2477	SOLLIA

Arkivsaksnummer: 2025/2509-0

Saksbehandler: Ingvild Skarsaune

Dato: 24.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	6/2025	06.03.2025

Frydalen LVO - dispensasjon - skilting av tursti - Frybrua - Fryos-brua - Kvamsfjellet Vel

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskriften for Frydalen Landskapsvernområde § 3, pkt. 1.3 k) får Kvamsfjellet vel tillatelse til oppsett av skilt på sti mellom Frybrua og Fryos-brua i Frydalen landskapsvernområde.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder skilting gjort i henhold til søknaden når det gjelder plassering av nye skilt, samt utforming og omfang av disse.
2. Arbeidet med å sette opp skiltene skal utføres på en slik måte at naturen tar minst mulig skade.
3. Tillatelsen er gyldig i tre år fra da vedtak ble fattet i saken.
4. Tiltaket må avklares med kulturminnemyndigheten i Innlandet fylkeskommune
5. Forvaltningsmyndigheten skal ha melding når tiltaket er utført, vedlagt foto av det som er utført. Sendes på e-post til: sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes arkivsak 2025/2509.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad Kulturminnesti - infoskilt.docx

Søknad på e-post datert 28.01.2025.

Saksopplysninger

Kvamsfjellet vel ved Solveig Sigstadstø har i e-post datert 28.01.2025 søkt om følgende:

«Kvamsfjellet Vel jobber med et turmål-prosjekt der formålet er å lage fine turer og nærturer på Kvamsfjellet. Vi legger opp til ulike turmål som blant annet tar sikte på å presentere informasjon om ulike kulturminner som fangstgroper, jernvinneanlegg, gruvedrift med kleberstein, gamle fiskemetoder og seterkultur. I tillegg er vi opptatt av å lage turer som inspirerer barn og unge til å bli glade i friluftsliv. Vi ønsker også å bidra til at ferdselen

kanaliseres mest mulig til de sentrale områdene på Kvamsfjellet, slik at folk ikke oppsøker sårbare områder, blant annet områder for villrein.

Vi har samarbeid med Kvam IL, Rondane Kvamsfjellet Turløypelag og Kvam Historiske Forening, men det er Kvamsfjellet Vel som «eier» prosjektet.

I juni 2024 fikk vi tillatelse til å skilte denne delen av stien som går gjennom landskapsvernområdet, men den gang kalte vi turmålet for Frylirunden. I ettertid ser vi at det er så mange kulturminner langs denne rundturen, at vi ønsker å sette opp informasjonsskilt ved kulturminnene og å endre navet på runden til «Kulturminnesti».

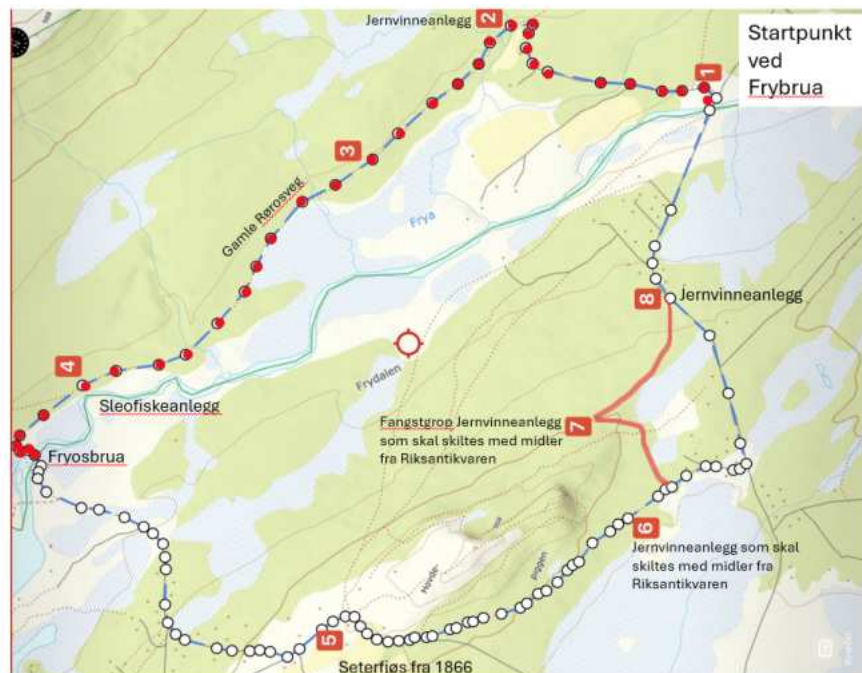
Illustrasjonen viser Kulturminnestien, med punkter der det skal settes opp skilt. Området med røde prikker ligger i landskapsvernområdet.

Kulturminnesti på Kvamsfjellet

- 1) Startpunkt med info-skilt
- 2) Jøråseter jernvinneanlegg
- 3) Info-skilt om Gamle Rørosveg
- 4) Info-skilt om Sleo-fiske
- 5) Info-skilt om gammelt seterfjøs som blir restaurert vha Kulturminnefondet
- 6) Stort jernvinneanlegg
- 7) Fangsgrop for rein
- 8) Sigstad jernvinneanlegg

Både 6 og 7 er nyregistrert av arkeologer i Fylkeskommunen sist sommer. Kvamsfjellet Vel har fått midler av Riksantikvaren til formidling/info-skilt

●●●● = LVO

Kulturminnestien skal starte ved Frybrua. Her ønsker vi å sette opp et startskilt (1) som informerer om turen og kulturminnene. Skiltet skal også inneholde kart med avmerkede kulturminner og informasjon om Frydalen Landskapsvernområde. Skiltet skal også ha QR-koder som leder til www.kvamsfjellet.no der vi legger inn mer informasjon om de enkelte kulturminnene. Vi skal også legge inn QR-kode som leder til hjemmesiden til Frydalen Landskapsvernområde. I dag så står det to skiltstativer med mange skilt på dette stedet. Vi ønsker å rydde opp, slik at det ene skiltstivet vil bli fjernet.

Fra kulturminnestien vil vi først skilte en liten avstikker til Jøråliseter jernvinneanlegg (2) med et lite vippeskilt. Men det skal ikke være tilrettelegging rundt dette kulturminnet. Videre går turen gjennom Frydalen Landskapsvernområde langs Gamle Rørosveg (3) der stien passerer et gammelt Sleofiske-anlegg (4) ca 150 meter nedenfor Fryos-brua.

En strekning på 2,9 kilometer av Kulturminnestigen går på østsiden av Frya helt i utkanten av Frydalen landskapsvernområde. Ifølge vernebestemmelsene er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Men vi forstår det også slik at verneplanen åpner for at allmennheten fortsatt skal ha anledning til naturopplevelser gjennom tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten teknisk tilrettelegging.

Vi har tidligere fått tillatelse til å skilte denne delen av stien i et vedtak i møte den 26.02.2024 i Rondane- Dovre nasjonalparkstyre, sak 6/2024.

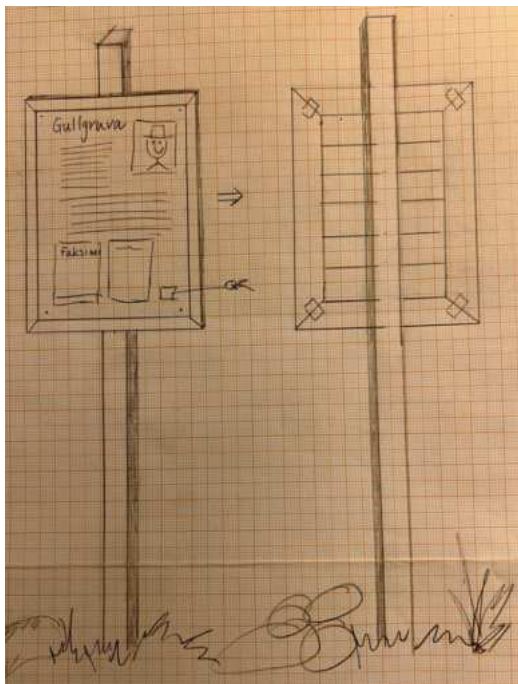
Nå søker vi om å få sette opp startskilt ved Frybrua, vippekilt ved punkt 2 og informasjonsskilt ved punktene 3 og 4 i landskapsvernområdet.

Skiltene vil inneholde informasjon om kulturminnene og QR-koder som peker til kvamsfjellet.no med mer informasjon.

Vi håper og tror at den rundturen vi planlegger også faller inn under begrepet tradisjonelt og enkelt friluftsliv og at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til å sette opp informasjonsskilt.

Skiltene vil ikke bli større enn 50 cm x 70 cm, og blir satt opp som vist på vedlagt tegning. Skiltstativene blir i tre, og det er ønskelig å slå ned jordspyd som forankring. Vi tror det gjør at skiltfoten blir mer holdbar. Høyden på stolpene vil være ca 200-205 cm, slik at informasjonsskiltet blir i øyehøyde og godt lesbart for en voksen person.

På skiltene vil det gå klart fram at Kvamsfjellet Vel har driftsansvar og vedlikehold.

Illustrasjonen viser tre-stativet for informasjonsskiltene. Høyden på stolpene vil være ca 200-205 cm, slik at informasjonsskiltet blir i øyehøyde og godt lesbart for en voksen person.

Vi vil bruke ulike dimensjoner på foten, avhengig av hvor stort skiltet skal være. På skilt med størrelse 50 x 70 cm (for eksempel startskilt), ser vi for oss at dimensjonen er 98 mm x 98mm. På mindre skilt (avhengig av mengde tekst) vil stolpen også kreve mindre dimensjon på stolpen.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

§ 2. Formål

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging

§ 3. Vernebestemmelser

1. Landskapet

- 1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som veibygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

- 1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

(...)

- k. Opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.

Forvaltningsplan

s. 66:

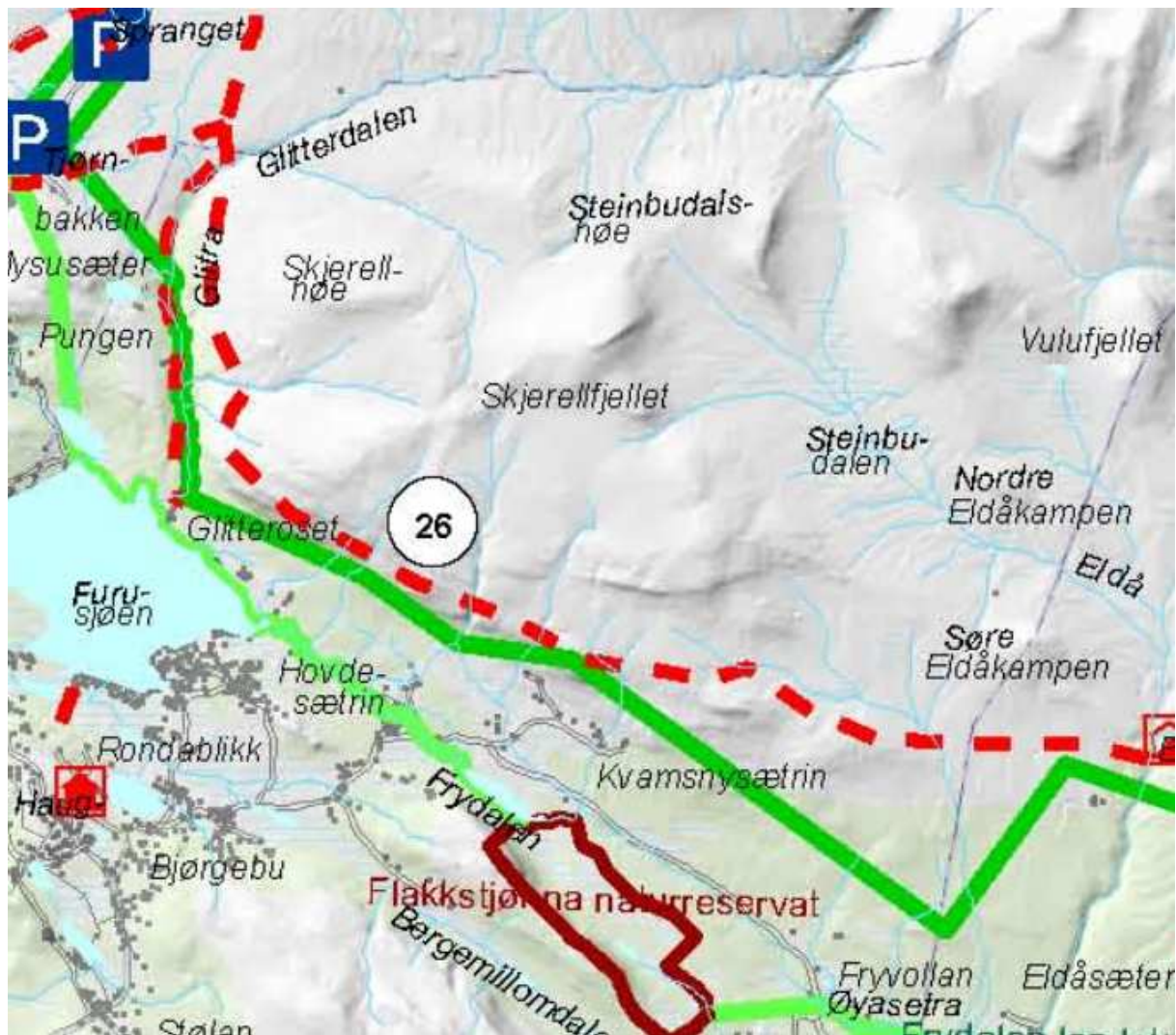
«Verneforskriften åpner for at allmennheten som ønsker å utøve tradisjonelt friluftsliv skal få oppleve de store verneområdene i Rondane, for friluftslivet er en del av formålet med vernet. Såfremt verneverdiene er ivaretatt skal allmennheten, i nasjonalparkene og landskapsvernområdene, fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av tilrettelegging. Teknisk tilrettelegging som bruk av merking, klopplegging, bruer, gjerder, brygger eller lignende skal benyttes ved behov.

All ferdsel i nasjonalparkene og landskapsvernområdene skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på vegetasjon eller kulturminner og slik at dyrelivet ikke forstyrres unødig. Skal vi kunne bruke naturområdene våre til friluftsliv også i framtiden, må sporløs ferdsel og minimal forstyrrelse være et nøkkelbegrep for utøving av friluftsliv. Det er svært viktig at brukerne av Rondaneområdet gjør hva de kan for å forlate naturområdene i samme tilstand som da de kom.»

s.67:

«For å kunne forene målet om å ivareta verneverdiene og samtidig sikre allmenn ferdsel er kanaliseringstiltak et viktig verktøy for mest mulig å unngå konflikt mellom ferdsel og villrein.»

Vedlegg 17 «Turstier»:

Figur 1: Kartutsnitt fra vedlegg 17 i forvaltningsplanen som viser turstier.

Naturmangfoldloven

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper:

- § 8 kunnskapsgrunnlag,
- § 9 føre-var prinsippet,
- § 10 samlet belastning på økosystemet,
- § 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Det åpnes i verneforskriftens § 3, punkt 1.3 k) for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til opparbeiding og merking av nye turstier og løyper. Kvamsfjellet har fått tillatelse av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, styresak 6/2024, til å merke en allerede eksisterende sti mellom Fryosbrua og Frybrua. Denne saken gjelder oppsetting av til sammen 4 skilt på denne stien.

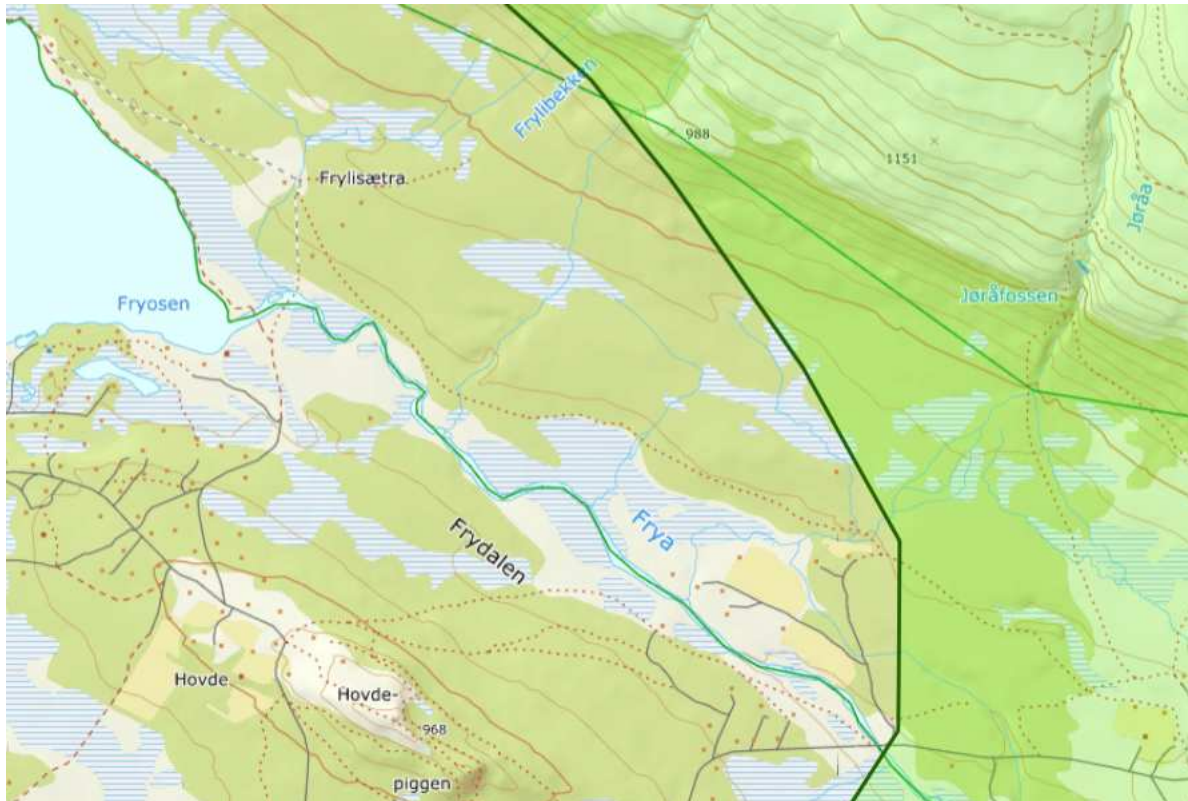
Merkingen vil legge til rette for en runde, og et slikt tilbud vil kunne være et kanaliseringstiltak for å hindre mer ferdsel innover i mer sårbare deler av verneområdet. Stien vil gå helt i kanten av verneområdet, og vil slik sett ikke føre til økt ferdsel innover. Samtidig så kan tilretteleggingstiltak føre til økt tilstrømming til området, hvor igjen noen vil trekke lengre innover i verneområdet. Dette er på generelt grunnlag ikke ønskelig. Vi vurderer at det omsøkte tiltaket, inkludert skilting, vil ha begrenset virkning på samlet belastning, og at fordelene med å kanalisere ferdselen til randsonen overgår eventuelle negative virkninger. Stien som skal merkes er allerede anlagt, så det er ikke snakk om etablering av helt ny sti.

Forvaltningsplanen viser at det er tillatt å merke sti fra Luseby ved Furusjøen og opp Glitterdalen. Det etablerte stinettet mellom Peer Gynt seterveg, Fryosen og Luseby er den mest brukte tilkomsten hit. Stiene er delvis skiltet utenfor verneområdet, traseene er T-merka. Den omsøkte skiltinga vil derfor, etter nasjonalparkforvalterens vurdering, i liten grad bidra til økt ferdsel i Glitterdalen, men kan i stedet lede til alternative ruter i dalrommet i Frydalen landskapsvernområde. Tiltaket kan slik ha en kanaliserende effekt.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger:

- NINA Rapport 1013
- Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014
- NINA Rapport 339 (2008) som oppsummerer kunnskapsstatus om villreinens leveområde både med tekst og tilhørende arealbrukskart.
- NINA Rapport 551 (2010) beskriver forholdet mellom villrein og menneskelig ferdsel i blant annet Rondane villreinområde (§ 8).
- NINA Rapport 2126 Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022.

Området hvor stien ligger er i utkanten av villreinområdet. I figur 5 vises grensene for sommer- og høstbeiter for villrein i Rondane, det omsøkte området ligger utenfor disse. Samtidig er det viktig å påpeke at disse grensene ikke er absolutte, og at det skal tas hensyn også i tilgrensende områder.

Figur 2. Grense (mørk grønn) for viktige sommer- og høstbeiter for villrein i Rondane ([delnormtrerdane | Villrein](#)).

Det gjøres oppmerksom på at denne saken kun har behandlet tillatelse til å sette opp skilt i Frydalen LVO. Eventuelle andre søknadspliktige tiltak må søkes om til rette instans. Dette kan for eksempel være motorferdsel i forbindelse med skiltoppsetting.

Søknad om å sette opp informasjonsskilt på Kvamsfjellet

Søknaden gjelder skilt som skal stå langs en del av en kulturminnesti på Kvamsfjellet. Deler av stien går gjennom Frydalen landskapsvernområde mellom Frybrua og Fryos-brua.

Kvamsfjellet Vel jobber med et turmål-prosjekt der formålet er å lage fine turer og nærturer på Kvamsfjellet. Vi legger opp til ulike turmål som blant annet tar sikte på å presentere informasjon om ulike kulturminner som fangstgroper, jernvinneanlegg, gruvedrift med kleberstein, gamle fiskemetoder og seterkultur. I tillegg er vi opptatt av å lage turer som inspirerer barn og unge til å bli glade i friluftsliv. Vi ønsker også å bidra til at ferdselen kanaliseres mest mulig til de sentrale områdene på Kvamsfjellet, slik at folk ikke oppsøker sårbare områder, blant annet områder for villrein.

Vi har samarbeid med Kvam IL, Rondane Kvamsfjellet Turløypelag og Kvam Historiske Forening, men det er Kvamsfjellet Vel som «eier» prosjektet.

I juni 2024 fikk vi tillatelse til å skilte denne delen av stien som går gjennom landskapsvernområdet, men den gang kalte vi turmålet for Frylirunden. I ettertid ser vi at det er så mange kulturminner langs denne rundturen, at vi ønsker å sette opp informasjonsskilt ved kulturminnene og å endre navet på runden til «Kulturminnesti».

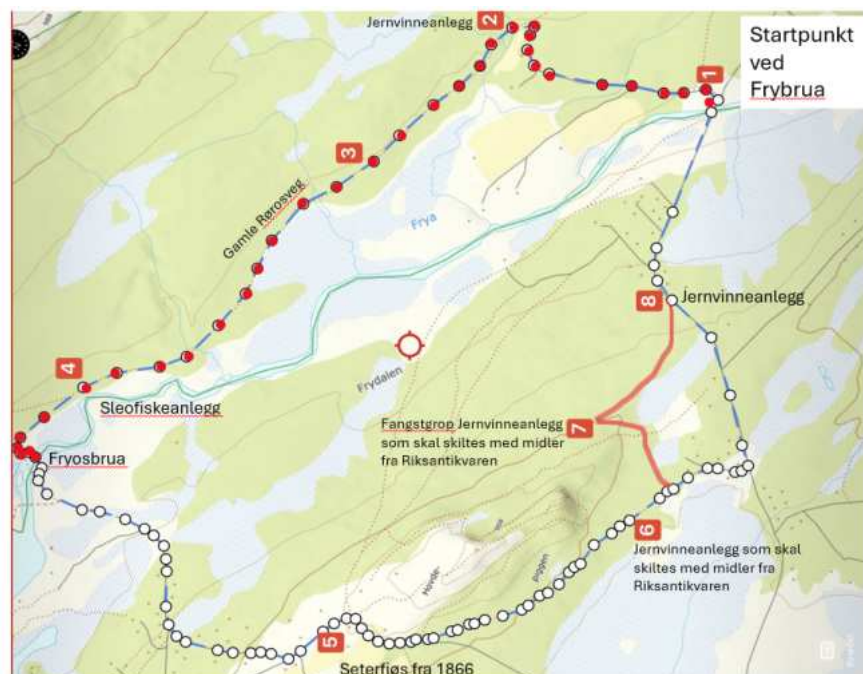
Illustrasjonen viser Kulturminnestien, med punkter der det skal settes opp skilt. Området med røde prikker ligger i landskapsvernområdet.

Kulturminnesti på Kvamsfjellet

- 1) Startpunkt med info-skilt
- 2) Jøråseter jernvinneanlegg
- 3) Info-skilt om Gamle Rørosveg
- 4) Info-skilt om Sleo-fiske
- 5) Info-skilt om gammelt seterfjøs som blir restaurert vha Kulturminnefondet
- 6) Stort jernvinneanlegg
- 7) Fangstrop for rein
- 8) Sigstad jernvinneanlegg

Både 6 og 7 er nyregistrert av arkeologer i Fylkeskommunen sist sommer. Kvamsfjellet Vel har fått midler av Riksantikvaren til formidling/info-skilt

●●●● = LVO

Kulturminnestien skal starte ved Frybrua. Her ønsker vi å sette opp et startskilt (1) som informerer om turen og kulturminnene. Skiltet skal også inneholde kart med avmerkede kulturminner og informasjon om Frydalen Landskapsvernområde. Skiltet

skal også ha QR-koder som leder til www.kvamsfjellet.no der vi legger inn mer informasjon om de enkelte kulturminnene. Vi skal også legge inn QR-kode som leder til hjemmesiden til Frydalen Landskapsvernområde. I dag så står det to skiltstativer med mange skilt på dette stedet. Vi ønsker å rydde opp, slik at det ene skiltstivet vil bli fjernet.

Fra kulturminnestien vil vi først skilte en liten avstikker til Jøråliseter jernvinneanlegg (2) med et lite vippeskilt. Men det skal ikke være tilrettelegging rundt dette kulturminnet. Videre går turen gjennom Frydalen Landskapsvernområde langs Gamle Rørosveg (3) der stien passerer et gammelt Sleofiske-anlegg (4) ca 150 meter nedenfor Fryos-brua. Her forlater vi landskapsvernområdet og følger Fryosvegen (bilveg) opp til den gamle setergrenda Hovde. Her blir det informasjon om gammel seterkultur. Kulturminnefondet har gitt støtte til restaurering av et gammelt seterfjøs (5), som vi vil vise fram når det blir ferdig. Kulturminnestien følger Hovdvegen nedover mot Hovdmyra, og tar av inn i skogen mot punkt 6. Dette er et stort jernvinneanlegg som vi har fått støtte fra Riksantikvaren for å vise fram. Vi har fått midler til informasjonsskilt både til dette anlegget og til informasjon om fangstkultur i området. Vi har vært på befaring sammen med arkeolog fra Innlandet fylkeskommune, og bestemt hvilken fangstgrop som skal vises fram (7).

Videre vil stien merkes ned til punkt 8, der det også ligger et jernvinneanlegg. Det vil heller ikke være noen form for tilrettelegging rundt dette kulturminnet, men vi informerer med et lite vippeskilt – først og fremst for å fortelle litt om hvor mange slike jernvinneanlegg det er i området. Turen avsluttes langs Nysetervegen ned til Frybrua.

En strekning på 2,9 kilometer av Kulturminnestigen går på østsiden av Frya helt i utkanten av Frydalen landskapsvernområde. Ifølge vernebestemmelsene er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Men vi forstår det også slik at verneplanen åpner for at allmennheten fortsatt skal ha anledning til naturopplevelser gjennom tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten teknisk tilrettelegging.

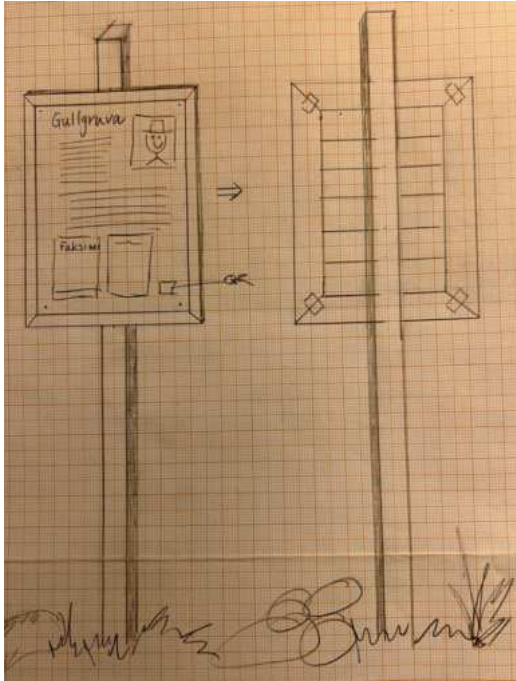
Vi har tidligere fått tillatelse til å skilte denne delen av stien i et vedtak i møte den 26.02.2024 i Rondane- Dovre nasjonalparkstyre, sak 6/2024.

Nå søker vi om å få sette opp startskilt ved Frybrua, vippeskilt ved punkt 2 og informasjonsskilt ved punktene 3 og 4 i landskapsvernområdet.

Skiltene vil inneholde informasjon om kulturminnene og QR-koder som peker til kvamsfjellet.no med mer informasjon.

Vi håper og tror at den rundturen vi planlegger også faller inn under begrepet tradisjonelt og enkelt friluftsliv og at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til å sette opp informasjonsskilt. Skiltene vil ikke bli større enn 50 cm x 70 cm, og blir satt opp som vist på vedlagt tegning. Skiltstativene blir i tre, og det er ønskelig å slå ned jordspyd som forankring. Vi tror det gjør at skiltfoten blir mer holdbar. Høyden på stolpene vil være ca 200-205 cm, slik at informasjonsskiltet blir i øyehøyde og godt lesbart for en voksen person.

På skiltene vil det gå klart fram at Kvamsfjellet Vel har driftsansvar og vedlikehold.

Illustrasjonen viser tre-stativet for informasjonsskiltene. Høyden på stolpene vil være ca 200-205 cm, slik at informasjonsskiltet blir i øyehøyde og godt lesbart for en voksen person.

Vi vil bruke ulike dimensjoner på foten, avhengig av hvor stort skiltet skal være. På skilt med størrelse 50 x 70 cm (for eksempel startskilt), ser vi for oss at dimensjonen er 98 mm x 98mm. På mindre skilt (avhengig av mengde tekst) vil stolpen også kreve mindre dimensjon på stolpen.

Vi håper på et positivt resultat av søknaden.

Med vennlig hilsen

Solveig Sigstadstø

Tlf. 917 33 336

Styremedlem i Kvamsfjellet Vel

Arkivsaksnummer: 2024/13316-7

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 26.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	7/2025	06.03.2025

Sak - Grimsdalen LVO - dispensasjon - riving og gjenoppbygging av måsåbu - 96/1 - Gråsida grunneierlag - Jan Erik Ulheim og Engelke Ulheim

Innstilling fra forvalter

A.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Jan Erik Ulheim og Engelke Ulheim dispensasjon fra verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 1.1 for oppføring av måsåbu, til erstatning for måsåbu som står på plassen i dag, se figur 1 og 3 i saken.

Vilkår:

- Rivningsvirke/-avfall fra den gamle måsåbua skal fraktes ut av verneområdet, og leveres til godkjent mottak.
- Ytre mål og utforming skal være som vist på figur 4 saken.
- Den nye måsåbua skal plasseres på tomten der den gamle bua sto, slik at den nye bygningsflaten overlapper med bygningsflaten fra bygget som blir fjernet.
- Måsåbua skal ha stående ytterkledning av ubehandlet trevirke.
- I stedet for torvtak, kan det legges tretak eller tak av «villskifer».
- Det tillates satt inn vinduer og ovnsrør som vist i figur 4 i saken.
- Tiltaket må være igangsatt innen 1. desember 2027.
- Når tiltaket er fullført skal Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ha en kort melding, med billedokumentasjon av det ferdige bygget. Meldingen sendes til sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes arkivsak 24/13316.

B.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Jan Erik Ulheim og Engelke Ulheim avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 1.1 for oppføring av uthus som vist i figur 3 og 5 i saken.

Tiltaket er i strid med verneformålet for Grimsdalen landskapsvernområde, og vil påvirke verneverdiene i nevneverdig grad. Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er ikke oppfylt, og at det blir gitt avslag på dette punktet i søknaden.

C.

For å ivareta behovet for uthus/sanitære behov åpner Rondane-Dovre nasjonalparkstyre for at Jan Erik Ulheim og Engelke Ulheim kan søke om et tilbygg, på inntil 1,2 m på yttervegg i buas møneretning, og ellers ytre mål som godkjent i pkt. A, jf. verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3, pkt. 1.3 d). Tilbygget skal brukes som uthus til måsåbua, og ikke til overnatting.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad - Grimsdalen LVO - riving og gjenoppbygging av måsåbu - 961 - Gråsida grunneierlag - Jan Erik Ulheim
- Søknad om gjenoppbygging av Mjøenhuset.
- Søknad - Grimsdalen LVO - riving og gjenoppbygging av måsåbu - 961 - Gråsida grunneierlag - Jan Erik Ulheim - tilleggsopplysninger
- Tegning av måsåhuset
- Tegning av utedo bod
- Plassering av måsåhuset
- Kart over plassering i Kluffin
- Bekreftelse fra Gråsida
- Adkomstveig til måsåhuset
- Måsåbu, foto x 7

Vedlegg:

- 1 Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten - utdrag fra protokoll Sak 2025-10
- 2 Innlandet fylkeskommune - svar ang. søknad om dispensasjon - Grimsdalen LVO - Riving og gjenoppbygging av måsåbu - Gbnr. 96 1 - Gråsida grunneierlag - Dovre kommune

Saksopplysninger

Vi har mottatt e-post fra **Jan Erik Ulheim, datert 28.11.24:**

Vi (Engelke og Jan Erik Ulheim) er eiere av et småbruk på Dovre (53/3) med tilhørende måsåhus inne ved Kluffin. Denne er i dårlig forfatning og slik vi ser det er beste løsningen er å rive denne og få satt opp ny på samme plass, men da med en liten grunnmur under. Jeg forstår at dette er en lengere prosess med søknader og dokumentasjoner, men vi ønsker å få satt igang dette så fort som mulig. Kan du se på denne saken og komme med en uttalelse om rett fremgangsmåte? Dersom det er greit kan jeg kanskje ringe deg ut i neste uke en gang.

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre svarte i e-post datert **03.12.24:**

«Vi viser til din e-post datert 28.11.24, og bekrefter å ha mottatt søknaden. Vi kan avtale en prat om saken.»

Videre har vi mottatt brev **Jan Erik Ulheim og Engelke Ulheim, datert 27.11.24**, med søknad om:

Vi søker med dette om å få rive og gjenoppbygge «Mjøenhuset», tilhørende Engelshusmoen (gnr 53/3 i Dovre kommune) i Kluffin i Grimsdalen landskapsvernområde, samt bygge nytt uthus i tilknytning til bua.

Bygget er ikke matrikulert, men ligger på Gråsida grunneierlags sameie (gnr 96/1 i Dovre kommune), med koordinater 32V02522417 6871783, ca en kilometer øst for Ryddølstjønn.

Bua ble i sin tid oppsatt som måsåbu / jaktbu. Den sto tidligere ved Einsethøe og ble flyttet til Kluffin på 1950-talet.

Bygget er 12 m² bebygd areal og er ei laftekasse som er bordkledd på utsiden. Bua er satt opp kun på steiner som fundament. Dette har forandret seg etter hvert, og tømmeret/kledningen har fått råteskader som vanskelig lar seg utbedre på en fornuftig måte. Taket har også fått råteskade på grunn av lekkasje over tid. Bilder er vedlagt.

Vi håper å kunne beholde bua for framtiden og da ser vi det som eneste fornuftige løsning og rive den som står i dag å sette opp ny på samme plass med ny grunnmur under og med samme størrelse i bebygd areal.

Bua vil da bli i reisverk med blikktak i stedet for torv. Byggetiden vil bli raskere enn å begynne å restaurere eksisterende bu da dette vil bli meget krevende.

Det er ikke uthus/do som hører til og vi søker derfor om å få bygge nytt uthus på 4 m² bebygd areal. Uthuset skal inneholde utedo og plass for lagring av ved, propan og annet utstyr.

Når endelige vedtak foreligger fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, vil vi selv fremme byggesak etter plan- og bygningsloven til Dovre kommune.

Vi tar gjerne en prat om rammer og muligheter for tiltaket.

Vi har mottatt e-post fra **Jan Erik Ulheim, datert 07.01.25:**

Jeg sender over noe mere i forbindelse med vår søknad om eventuell rivning og gjenoppbygging av vårt måsåhus ved Kluffin. Fint om du ser over og gir oss en tilbakemelding på hva du mener må gjøres framover.

Det er vedlagt samtykke fra **Gråsida Grunneierlag SA, datert 05.12.24:**

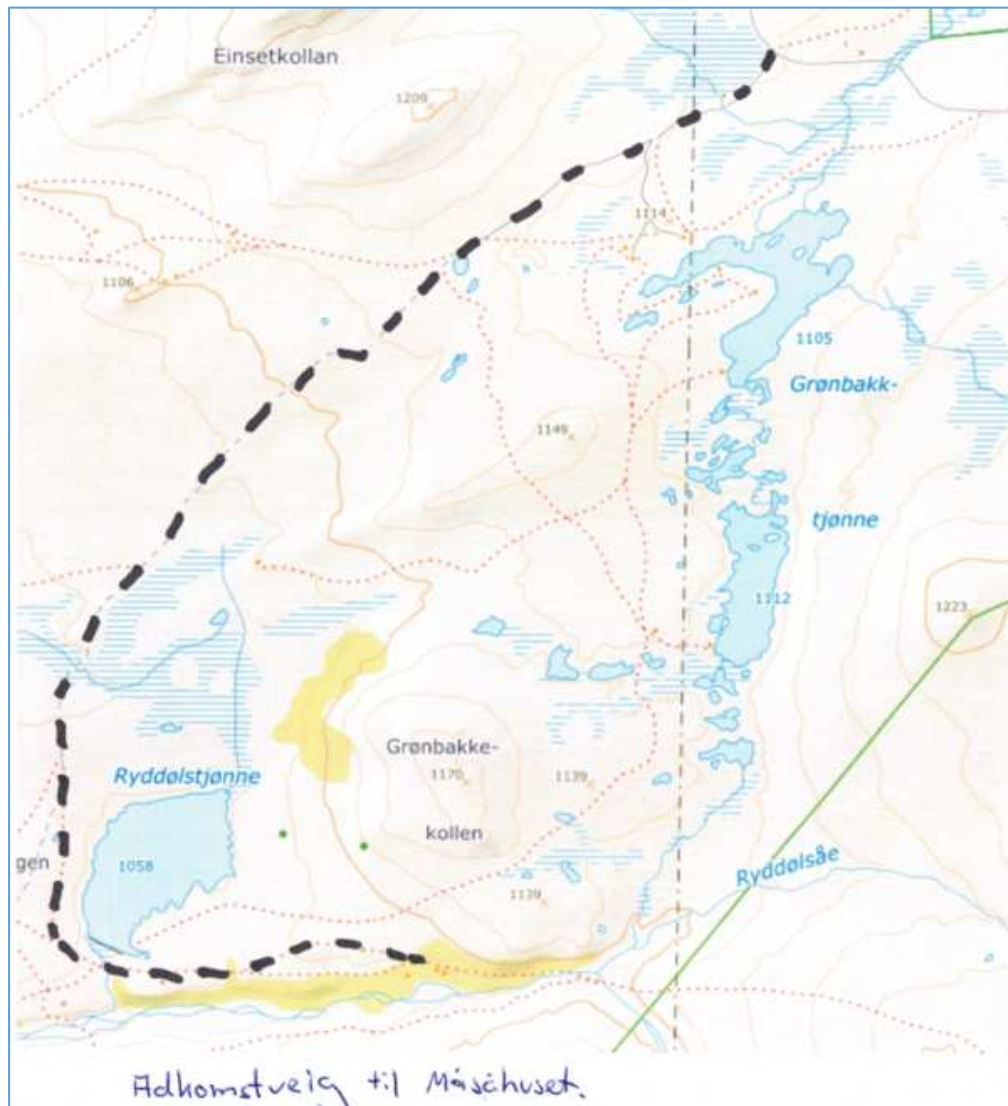
Jan Erik Utheim har overtatt som eiger av Engelshusmoen, gnr 53 brnr 3 i Dovre kommune. Til eigendommen hører det til en gammet mosebu/jaktbu som ligg i sameieområdet til Gråsida Grunneigartag, ved Ktuftin omtrent der Ryddølsåa starter. Jan Erik vil få erstatta/restaurere den gamle bua som er i dårlig forfatning I tillegg ønsker han å bygge ett lite uthus med do og vedskjul.

Gråsida Grunneigarlag vil ikke motsette seg at tiltaket gjennomføres.

Tiltakets plassering er vist på kartutsnitt i figur 1, og adkomstveg fra Haverdalsvegen er vist i figur 2.

Figur 1. Måsåbu, Jan Erik og Engelke Ulheim, Grimsdalen landskapsvernområde, Dovre kommune.

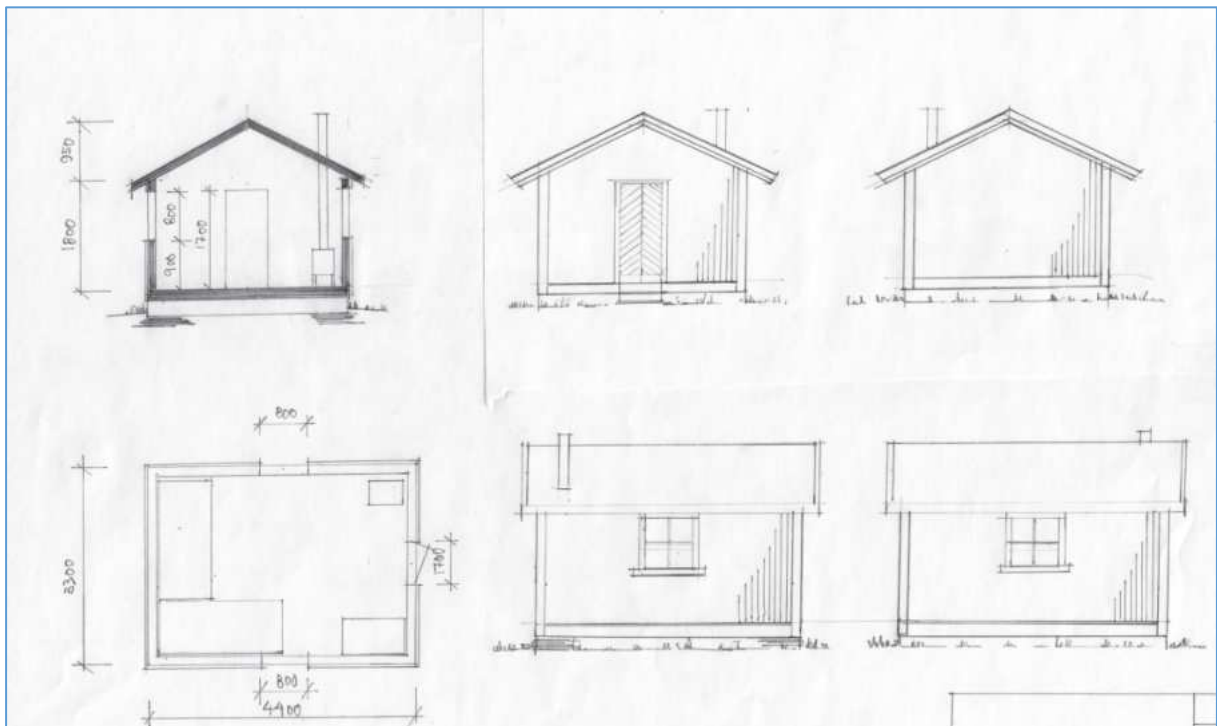

Figur 2. Adkomstveg til måsåhuset fra Haverdalsvegen.

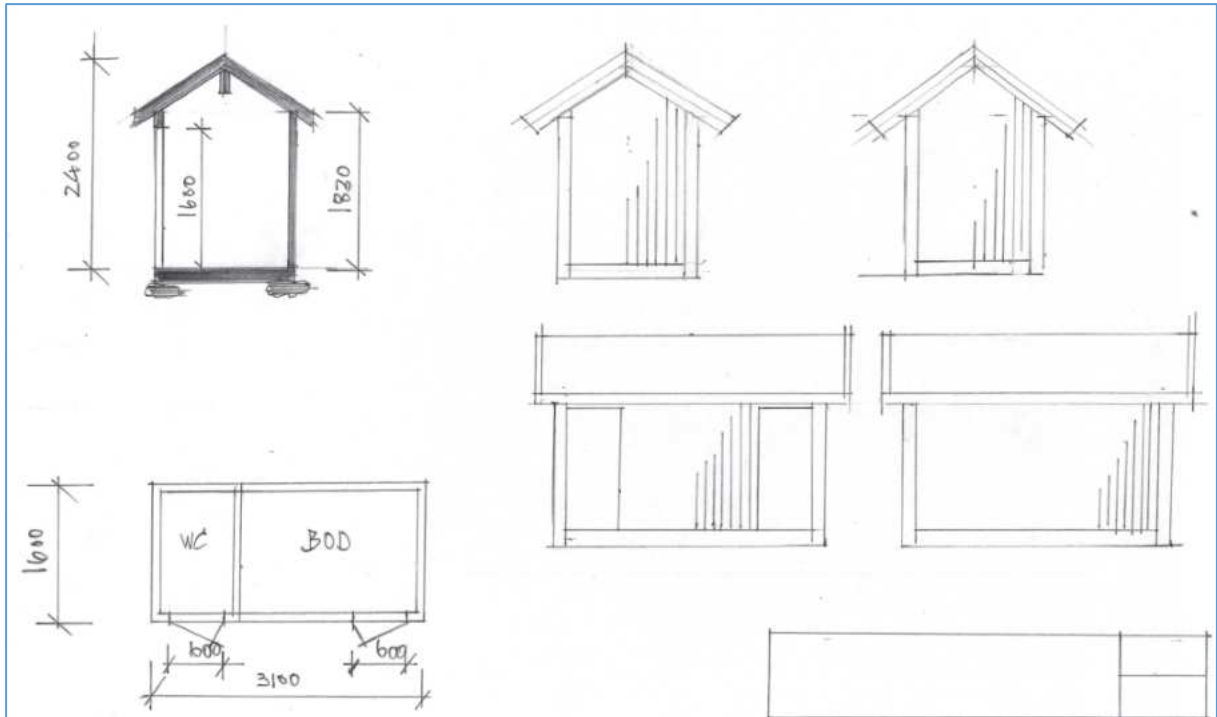
Tegninger, skisser og bilder følger vedlagt søknaden, og er tatt inn her figur 3 - 12:

Figur 3. Situasjonsplan. Måsåbua, plassering av omsøkt do/vedbod, samt nærliggende buer

Figur 4. Tegning måsåhuset, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

Figur 5. Tegning utedo/vedskjul, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

Figur 6. Foto måsåbu, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

Figur 7. Foto måsåbu, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

Figur 8. Foto måsåbu, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

Figur 9. Foto måsåbu, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

Figur 10. Foto måsåbu, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

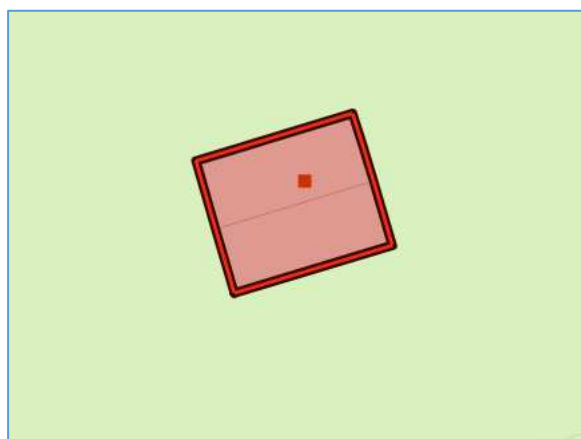

Figur 11. Foto måsåbuer, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

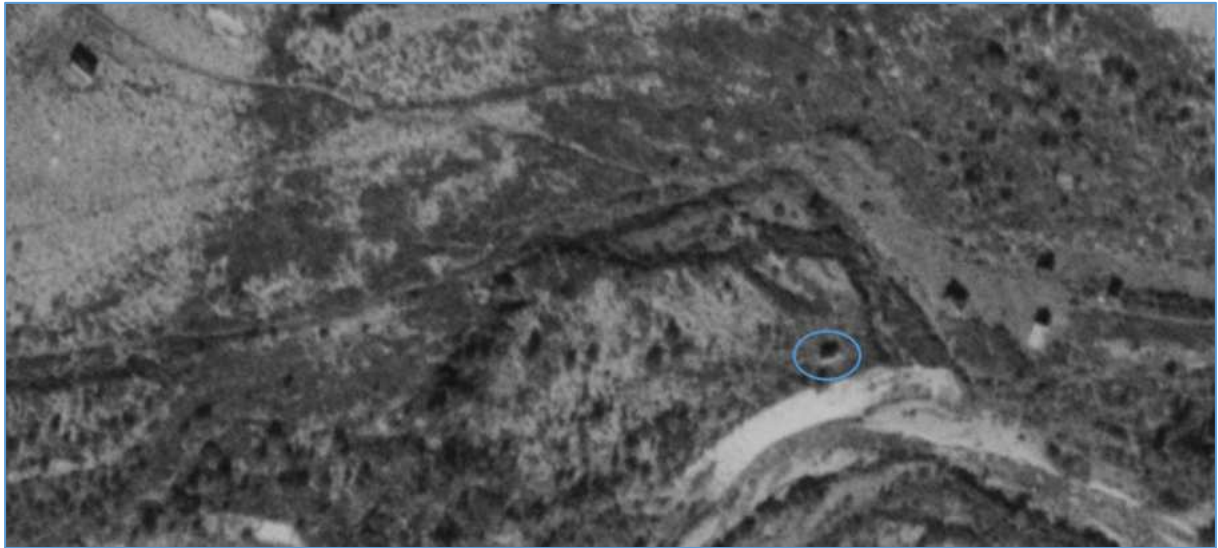
Figur 12. Foto måsåbu, søknad fra Jan Erik og Engelke Ulheim.

Et søk i **matrikkelen fra InnlandsGIS** gir uttegnning av eksisterende måsåbu som vist i figur 13. Arealet på byggflaten er oppgitt å være 13,38 m².

Figur 13. Uttegnning fra matrikkelen av måsåbua til Jan Erik og Engelke Ulheim.

Måsåbua er vist på flybilde fra 1967, se figur 14.

Figur 14. Flybilde, Dovre – Fron 1967 (fra [Norge i bilder](#)).

Søknaden ble 10.01.25 sendt til Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten og Innlandet fylkeskommune for uttalelse.

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten har avgitt uttalelse, datert 04.02.25, protokoll sak 2025/10:

Villreinen i Rondane nord er sterkt pressa av inngrep og ferdsel, og sommerbeite er en minimumsfaktor. Menneskelig ferdsel i området der bua ligger antas å være begrensa, sammenligna med andre deler av Rondane nord. I det villreinfaglige innspillet til tiltaksplan som er utarbeidet for Rondane er ett av de foreslåtte hovedgrepene for forvaltning av Rondane villreinområde å sikre at områder som er relativt uforstyrta pr. i dag forblir uforstyrta også i framtida. Dette forutsetter en streng dispensasjonspraksis for inngrep og ferdsel i områder med begrensa forstyrrelser, i samsvar med nasjonale retningslinjer både fra Stortingsmelding 18 (2023-2024) «Ein forbetra tilstand for villrein» og de nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet.

Som enkeltinngrep har oppføring av et nytt bygg som erstatning av måsåbua sannsynligvis begrensa betydning for villreinens arealbruk. Det vil imidlertid ha en uheldig presedensvirkning for hele villreinområdet dersom det åpnes for et vesentlig større bebygg areal enn eksisterende bygningsmasse i nasjonalt villreinområde, uten at det er synliggjort et vesentlig behov for dette. Villreinnemnda frarår ut fra dette at dispensasjon innvilges.

Villreinnemnda kan imidlertid akseptere at bua restaureres eller erstattes med et nytt bygg med samme størrelse og antall sengeplasser som eksisterende bygg, samt oppføring av en enkel utedo på inntil 2 m²

Kopi av saksframlegg fra villreinnemndas behandling følger vedlagt saken.

Innlandet fylkeskommune har avgitt uttalelse i brev datert 20.02.25. utdrag fra brevet:

Plan- og miljømessige forhold

(...)

En viss standardheving kan åpne for mer bruk, men måsåbua er av liten størrelse. Vi vurderer at ei ny bu i samme størrelse og plassering, sammen med et lite uthus, ikke vil medføre vesentlig økt overnattingskapasitet og bruk/ferdsel i villreinens leveområder. Vi

legger derfor til grunn at det ikke vil ha betydelig annen virkning på villreinen enn nåsituasjonen med dagens bu.

Dersom søknaden om dispensasjon innvilges, må det settes vilkår om at transport og bygging skal skje utenom villreinens kalvings- og oppvekstperiode (etter 15. juni).

Kulturarv

Automatisk fredete kulturminner

I henhold til våre arkivopplysninger er det ikke kjente automatisk fredete kulturminner innenfor eller i umiddelbar nærhet til det aktuelle området. Området er gjennomgått med data fra flybåren laser. Det ble ikke oppdaget objekter i datasettet som kunne likne på automatisk fredete kulturminner under gjennomgangen og området vurderes til å ha begrenset potensial for forekomst av slike. Det anses derfor som lite sannsynlig at det finnes bevarte automatisk fredete kulturminner som kan bli berørt av tiltaket. På grunnlag av ovennevnte vurderes det ikke som nødvendig å foreta arkeologisk registrering i saken.

Fylkeskommunen må likevel ta forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten. Dersom det i forbindelse med tiltak i marken oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, skal arbeidet stanses i den utstrekning det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter. Det er viktig at også de som utfører arbeidet i marken gjøres kjent med denne bestemmelse. Melding om funn skal straks sendes fylkeskommunes kulturarvseksjon, jf. lov om kulturminner § 8, annet ledd.

Kulturarv – nyere tid

Omsøkt tiltak innebærer at eksisterende jaktbu/måsåbu blir revet til fordel for ny bu med samme plassering. Søker skriver i sin søknad om dispensasjon at plassen er ønsket bevart for framtiden, men da med ny bebyggelse.

Av bilder kan en se at bua er noe medtatt etter en lengre periode med manglende vedlikehold. Ønskelig er det at det gjøres en ny vurdering på hvorvidt det er nødvendig at eksisterende bu blir revet, eller ikke. Her anbefaler vi at det gjøres en vurdering i samråd med bygningsvernrådgiver.

Med bakgrunn i oversendt materiale vil ikke seksjon for kulturarv-nyere tid motsette seg omsøkt tiltak, men ønsker at det gjøres en ny vurdering på om måsåbua kan istandsettes eller ikke.

Dersom det fattes et positivt vedtak, ønsker vi likevel å kommentere utforming av ny bu. Det er viktig at ny bu forholder seg til omkringliggende bebyggelse av materialer og utforming. Det samme gjelder valg av tak. Her vil vi poengtere at blikktak vil virke svært fremmed og sjenerende i landskapet og at et bedre valg vil være torv. På denne måten vil et nytt bygg bedre gli inn i sine omgivelser, og ikke oppfattes som et fremmedelement i området.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Grimsdalen landskapsvernområde

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Grimsdalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen,
- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det **forbud mot inngrep som** vegbygging, **oppføring av bygninger** eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, gravning og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.2 Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

(..)

b. Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk med hensyn til utforming og materialbruk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygningen. Eksisterende veger og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at dagens standard opprettholdes.

1.3 forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

(...)

- c. Oppføring av nødvendige nye bygninger til jordbruks- og seterformål.
- d. Ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger i tråd med forvaltningsplan.

5. Motorisert ferdsel

5.1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken er forbudt.

(...)

5.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

(...)

e. Nødvendig motorisert transport på barmark til buer og hytter langs traktorveien mellom Haverdalsvegen om Ryddølstjøenna til Ivarslåe.

Forvaltningsplan

s. 42 (til pkt. 1.2 b)

Verneforskriftene tillater vedlikehold i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Dette omfatter vanlig vedlikehold som reparasjon av tak, vinduer, fundamenteringer og ytterkledning og som er tillatt etter plan- og bygningsloven. For vedlikeholdsarbeid skal eksteriøret ikke endres og reparasjoner er å foretrekke fremfor hele utskiftninger der dette er mulig. Fasadeendringer, ny pipe og utvendig standardhevinger er eksempler på tiltak som ikke går inn under vanlig vedlikehold og som dermed er søknadspliktig.

Restaurering, dvs. tilbakeføring til opprinnelig, dokumentert utførelse av eksisterende bygg og anlegg, bør tillates om ikke hensyn til verneverdier eller kulturfaglige hensyn sier noe annet. Forvaltningsmyndighetene bør være positive til slik restaurering som tar sikte på å tilbakeføre seteranlegg til opprinnelig tilstand. Restaureringen omfatter kun tiltak knyttet til eksisterende bygninger, ikke gjenreising på gamle tufter.

En bygning kan ha forfalt slik at en er i tvil om vedlikeholdsarbeidet i praksis vil tilsvare og reise et nytt bygg fra grunnen av. For å definere hva som er vedlikehold vil forvaltningsmyndigheten legge til grunn en helhetsvurdering, der takets tilstand tillegges betydelig vekt. Dersom bygningen har et tak som er noenlunde i intakt stand, bør vedlikeholdet kunne falle inn under punkt 1.2 i forskriftene, og arbeidet kan derfor foretas uten tillatelse. Utskifting av et bærende element av samme dimensjon og kvalitet ansees som vedlikehold. Dersom taket har falt ned som følge av dårlig vedlikehold, er reparasjonen å anse som en vesentlig endring, og restaurering av bygningen på samme sted vil betraktes som nybygg. I slike tilfeller må saken behandles som en ordinær byggesak og må forelegges både kommunen og forvaltningsmyndighet for verneområdet.

s. 42 – 45 (til pkt. 1.3 d)

Påbygninger/ombygninger er ikke å anse som vedlikehold, og en må derfor søke om tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Søknad om ombygninger og utvidelse vil behandles strengere innenfor nasjonalparkene enn innenfor landskapsvernområdene. Forutsetninger som må oppfylles for at det kan gis dispensasjon for tilbygg/ombygninger er blant annet at:

- Byggetiltaket skal være forankret i konkret behov (som vedplass, do e.l) som ikke kan dekkes innenfor eksisterende bygningsmasse
- Tilbygget må være vesentlig mindre enn eksisterende grunnflate, svært små buer bør ikke påbygges

Forvaltningsmyndigheten vil kunne stille vilkår om eksteriørmessig utforming, farge og materialvalg av ombyggingen/påbygg i samsvar med tradisjonell byggeskikk eller tilpasset bygningen/bygningsmiljøet for øvrig. Vilkår kan også være begrunnet i landskapshensyn. Montering av eksempelvis vinduer og pipe på bygg som av tradisjon ikke har slike elementer vil vurderes strengt.

Det vil normalt kunne gis tillatelse til etablering av utedo og vedplass der det ikke finnes tilfredsstillende løsninger på dette i dag.

Generelt for hytteområder og fritidshus gjelder følgende:

- Oppsetting av flaggstenger, skinnende takrenner, store vindusflater har ikke tradisjon i området og skal derfor ikke tillates.
- Inngjerding av fritidseiendommer skal ikke tillates.

Når søknad om ombygging/tilbygg skal behandles vil forvaltningsmyndighetene ta utgangspunkt i følgende retningslinjer:

- Utbedring av eksisterende hus bør prioriteres dersom det er teknisk mulig. Hovedprinsippet bør være å skifte ut minst mulig, dvs. maksimal gjenbruk av materialer. Kun utskiftninger der det er nødvendig for å utbedre/stabilisere skaden.
- Vurder om det er andre hus som er ute av bruk som kan dekke behovet for tilbygg ved at det gis ny funksjon framfor å oppføre nye hus.
- Ta hensyn til den strukturen og målestokken som er på setra/seterområdet eller som bygningen har fra tidligere. Tradisjonen med hensyn til plassering i terreng, form og materialbruk er viktig å videreføre, eksempel panel, takutstikk, tekking og farge. Terrenginngrep må minimaliseres.
- Tilbygg bør underordne seg eksisterende hus, enten ved å videreføre uttrykket eller gjennom å markere at det er nytt. For eksempel kan tilbygg til lafta hus gjerne være i bindingsverk, mens eksisterende hus er utgangspunkt for formen.
- Følg tradisjonen når det er behov for mer areal. Noen steder er det naturlig at lange smale seterhus forlenges. Utvidelse skal skje i lengderetningen. I andre områder er det tradisjon for å oppføre flere mindre, frittstående enheter framfor en stor. Det blir da en avveining mellom at tillatelse til nybygg vil behandles svært restriktivt med hensyn til bestemmelsene i forskriften, og hensynet til tradisjonell byggeskikk som kanskje tilsier at et nytt lite bygg ville være ønskelig ut fra bygningstradisjonen i området.
- Bygningens uttrykk bør primært beholdes. Det bør for eksempel unngås at seterhus eller andre verdifulle bygninger får preg av hytter ved at de oppgraderes til ny standard. Uteplass eller terrasse skal etableres på nivå med terrenget og skal ikke ha rekkverk.

Retningslinjer for spesielt verdifulle bygninger/bygningsmiljøer, hytteområder og seter/kulturlandskapsområder:

I tillegg til de generelle er det laget leget mer detaljerte retningslinjer for typeområder og spesielt verdifulle bygninger.

1. Spesielt verdifulle bygninger/bygningsmiljøer
2. Seterområder/kulturlandskapsområder
3. Hytteområder (område med ansamling av hytter/fritidsboliger)

(...)

Vedlegg 12 viser typer bygninger/bygningsmiljøer på Vegaskillet i Grimsdalen landskapsvernområde. Resten av Grimsdalen landskapsvernområde er å regne som seterområder/kulturlandskapsområder og er ikke vist i vedlegg. (...)

(...)

Søknader om ombygging og tilbygg vil bli behandlet ut fra at følgende hensyn vektlegges:

- Hvor reelt er behovet for endringen? Endringer som følge av gjenopptaking av seterdrift eller som følge av endret lovgiving knyttet til husdyrhold/beitebruk/melkeproduksjon/småskalaproduksjon skal forvaltningsmyndigheten i utgangspunktet være positiv til. Tilbygg/ombygging som følger av private behov vil vurderes strengere.

- Ved nærhet til spesielle forhold/verdier som snaufjell, vassdrag, sårbart plante/dyreliv skal søknaden vurderes strengt.
- Tilbygg/ombyggingen skal tilpasses bygningsmiljøet for øvrig med hensyn til eksteriørmessig utforming og plassering i tunet.
- Arealet på nye tilbygg skal søkes minimalisert og bør ikke utgjøre med enn 30 % av arealet til bygningen på vernetidspunktet*.
- En seterstue bør ikke overstige 70 m² tillatt bruksareal (TBRA), mens et kokhus ikke bør overstige 30 m² (TBRA).
- For fritidsboliger i seterområdene vil øvre grense være 65 m² tillatt bruksareal (TBRA).
- Uteplass skal legges på bakken og skal være uten rekkverk.

I den ovennevnte rapporten av Raddum er det påpekt at tilbygg ikke bør overstige 10 m². Dersom arealbehovet er større enn dette, kan det være aktuelt å søke å bygge nytt dersom ikke gammelt hus kan endre funksjon. Et tilbygg på 30 % av bygningens areal kan for enkelte bygg kanskje bli for mye i forhold til byggeskikk. Dette må imidlertid vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Ombygginger og tilbygg som skal dekke landbruksmessige behov, vil ikke være undergitt de absolutte kravene som maksimalt tillatt bruksareal. For slike bygg vil de landbruksmessige behovene i utgangspunktet være styrende.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. (...) Dispensasjon må heller ikke nødvendigvis gis om vilkåra skulle være oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

§ 8 kunnskapsgrunnlag,

§ 9 føre-var prinsippet,

§ 10 samlet belastning på økosystemet,

§ 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt

§ 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Presedens

I brev fra Miljødirektorstatet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde åpner for vedlikehold av eksisterende bygninger, og at det etter søknad kan gis tillatelse til ombygging eller tilbygg til eksisterende

bygninger. Det kan også gis tillatelse til oppføring av nødvendige nye bygninger for landbruksformål. Det omsøkte byggetiltaket faller, etter nasjonalparkforvalterens vurdering, ikke under noen av disse kategoriene.

Saken må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48, som en søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3, pkt. 1.1.

Forvaltningsplanen trekker bl.a. opp følgende retningslinjer:

- En bygning kan ha forfalt slik at en er i tvil om vedlikeholdsarbeidet i praksis vil tilsvare og reise et nytt bygg fra grunnen av. For å definere hva som er vedlikehold vil forvaltningsmyndigheten legge til grunn en helhetsvurdering, der takets tilstand tillegges betydelig vekt.
- Dersom taket har falt ned som følge av dårlig vedlikehold, er reparasjonen å anse som en vesentlig endring, og restaurering av bygningen på samme sted vil betraktes som nybygg. I slike tilfeller må saken behandles som en ordinær byggesak og må forelegges både kommunen og forvaltningsmyndighet for verneområdet.

Siden tiltakshaver vil rive den eksisterende måsåbua vurderes taket ikke å være intakt, og saken må behandles som en ordinær byggesak. Utgangspunktet er da at tiltaket skal vurderes som om det ikke har stått et bygg der tidligere. Nasjonalparkforvalteren legger også til grunn gårdens hevdvunne rett til å ha en måsåbu på plassen, og at dette er stadfestet av grunneier Gråsida grunneierlag.

Nasjonalparkstyret kan da vise til forvaltningsplanens retningslinje:

- Restaurering, dvs. tilbakeføring til opprinnelig, dokumentert utførelse av eksisterende bygg og anlegg, bør tillates om ikke hensyn til verneverdier eller kulturfaglige hensyn sier noe annet.

Videre:

- Det vil normalt kunne gis tillatelse til etablering av utedo og vedplass der det ikke finnes tilfredsstillende løsninger på dette i dag.

Nasjonalparkforvalteren finner derfor at, det med bakgrunn forvaltningsplanens retningslinjer, er rom for å gi dispensasjon for oppføring av en bu tilsvarende den som står på plassen i dag. Det vil gjelde ytre mål, tak og fasader, samt materialbruk. Det kan også tillates en mindre utvidelse for do og vedskjul. Verneforskriften legger føringer for at dette må være et tilbygg, og ikke et nytt frittstående bygg.

I et landskapsvernområde er det forbud mot tiltak som kan endre landskapets «art og karakter». Oppføring av et bygg, tilsvarende eksisterende måsåbu – med et mindre tilbygg, vil etter nasjonalparkforvalterens vurdering ikke endre landskapets art og karakter. Det nye bygget er planlagt oppført med to vinduer, noe som vil være en fasadeendring.

Det er ikke kjent at måsåhuset har særleg verdi for bygningsvernet. Søk i InnlandsGIS – temadata gir ikke treff for verdier knyttet til kulturvern, kulturminnelokalieter eller bygninger i SEFRAK-registeret. Innsetting av to vinduer sees derfor på som en mindre fasadeendring, som ikke påvirker landskapets art og karakter.

Det er ikke sikkert fortsatt bruk av torvtak er den beste løsningen for et nytt bygg i reisverk. Nasjonalparkforvalteren vil derfor innstille på at det i stedet for torvtak, kan det legges tretak eller tak av «villskifer».

Oppføring av et frittstående uthus vil derimot være et nytt tiltak og inngrep i landskapet, og gi en varig fortetting og endring av landskapets art og karakter.

Uttalelsene fra Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten og Innlandet fylkeskommune synes å være i tråd med vurderingen ovenfor. Nasjonalparkforvalteren har merket seg fylkeskommunens innvendinger til bruk av blikktak på måsåbua.

Saken behandles som en dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48. Den gjeldende måsåbua sto på plassen på vernetidspunktet, og verneforskriften og forvaltningsplanen åpner for bruk og vedlikehold/restaurering av måsåbua. Oppføring av et tilsvarende bygg vurderes derfor ikke å være i strid med verneformålet. En gjenoppføring av måsåbua vil ikke være et vesentlig, nytt element i landskapet, og verneverdiene vurderes derfor ikke å bli vesentlig påvirket.

Oppføring av et nytt frittstående uthus er ikke hjemlet i verneforskriften. Nasjonalparkforvalteren vurderer dette som å være et vesentlig og nytt element i landskapet, og derfor i strid med verneformålet. Verneverdiene, landskapets art og karakter blir vesentlig påvirket. Nasjonalparkforvalteren mener derfor at vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 ikke er oppfylt, og at det blir gitt avslag på dette punktet i søknaden.

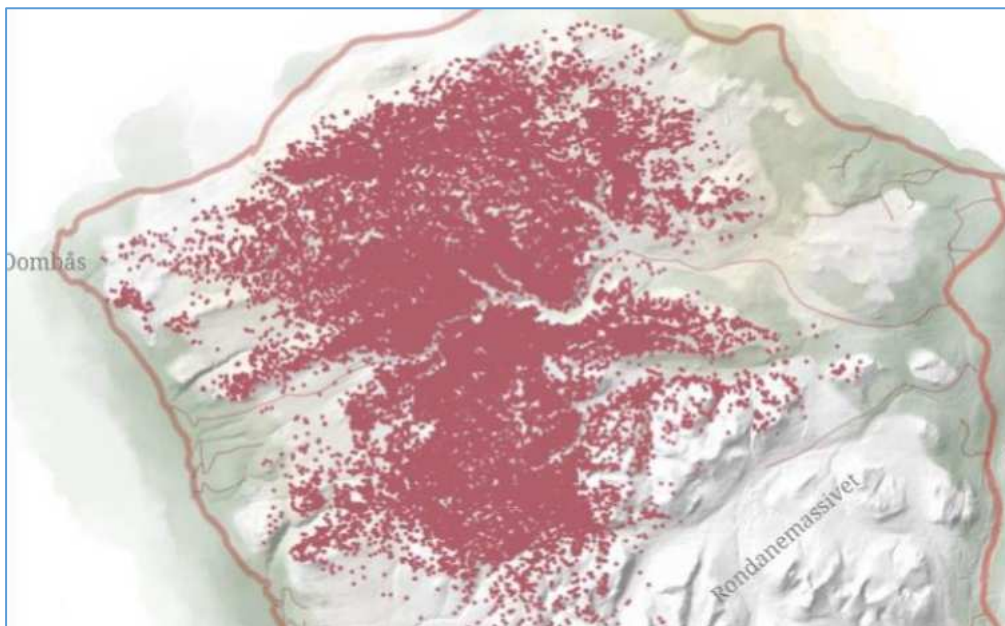
Verneforskriften § 3, pkt. 1.3 d) åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til tilbygg. Forvaltningsplanens retningslinjer gir at det kan gis tillatelse til oppføring av uthus med do og vedskjul. Nasjonalparkforvalteren vil derfor innstille på at tiltakshaver kan søke om dette som et alternativ til et frittstående uthus.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sørnkletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8).
- NINA Rapport 2126 Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022.

(jf. naturmangfoldloven § 8)

I figur 15 er det vist plott fra NINA sitt GPS-merkeprosjektet som viser de merkede simlenes samlede arealbruk i området på begge sider av Grimsdalen.

Figur 15. GPS-merka simler (9) i Rondane, etter villrein.no, kartfortellinger

Det omsøkte tiltaket er knyttet til ei eksisterende måsåbu. Tiltakets funksjon og omfang vil ikke gi en endret bruk, men et nybygg/restaurering vil gi grunnlag for økt bruk av måsåbua. Måsåbua har likevel ikke overnattingskapasitet som legger til rette for vesentlig økning i

ferdselen. Måsåbua ligger i en klynge med flere buer, så det er allerede en etablert bruk av området. Etter nasjonalparkforvalterens vurdering vil ikke tiltaket påvirke villreinens arealbruk i nevneverdig grad, eller bidra vesentlig til økt belastning på økosystemet.

Dispensasjon for riving av falleferdige buer, for oppføring av ny eller restaurert bu kan skape presedens for en endret forvaltningspraksis. I landskapsvernområdene vil det i tråd med forvaltningsplanens retningslinjer likevel kunne godkjennes tilsvarende tiltak.

Presedensvirkningen vurderes derfor å være begrenset, og knyttet til et begrenset antall bygningsobjekt.

Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten

PROTOKOLL - MØTE I VILLREINNEMNDA 04.02.25

2025/10 RONDANE-DOVRE NASJONALPARKSTYRE - RIVING OG GJENOPPBYGGING AV MÅSÅBU

VURDERING AV HABILITET

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har mottatt søknad om å rive ei eksisterende måsåbu og erstatte denne med ei ny bu. Bygget er ikke matrikulert, men ligger innenfor Gråside grunneierlag. Grunneierlaget har gitt tillatelse til at bua kan gjenoppføres. Styrets leder og undertegner av brevet er Odd Leif Angård. Før nemnda behandler saken må nemnda ta stilling til Odd Leif Angards habilitet.

Nåværende nemnd har hittil hatt kun en habilitetsvurdering, i sak 2024/56. Saken gjaldt brøyting av sommerveg. Kommunens representant i nemnda hadde i kraft av å være hytteeier andel i veglaget som søkte om brøyting. Innflytelsen på veglagets beslutninger gjennom årsmøtene vil være begrenset for den enkelte andelshaver når det er over 150 andelshavere totalt.

Habiliteten ble i denne saken vurdert opp mot §6 i forvaltningslova som omtaler habilitetskrav for offentlige tjenestemenn. De reglene som kommer nærmest til anvendelse her er punkt e, som sier at tjenestemannen er inhabil når:

«han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller et selskap som er part i saken.»

En tjenestemann er også ugild

«når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til».

Villreinnemnda mente at disse føringene ikke var relevante for kommunenes representant i nemnda, og kjente representanten habil til å delta i behandlingen av saken.

FORSLAG TIL VEDTAK

I denne saken er Odd Leif Angård leder av det grunneierlaget som har akseptert søknaden. Grunneierlagets medlemmer vil ha interesse av utfallet i saken, ved at den er retningsgivende for tilsvarende, framtidige søknader fra de av grunneierlagets medlemmer som har bu i området. Ut fra kriteriene i forvaltningslovas §6, jfr. de nevnte punktene foran, vurderes Odd Leif Angård til å være inhabil i saken.

NEMNDAS BEHANDLING

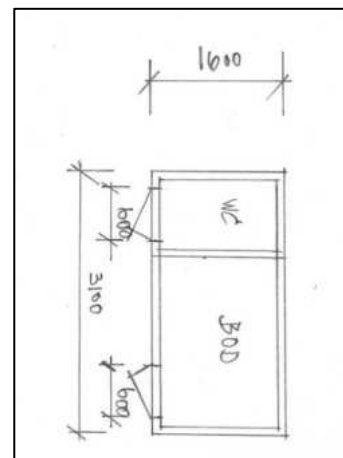
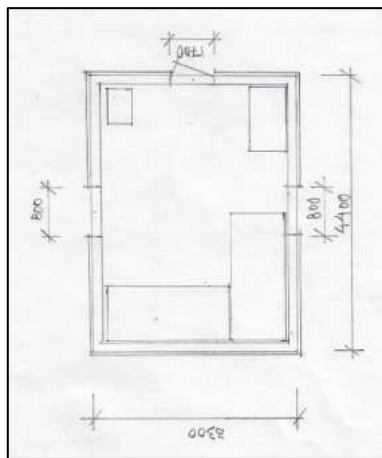
Forslaget til vedtak er i tråd med praksis i offentlig forvaltning. Det ble påpekt at vara bør innkalles når det foreligger inhabilitet.

VEDTAK

I denne saken er Odd Leif Angård leder av det grunneierlaget som har akseptert søknaden. Grunneierlagets medlemmer vil ha interesse av utfallet i saken, ved at den er retningsgivende for tilsvarende, framtidige søknader fra de av grunneierlagets medlemmer som har bu i området. Ut fra kriteriene i forvaltningslovas §6, jfr. de nevnte punktene foran, vurderes Odd Leif Angård til å være inhabil i saken.

SAKSOPPLYSNINGER

Bua som ønskes revet ble opprinnelig oppsatt som måsåbu/jaktbu. Søker oppgir at tømmeret/kledningen har fått råteskader som vanskelig lar seg utbedre på en fornuftig måte. Taket har også fått råteskade på grunn av lekkasje over tid.

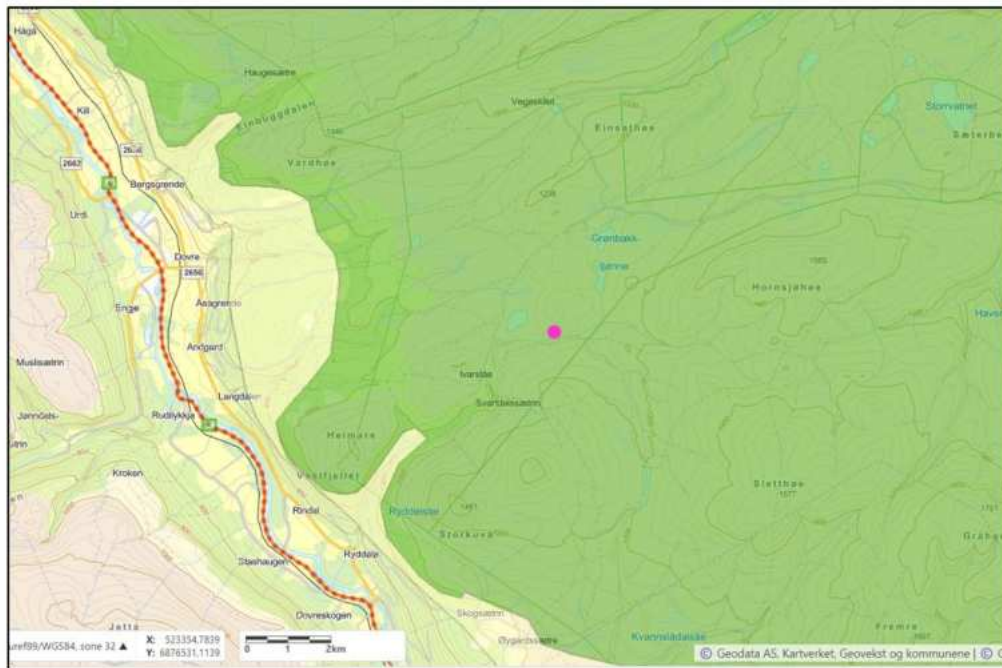

Figur 1. Bilder av bua og buas plassering, samt tegninger av ny bu og nytt uthus

Søker oppgir at eksisterende bygg har en størrelse på 12 m² BYA. Tegning av nytt bygg som er medsendt har målene 3,5 m x 4,4 m, dvs. 15,4 m² BYA. I tillegg søkes det om å bygge nytt uthus med mål 1,6 x 3,1 m = 4,96 m² BYA. Uthuset skal inneholde utedo og plass for lagring av ved, propan og annet utstyr. Dvs. en total økning fra 12 m² BYA til 20,4 m² BYA (vel 70% økning i BYA).

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten

Bua ligger i nasjonalt villreinområde i regional plan for Rondane-Sølnkletten. I retningslinjene for det nasjonale villreinområdet heter det at «*Det skal ikke etableres ny fritidsbebyggelse/ fritidseiendommer ut over de som allerede er godkjent gjennom reguleringsplan eller gjennom områder avsatt for fritidsbebyggelse i kommuneplanenes arealdel*».

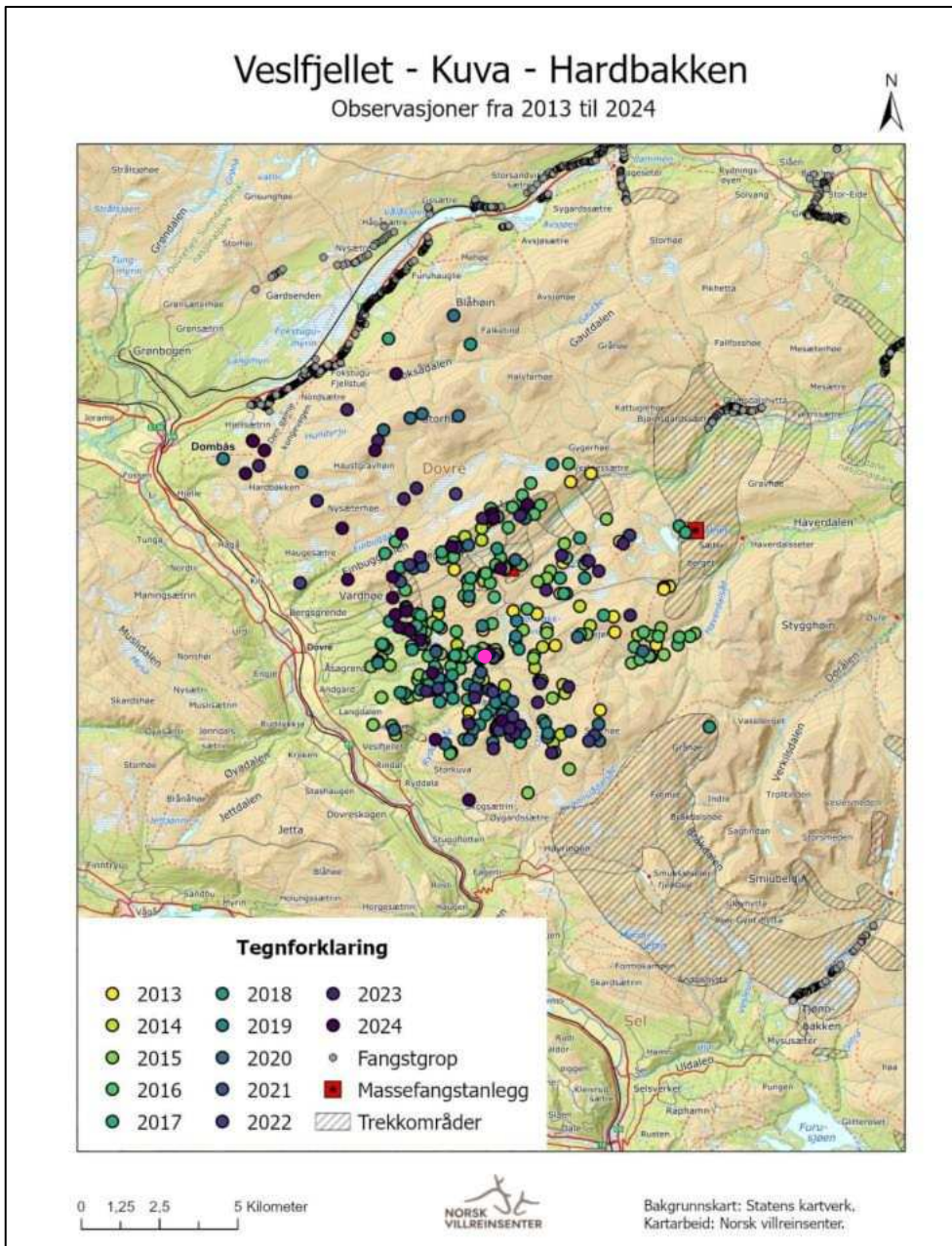

Figur 2. Buas plassering er vist med rosa prikk

Villreinens arealbruk

I arbeidet med kvalitetsnormen for villrein ble kunnskapen om villreinens leveområder oppdatert. Området bua ligger i ble klassifisert som kalvings- og oppvekstområde. Områdene litt lenger ut mot dalen er brukt som vårbeite av bukk. Måsåbua ligger innenfor det området i Dovre som inngår i prosjektet «*Registrering av villreinen sin områdebruk innan Gråhø/Tjønnseterfjellet i Nord-Fron og Sør-Fron og i Veslefjellet/Kuva i Dovre*». Her er det foretatt registreringer siden 2013. Fra årsrapporten for Veslefjellet/Kuva i 2024 heter det bl.a.:

«*Heile området blir i større eller mindre grad nytta av rein. Bukkeflokkar er særskilt forventa å bli funne i områda frå Einsethøe - Grønbakken og ned mot skoggrensa frå snøsmelting og tidleg på sommaren*».

Figur 3. Kilde: «Registrering av villreinen sin områdebruk innan Gråhø/Tjønnseterfjellet i Nord-Fron og Sør-Fron og i Veslfjellet/Kuva i Dovre-Årsrapport 2024 v/ Per Jordhøy». Bua plassering er markert med rosa prikk.

Nemndas praksis i tilsvarende saker

Nemnda har hatt flere tilsvarende saker de siste årene (f.eks. [2018/13](#) og [2018/18](#)) og også i samme område; i Einsethø ([sak 2017/33](#)). Også sistnevnte bu ble vurdert til å være i for dårlig stand til å restaureres. Nemnda frarådte at dispensasjon ble innvilget. Nasjonalparkstyret avsto ut fra villreinhensyn søknaden om å sette opp ei ny hytte, men åpnet for at den gamle bua kunne restaureres, og at det kunne bygges en enkel utedo på inntil 2 m² (sak 2017/1950-10). Bua ble seinere restaurert.

Nemnda har hatt en konsekvent praksis for restaurering/rivning av gamle buer i nasjonalt villreinområde, ved at den har akseptert at det har blitt oppført nybygg med samme størrelse og med samme antall sengeplasser som det eksisterende bygget som har stått der fra før.

NASJONALE STYRINGSSIGNALER

Det er de siste årene kommet en rekke nasjonale styringssignaler for forvaltning av villreinens leveområder.

Kvalitetsnorm for villrein/tiltaksplan for Rondane

For å ivareta levedyktige bestander av villrein, i tråd med internasjonale avtaler, ble «Kvalitetsnorm for villrein» etablert som forskrift i 2020. I den første klassifiseringen av de nasjonale villreinområdene ble Rondane villreinområde ble [klassifisert som rødt](#) (dårlig kvalitet). Det skal derfor utarbeides en tiltaksplan for å bedre tilstanden i villreinområdet. Et [villrein faglig innspill](#) er utarbeidet for Rondane. Her er det foreslått fem hovedgrep for å sikre en helhetlig arealforvaltning. Ett av hovedgrepene er å sikre at områder som er relativt uforstyrret forblir uforstyrret. Dette forutsetter en streng dispensasjonspraksis for inngrep og ferdsel. Ferdselen i området bua ligger antas å være begrensa, sammenligna med andre deler av Rondane nord.

Stortingsmelding 18 (2023-2024) Ein forbetra tilstand for villrein

Ett av fem strategiske områder for å bedre tilstanden i norske villreinområder er arealforvaltning. Regjeringen varsler en høy terskel for inngrep og lav grense for innsigelse :

«Regjeringa meiner mellom anna det er nødvendig å etablere ei heilskapleg og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet, det vil seie både for dei 24 villreinområda og for dei områda utanfor villreinområda som påverkar areal som blir brukt av villreinen.»

Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

Nye planretningslinjer ble vedtatt i desember 2024. Villreinen har som eneste art fått egne retningslinjer:

«3.8 Villrein: Arealplanleggingen skal bidra til å nå målet om en helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet. Dette innebærer at det skal være en høy terskel for inngrep i villreinens leveområder.»

VURDERING

Både regionalplanen for Rondane-Sølnkletten og forskriftene for verneområdene i Rondane tillater at bygninger vedlikeholdes. Her dreier det seg om en bygning i dårlig forfatning, slik at søker mener bua må rives og en ny bygning må settes opp. (Det skal her bemerkes at vurderingen var den samme for tilsvarende bu ved Einsethøe, men at denne likevel ble restaurert når det ikke ble gitt tillatelse til å sette opp ei ny bu). Retningslinjene i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten er klare på at ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås.

Et nytt bygg vil medføre endring av bruksformål. Måsåhusene ble opprinnelig brukt for landbruksformål i avgrensede perioder av året. Mosestaking har som praksis forsvunnet med moderniseringen av landbruket. Jakt er fortsatt matauk for mange lokalt, men regnes ikke som en del av tradisjonell landbruksdrift hvis det ikke er næring av et visst omfang. Et nytt bygg vil derfor ha funksjon som fritidshus, og åpne for helårlig bruk. Dette understrekes av at det også søkes om å få sette opp et uthus.

Selv om et tiltak i seg selv ikke vil medføre store negative konsekvenser for villreinen, må presedensvirkningen vurderes. Å tillate et vesentlig større bebygd areal enn dagens bu i nasjonalt villreinområde uten at det er synliggjort et vesentlig behov for dette, vil ha en negativ presedensvirkning for hele regionalplanområdet. Dette gjelder særlig når bua ligger i et område med begrensa ferdsel pr. i dag. Å tillate et vesentlig større bebygd areal enn dagens bu strider også mot nasjonale styringssignaler, jfr. foran.

Om bua restaureres med samme areal eller det settes opp ei ny bu med samme areal og med samme antall sengeplasser som dagens bu, har liten betydning for villreinen. Det er også rimelig og hensiktsmessig at det tillates oppsatt en enkel utedo på inntil 2 m², jfr. tidligere bu ved Einsethøe.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinen i Rondane nord er sterkt pressa av inngrep og ferdsel, og sommerbeite er en minimumsfaktor. Menneskelig ferdsel i området der bua ligger antas å være begrensa, sammenligna med andre deler av Rondane nord. I det [villreinfaglige innspillet](#) til tiltaksplan som er utarbeidet for Rondane er ett av de foreslåtte hovedgrepene for forvaltning av Rondane villreinområde å sikre at områder som er relativt uforstyrta pr. i dag forblir uforstyrta også i framtida. Dette forutsetter en streng dispensasjonspraksis for inngrep og ferdsel i områder med begrensa forstyrrelser, i samsvar med nasjonale retningslinjer både fra Stortingsmelding 18 (2023-2024) «*Ein forbetra tilstand for villrein*» og de nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet.

Som enkeltinngrep har oppføring av et nytt bygg som erstatning av måsåbua sannsynligvis begrensa betydning for villreinens arealbruk. Det vil imidlertid ha en uheldig presedensvirkning for hele villreinområdet dersom det åpnes for et vesentlig større bebygd areal enn eksisterende bygningsmasse i nasjonalt villreinområde, uten at det er synliggjort et vesentlig behov for dette.

Villreinnemnda frarår ut fra dette at dispensasjon innvilges. Villreinnemnda kan imidlertid akseptere at bua restaureres eller erstattes med et nytt bygg med samme størrelse og antall sengeplasser som eksisterende bygg, samt oppføring av en enkel utedo på inntil 2 m².

NEMNDAS BEHANDLING

Det er mange måsåbuer rundt omkring. Det er ikke lenger bruk for slike buer i gardsdrifta. Det bør derfor være en streng praksis for restaurering.

Det er lite sannsynlig at det kommer retningslinjer om slike buer i tiltaksplanen for villrein, slik at det ikke er grunn til å avvente behandlingen av søknaden.

VEDTAK

Villreinen i Rondane nord er sterkt pressa av inngrep og ferdsel, og sommerbeite er en minimumsfaktor. Menneskelig ferdsel i området der bua ligger antas å være begrensa, sammenligna med andre deler av Rondane nord. I det [villrein faglige innspillet](#) til tiltaksplan som er utarbeidet for Rondane er ett av de foreslåtte hovedgrepene for forvaltning av Rondane villreinområde å sikre at områder som er relativt uforstyrra pr. i dag forblir uforstyrra også i framtida. Dette forutsetter en streng dispensasjonspraksis for inngrep og ferdsel i områder med begrensa forstyrrelser, i samsvar med nasjonale retningslinjer både fra Stortingsmelding 18 (2023-2024) «*Ein forbetra tilstand for villrein*» og de nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet.

Som enkeltinngrep har oppføring av et nytt bygg som erstatning av måsåbua sannsynligvis begrensa betydning for villreinens arealbruk. Det vil imidlertid ha en uheldig presedensvirkning for hele villreinområdet dersom det åpnes for et vesentlig større bebygd areal enn eksisterende bygningsmasse i nasjonalt villreinområde, uten at det er synliggjort et vesentlig behov for dette.

Villreinnemnda frarår ut fra dette at dispensasjon innvilges. Villreinnemnda kan imidlertid akseptere at bua restaureres eller erstattes med et nytt bygg med samme størrelse og antall sengeplasser som eksisterende bygg, samt oppføring av en enkel utedo på inntil 2 m².

Samfunnsutvikling - Kommunal veiledning plan

Rondane og Dovre nasjonalparker v/Trond Stensby
Rondane og Dovre nasjonalparker
v/nasjonalparkforvalter Trond Stensby

Deres ref:

Vår ref:
2025/4733-2
Hanne Thingstadberget, plan
Nikolai Nordtorp Larsen, kulturarv-nyere tid

Dato:
20.02.2025

Svar ang. søknad om dispensasjon - Grimsdalen LVO - Riving og gjenoppbygging av måsåbu - Gbnr. 96/1 - Gråsida grunneierlag - Dovre kommune

Vi viser til oversendelse fra Dem ved brev datert 10.01., med svarfrist 20.02.2025. Saken omhandler søknad om dispensasjon etter plan- og bygningsloven (pbl.) § 19-2 for riving og gjenoppbygging av måsåbu innenfor Grimsdalen LVO, gbnr. 96/1 i Dovre kommune. Søker er Jan Erik Ulheim.

Kort om søknaden

Den omsøkte bua ligger på Gråsida grunneierlag sin grunn, og ble i sin tid oppført som måsåbu/jaktbu. Bua ble flyttet fra Einsethøe og fikk sin nåværende plassering ved Kluffin på 1950-tallet. Bygget er på 12 m², og består av ei bordkledd laftekasse oppsatt på steiner. Bua er i dårlig stand og ønskes revet og erstattet med ei bu av tilsvarende størrelse, oppført på grunnmur, i reisverk og med platetak. I tillegg ønskes det oppført et uthus på 4 m², med utedo og plass for lagring av ved, propan og div utstyr.

Fylkeskommunens rolle

Vår uttalelse er begrunnet ut fra vårt veiledningsansvar (pbl. § 3-2) og vår samfunnsutviklerrolle med ansvar for å bidra til en helhetlig og ønsket utvikling gjennom planlegging i Innlandet fylke. Samtidig skal vi ivareta vårt faglige myndighetsansvar på utvalgte områder. Dette omfatter både nasjonale og regionale mål og hensyn på fagområder som; kulturarv, samferdsel, trafikksikkerhet, kollektiv, gåing og sykling, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SBATP), stedsutvikling, friluftsliv, barn og unges interesser, vilt, villrein, vannmiljø, ferskvannsfisk og universell utforming.

Fylkeskommunen har et særskilt ansvar som vegeier og forvalter av fylkesvegene i Innlandet, samtidig som vi også skal forvalte eiendommer i kraft av å være grunneier.

Fylkeskommunens merknad

Plan- og miljømessige forhold

Kommunen skal i dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven vurdere om vilkårene i § 19-2 er oppfylt. Vilkaene er ikke oppfylt dersom et positivt vedtak vesentlig tilsidesetter hensyn som planen skal ivareta. Det samme gjelder nasjonale og regionale interesser eller hensyn i lovens formålsbestemmelse. I tillegg må kommunen samlet vurdere om fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene. Begrunnelsen skal bygge på planfaglige og ikke personlige hensyn.

Plansystemet bygger på prinsippet om forutsigbarhet og er forankret i krav om likebehandling og sikkerhet mot vesentlige endringer av gjeldende planvedtak. Det betyr at kommunen i tillegg til sin begrunnelse for om vilkårene er oppfylt, også må vurdere virkningen av dispensasjonssøknaden for tilsvarende saker (presedensfaren).

Denne vurderingen skal synliggjøres ved behandlingen og legges til grunn for vedtaket.

Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet sier at det skal være en høy terskel for inngrep i villreinens leveområder. Grimsdalen er et av de mest kritiske områdene med hensyn til å forebygge ytterligere fragmentering av leveområder for villrein i Rondane. Videre er området svært viktig som kalvings- og oppvekstområde for fostringsflokkene.

Det å rive et eksisterende bygg og bygge et nytt, er i utgangspunktet å betrakte som et nybygg. Plassering av tiltaket er innenfor nasjonalt villreinområde. Retningslinjene i regional plan for Rondane og Sølnekletten sier at: «Det skal ikke etableres ny fritidsbebyggelse innenfor området. Ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås». Samtidig sier de generelle retningslinjene at: "Det er generelt positivt og viktig at eksisterende utmarksbebyggelse og seterbebyggelse tas vare på, vedlikeholdes og restaureres for bruk. Bebyggelsen bør tas vare på som en ressurs for landbruket og bør generelt ikke fradeles til fritidsformål". Det fremgår ikke av søknaden at det omsøkte tiltaket er knyttet til et dokumentert behov i landbruksdrift.

En viss standardheving kan åpne for mer bruk, men måsbua er av liten størrelse. Vi vurderer at ei ny bu i samme størrelse og plassering, sammen med et lite uthus, ikke vil medføre vesentlig økt overnattingskapasitet og bruk/ferdsel i villreinens leveområder. Vi legger derfor til grunn at det ikke vil ha betydelig annen virkning på villreinen enn nåsituasjonen med dagens bu.

Dersom søknaden om dispensasjon innvilges, må det settes vilkår om at transport og bygging skal skje utenom villreinens kalvings- og oppvekstperiode (etter 15. juni).

Kulturarv

Automatisk fredete kulturminner

I henhold til våre arkivopplysninger er det ikke kjente automatisk fredete kulturminner innenfor eller i umiddelbar nærhet til det aktuelle området. Området er gjennomgått med data fra flybåren laser. Det ble ikke oppdaget objekter i datasettet som kunne likne på automatisk fredete kulturminner under gjennomgangen og området vurderes til å ha begrenset potensial for forekomst av slike. Det anses derfor som lite sannsynlig at det finnes bevarte automatisk fredete kulturminner som kan bli berørt av tiltaket. På grunnlag av ovennevnte vurderes det ikke som nødvendig å foreta arkeologisk registrering i saken.

Fylkeskommunen må likevel ta forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten. Dersom det i forbindelse med tiltak i marken oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, skal arbeidet stanses i den utstrekning det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter. Det er viktig at også de som utfører arbeidet i marken gjøres kjent med denne bestemmelse. Melding om funn skal straks sendes fylkeskommunes kulturarvseksjon, jf. lov om kulturminner § 8, annet ledd.

Kulturarv – nyere tid

Omsøkt tiltak innebærer at eksisterende jaktbu/måsåbu blir revet til fordel for ny bu med samme plassering. Søker skriver i sin søknad om dispensasjon at plassen er ønsket bevart for fremtiden, men da med ny bebyggelse.

Av bilder kan en se at bua er noe medtatt etter en lengre periode med manglende vedlikehold. Ønskelig er det at det gjøres en ny vurdering på hvorvidt det er nødvendig at eksisterende bu blir revet, eller ikke. Her anbefaler vi at det gjøres en vurdering i samråd med bygningvernrådgiver.

Med bakgrunn i oversendt materiale vil ikke seksjon for kulturarv-nyere tid motsette seg omsøkt tiltak, men ønsker at det gjøres en ny vurdering på om måsåbua kan istandsettes eller ikke.

Dersom det fattes et positivt vedtak, ønsker vi likevel å kommentere utforming av ny bu. Det er viktig at ny bu forholder seg til omkringliggende bebyggelse av materialer og utforming. Det samme gjelder valg av tak. Her vil vi poengtere at blikktak vil virke svært fremmed og sjenerende i landskapet og at et bedre valg vil være torv. På denne måten vil et nytt bygg bedre gli inn i sine omgivelser, og ikke oppfattes som et fremmedelement i området.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
Seksjonssjef, plan

Hanne Thingstadberget
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

- STATSFORVALTEREN I INNLANDET
- STATENS VEGVESEN
- DOVRE KOMMUNE

Arkivsaksnummer: 2025/2658-4

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 26.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	8/2025	06.03.2025

Sak - Hemmeldalen NR - dispensasjon - organisert ferdsel - motorferdsel - 2025 - bruk av Birkebeinertraseen til hundeløp - Mesna Trekkhundklubb

Innstilling fra forvalter

A.

Med hjemmel i verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3. pkt. 5 får Mesna Trekkhundklubb avslag på søknad om gjennomføring av sledehundløpet, jf. søknad datert 25.02.25.

En dispensasjon vil bidra til økt belastning på økosystemet, og skape presedens for en endret forvaltningspraksis. Det er gode muligheter for å gjennomføre sledehundløpet utenfor grensene for naturreservatet.

B.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Mesna Trekkhundklubb avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3. pkt. 4 for motorferdsel i samband med det planlagte sledehundløpet.

En dispensasjon vil

- stride mot vernevedtakets formål
- påvirke verneverdiene nevneverdig.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Vedlegg oversiktskart trase
- 2 Vedlegg kart trase Hemmeldalen NR

Andre dokumenter:

Søknad fra Mesna Trekkhundklubb, e-post datert 25.02.25.

Saksopplysninger

Mesna Trekkhundklubb har i e-post datert 25.02.25 søkt om:

«Vi viser til nylig kontakt per telefon med Leif Tore Lie angående hundeløp langs Birkebeiner trassen 29. – 30. mars i år mellom Sjusjøen og Skramstadsetra. Løpet arrangeres av Mesna Trekkhundklubb i samarbeid med Destinasjon Sjusjøen, Sjusjøen Husky Tours og Ringsakerfjellet Drift. Vi legger opp til et enkelt hundeløp med maksimum 60 deltagere som skal gå fra Sjusjøen til Skramstadsetra hvor det er sjekkpunkt og fem timer hvile før spannene kjører tilbake til Sjusjøen. Løpet vil utelukkende følge eksiterende traseer, dvs. Birkebeiner løypa og deler av løypenettet som disponeres og opprettholdes av Mesna Trekkhundklubb i Ringsakerfjellet (her har vi allerede de nødvendige tillatelser).

I denne sammenhengen søker vi om tillatelse til å nytte Birkebeinertraseen mellom Sjusjøen og Skramstadsetra til arrangementet. Løpet vil starte lørdag ettermiddag, sannsynligvis kl. 16 og avsluttes mot lunsjtider søndag. Vi har følgende behov:

Bruk av snøscooter fredag 28.3. til merking av løypa.

Bruk av snøscooter lørdag 29.3 og søndag 30.3. som følgescooter/sikkerhet for hundespann som eventuelt måtte trenge assistanse.

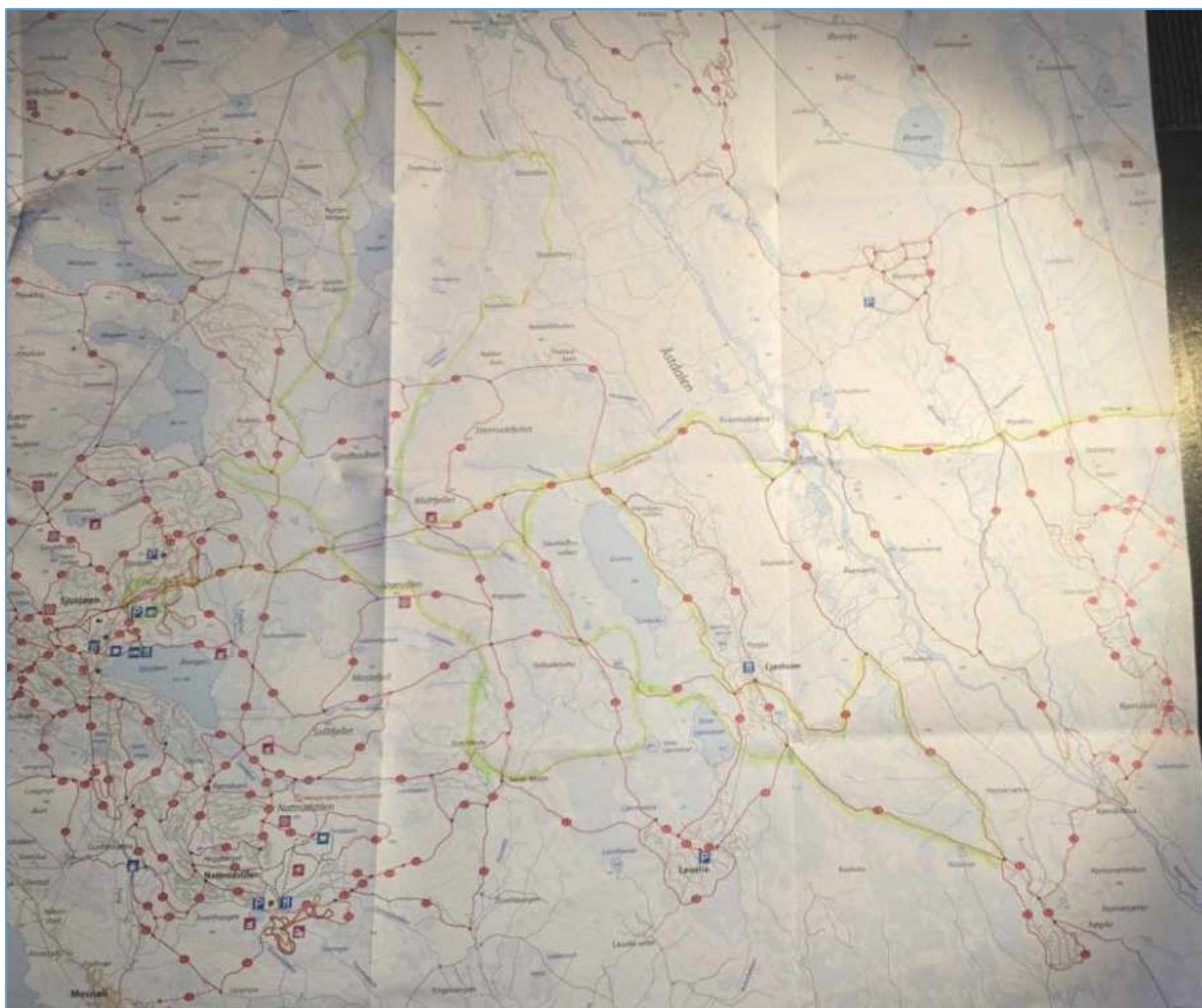
Bruk av snøscooter søndag 30.3., eventuelt mandag 1.4. (i tilfelle dårlig vær eller andre forsinkelser) til å hente inn merker (stikker og skilt)

Vi beklager at denne søknaden kommer i såpass kort tid før det planlagte arrangementet. Det skyldes at beslutningen om å arrangere løp kom i stand på kort varsel etter en sesong med avlysninger av flere andre løp i Sør-Norge på grunn av snømangel og et ønske om å kunne tilby et enkelt, men fint løp på tampen av sesongen for regionens hundekjørere.

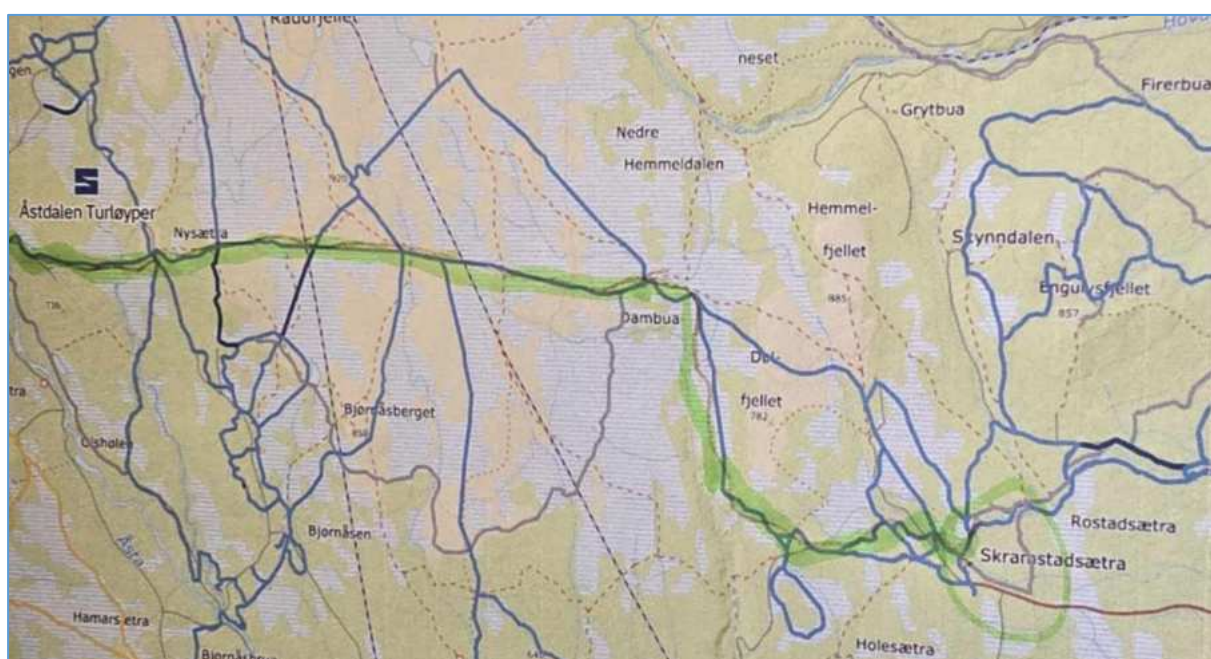
Vi tillater oss å håpe på en positiv og snarlig behandling av søknaden.»

Mesna Trekkhundklubb har ettersendt to kartutsnitt som viser traseen for hundeløpet, se figur 1 og 2.

Figur 1. Oversiktskart trase for sledehundløpet, vedlegg til søknad fra Mesna Trekkhundklubb.

Figur 2. Kart trase for sledehundløpet - del som berører Hemmeldalen naturreservat, vedlegg til søknad fra Mesna Trekkhundklubb.

Grensene for Hemmeldalen naturreservat er vist i figur 3.

Figur 3. Grenser for Hemmeldalen naturreservat, hentet fra InnlandsGIS Temadata.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneformål – forskrift

Hemmeldalen naturreservat

§ 2 Formål

Formålet med fredningen er å ta vare på:

- et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer,
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser,
- sentrale leveområder for villrein,
- våtmarksområder med et rikt fugleliv,
- et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.

§ 3 Vernebestemmelser

(...)

4. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt. Lavtflyging under 300 meter er forbudt.

5. Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Annen ikke-motorisert organisert ferdsel kan skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, jf. § 8.

(...)

7. Hunder må ikke slippes løs i tiden 1. mars – 20. august.

§ 4 Generelle unntak

Bestemmelsene i [§ 3](#) er ikke til hinder for:

(...)

13. Gjennomføring av Birkebeinerrennet, herunder motorisert ferdsel på snødekt mark som er nødvendig for å avvikle rennet.

§ 5 Eventuelle unntak etter søknad

(...)

12. Oppkjøring av enkelte skiløyper i randsonen samt Birkebeinertraséen i henhold til forvaltningsplan etter § 7.

Forvaltningsplan

s. 4

I motsetning til i flertallet av nasjonalparkene våre er hensynet til friluftslivsinteressene ikke nevnt som en del av formålet med opprettelsen av Hemmeldalen naturreservat. Dette betyr at det ikke ligger noe incitament i verneforskriften for tilrettelegging for friluftsliv. Men retten til fri ferdsel i utmark (Allemannsretten) er en viktig forutsetning for den norske friluftslivstradisjonen. Denne retten er nedfelt i friluftslvsloven og gjelder i utgangspunktet også innenfor områder som er vernet med hjemmel i naturvernloven/naturmangfoldloven, herunder i Hemmeldalen naturreservat. Friluftslvsloven stiller krav til alle om hensynsfull adferd på annen manns grunn.

s. 30 – 31

I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane er organisert ferdsel definert slik:

”Ferdsl der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som er kunngjort/markedsført på forhånd.”

Det synes naturlig å legge tilsvarende definisjon til grunn for forvaltningen av verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat. I motsetning til det enkle og tradisjonelle friluftslivet medfører organisert ferdsel ofte et større antall mennesker på samme sted til samme tid. Dette kan for eksempel omfatte idrettsarrangementer, teltleirer, storspannkjøring med hund, samt mer spenningsbaserte aktiviteter som krever spesiell kunnskap, utstyr og tilrettelegging som den vanlige turgåer ikke har eller krever (kiting, paragliding, juving mm).

Det er ikke søkeplikt for organisert ferdsel til fots, forutsatt at denne ikke på noen måte skader naturmiljøet. I stor grad blir det opp til den enkelte ”tiltakshaver” skjønn å vurdere om aktiviteten vil skade naturmiljøet. Med ”til fots” i denne sammenhengen menes også skigåing.

Det er søknadsplikt for annen organisert ferdsel enn den som foregår til fots eller på ski, jf. nevnte eksempler på dette foran. Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje og forstyrrelser av dyrelivet som gjør at slike organiserte opplegg og store arrangementer er underlagt søknadsplikt. Bestemmelsen skal ikke tolkes som om det er et forbud mot slik aktivitet. Men bestemmelsen sikrer at forvaltningsmyndigheten får en oversikt over omfanget av ønsket og gjennomført aktivitet. Videre sikrer søknadsplikten muligheten for dialog mellom forvaltningsmyndighet og tiltakshaver. Forvaltningsmyndigheten kan dermed formidle informasjon om verneverdier, spesielt sårbare områder, tider på året osv. Søknadsplikt sikrer forvaltningsmyndigheten også mulighet til å styre aktivitet i tid og rom, likeledes mulighet for å begrense og om nødvendig nekte gjennomføring av arrangementer og organiserte opplegg med bakgrunn i mulige konflikter med verneverdiene.

Forsvaret har tidligere brukt arealer innenfor naturreservatet til ikke-motoriserte vinteraktiviteter (skimarsjer, bivuakking mm). Forsvaret har nå inngått avtale med aktuelle grunneiere om slik bruk av arealer i andre deler av Hedmark. Tillatelse til slik organisert ferdsel innenfor Hemmeldalen naturreservat kan derfor ikke påregnes gitt.

s. 34

Naturreservat er den strengeste verneformen med hjemmel i naturmangfoldloven. Denne verneformen brukes for å sikre urørt eller tilnærmet urørt natur eller en spesiell naturtype som det er knyttet internasjonale, nasjonale eller regionale verneverdier til. Utviklingen i naturreservater skal være mest mulig naturstyrt. Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøyer og luftfartøyer er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Det er derfor

et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i slike biologiske naturreservater som Hemmeldalen representerer så lite som mulig, og begrense dette til det strengt nødvendige. Utgangspunktet er derfor at all motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt i naturreservatet. Denne hovedbestemmelsen, unntaksbestemmelsene som er nedfelt i verneforskriftens § 4 og § 5 og praktiseringen av disse må sees i lys av denne overordnede retningslinjen.

Med motorisert ferdsel menes også bruk av kjøretøyer og fartøyer som er drevet av elektriske motorer, i tråd med motorferdsellovens definisjoner.

s. 42

(...)

I tillegg krysser Birkebeinerløypa øst-vest over Raudfjellet i reservatets sørlige del. Denne holdes oppe en lenger periode av vinteren enn de øvrige traseene.

(...)

Med unntak av Birkebeinerløypa, vil tillatelser til oppkjøring primært knyttes opp mot påskeperioden, men vinterferieperioden kan også være aktuell. Sluttdato for oppkjøring av skiløyper skal i utgangspunktet være sammenfallende med sluttdato for annen kjøring med snøskuter i områdene, dvs. 15. april. I år der påsken kommer sent, kan det vurderes å avvike noe fra dette prinsippet. Flerårige dispensasjoner for løypeoppkjøring kan påregnes gitt.

Figur 4. Skiløypetraseer (markert med rødt) som det kan gis tillatelse til oppkjøring av. Fra Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat (2011)

Besøksstrategi for Hemmeldalen naturreservat (2024)

3.1 Mål med besøksforvaltningen

1. Besøksforvaltningen i Hemmeldalen naturreservat skal sikre verneverdiene i naturreservatet på lang sikt. Dette gjelder særlig leveområdet for villrein, sårbare vegetasjonstyper, og sårbare hekkelokaliteter for fugl.
2. Villreinen skal ikke bli fortrenget fra kalvings- og oppvekstområder, eller viktige trekkorridorer.
3. Besøksforvaltningen skal legge opp til gode opplevelser for de besøkende og lokale brukere innenfor rammene lagt i naturmangfoldloven, verneforskriften og Forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat (2011).
4. Der det er motstrid mellom verneformålet og planlagte tiltak, skal hensynet til verneformålet veie tyngst.

3.2 Strategiske grep

Det strategiske grepene vil i hovedsak være knyttet til kunnskap, kanalisering av ferdsel, informasjon og samarbeid/dialog. For å nå målene i besøksstrategien (kap. 3.1) skal følgende strategier legges til grunn:

(...)

2. Arbeide for god kommunikasjon mellom forvaltning/opsyn og aktører i og rundt nasjonalparken.
3. I tråd med Forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat skal ferdsel kanaliseres til stier og løyper.

(...)

Gjeldende tillatelser Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Delegert vedtak 09.06.22: **Birken AS** har tillatelse til motorisert ferdsel med bruk av snøskuter og løypemaskin for å kjøre opp Birkebeinerløypa i Hemmeldalen naturreservat fra 1. februar til og med påsken i årene 2023 – 2026. Samt motorferdsel for preparering av en uværstrasé. Traséen kan kjøres opp en gang for å legge en såle i traséen, tidligst 4 uker før selve renndagen for Birkebeinerrennet (...)

Delegert vedtak 09.11.20: **Løvlien Maskin DA** tillatelse til motorisert ferdsel med bruk av tråkkemaskin eller snøskuter til å kjøre opp angitte skiløyper i kart i figur 1. Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for vinterperioden i årene 2021 – 2025 og med følgende vilkår for de omsøkte traseene (se kart figur 1):

(...)

- Birkebeinertraseen, fra og med når forholdene tillater det

(...)

- Av hensyn til mulig trekk av villrein inn i området skal kjøringen være avsluttet innen 15. april i årene 2021, 2023 og 2024, og innen 18. april i 2022 og 21. april 2025 (sen påske).

Naturmangfoldloven

§ 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

§ 8 kunnskapsgrunnlag,

§ 9 føre-var prinsippet,

§ 10 samlet belastning på økosystemet,

§ 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt

§ 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Det er søkt om to ulike tiltak:

- Organisert ferdsel – gjennomføre arrangementet «Bikkjebirken».
- Motorferdsel i samband med gjennomøfring av det omsøkte sledehundløpet.

Søknad om organisert ferdsel – sledehundløp

Organisert ferdsel som ikke er ferdsel til fots eller på ski er regulert i verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3 pkt. 5. Slik ferdsel «*kan skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten*».

Nasjonalparkforvalteren legger til grunn at søknaden fra Mesna trekkhundklubb er omfattet av denne bestemmelsen, og viser til Forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat (2011) der det bl.a. står:

- Organisert ferdsel definert slik: *”Ferdse der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som er kunngjort/markedsført på forhånd.”*
- Dette kan for eksempel omfatte idrettsarrangementer, teltleirer, storspannkjøring med hund, (...)

Videre vil nasjonalparkforvalteren vise til forvaltningsplanen og det som står om søknadsplikt::

«Søknadsplikt sikrer forvaltningsmyndigheten også mulighet til å styre aktivitet i tid og rom, likeledes mulighet for å begrense og om nødvendig nekte gjennomføring av arrangementer og organiserte opplegg med bakgrunn i mulige konflikter med verneverdiene.»

Naturreservat er den strengeste formen for vern etter naturmangfoldloven, og naturmangfoldloven § 37 gir at i «*et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet*».

Viktige verneverdier i Hemmeldalen naturreservat er bl.a. et stort og tilnærmet urørt naturområde og sentralt leveområde for villrein. I våre nasjonalparker og landskapsvennområder er tilgangen til et enkelt og tradisjonelt friluftsliv ofte nevnt i formålsparagrafen. Dette er ikke tatt inn formålsparagrafen for Hemmeldalen naturreservat. Forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat sier da at «*dette betyr at det ikke ligger noe incitament i verneforskriften for tilrettelegging for friluftsliv.*»

Verneforskriften gir likevel rom for gjennomføring av Birkebeinerrennet med mer enn 10.000 deltakere, og tilhørende motorferdsel og tilrettelegging. Bakgrunnen er at Birkebeinerrennet var etablert på vernetidspunktet (2006), som et tradisjonelt skirenn som ble arrangert første gang i 1932. Verneplanen vil sikre området mot utbygging og tekniske inngrep, samtidig som etablert bruk blir videreført.

Kunnskapsgrunnlaget for villreins bruk av området er godt. I **kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 – kvalitetsnorm for villrein** i Rondane er det tatt inn:

«RO 28 Bringbu

Trekpassasje

Bringbu er definert som et fokusområde for å fremheve en viktig trekpassasje over Åstadalen. Villreinen har få alternative trekmuligheter og det er derfor viktig at denne passasjen opprettholdes.

Bringbu er i seg selv et stille og rolig område. Det er ingen utbredt hytteutbygging og det er stort sett private grunneiere som benytter seg av setrene som er i området. Det går årlig to ulike store arrangement i området: Birkebeinerrennet og Birkebeinerrittet. Birkebeinerrennet gjennomføres i mars, og går nord for fokusområdet Bringbu. Villreinen trekker i hovedsak

gjennom området i april og på senhøsten. Selve Birkebeinerrennet er trolig ikke en utfordring slik situasjonen er i dag. (...).» (Jf. naturmangfoldloven § 8)

Et søk i **Artskart** viser registrerte observasjoner av rødlistede arter i området

- ulv
- brunbjørn
- jerv
- storspove
- fiskemåke
- granmeis
- sjøorre.

Det omsøkte sledehundløpet er en ny aktivitet, som ikke var etablert på vernetidspunktet. Nasjonalparkforvalterens vurdering er at arrangementet medfører en vesentlig økt ferdsel i Hemmeldalen naturreservat. Inntil 60 sledehundekvipasjer skal passere gjennom naturreservatet til og fra Skramstadsetra. Jf. det som står om villrein i kunnskapsgrunnlaget til delnorm 3, vil et sledehundløp, som omsøkt, neppe ha påvirkning på villreinens arealbruk i dag. Nasjonalparkforvalteren vil likevel peke på at sledehundløpet er planlagt gjennomført nærmere den tida da villreinen trekker inn i Hemmeldalen naturreservat, enn f.eks. Birkebeinerrennet. Det er derfor grunn til å være føre var m.t.p. på endringer i villreinens trekk og bruk av området. (jf. naturmangfoldloven § 9)

Nasjonalparkforvalteren legger til grunn at en tillatelse vil skape presedens for en ny forvaltningspraksis, der sledehundløpet kan bli en fast, årlig aktivitet, i tid to uker etter Birkebeinerrennet, med stort potensiale for økende deltagelse. (jf. naturmangfoldloven § 9)

Selv om det er tillatt å preparere skiløype langs Birkebeinertraseen, vil sledehundløpet gi vesentlig mer aktivitet og forstyrrelse i et området som ellers skal være «urørt».

Nasjonalparkforvalteren legger derfor til grunn at en tillatelse til gjennomføring av det omsøkte sledehundløpet vil bidra til en økt samlet belastning på økosystemet og verneverdiene i naturreservatet. Det gjelder særlig verneformålet:

- et stort og tilnærmet urørt naturområde
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser.

(jf. naturmangfoldloven § 10)

Her legger nasjonalparkforvalteren vekt på at Hemmeldalen naturreservat er opprettet for å verne om hele naturmangfoldet, ikke bare som del av et leveområde for villrein.

Ut fra oversiktskartet som følger søknaden fra Mesna Trekkhundklubb synes det å være gode muligheter for å legge en trase for sledehundløpet utenfor Hemmeldalen naturreservat. Det følger av naturmangfoldloven § 12 at det skal vurderes å bruke miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Å legge traseen for sledehundløpet utenfor naturreservatet vil, etter nasjonalparksforvalterens vurdering, være et slikt grep.

Det blir også vist til **Besøksstrategien for Hemmeldalen naturreservat (2024)** der det bl.a. står: Der det er motstrid mellom verneformålet og planlagte tiltak, skal hensynet til verneformålet veie tyngst.

Søknad om motorferdsel i samband med gjennomføring av det omsøkte sledehundløpet

Det følger av verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat at det ikke er hjemmel for å gi tillatelse til motorferdsel i samband med gjennomføring av et sledehundløp slik det er søkt om. Søknaden om motorferdsel må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48, som en dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3. pkt. 4 – forbudet mot motorferdsel.

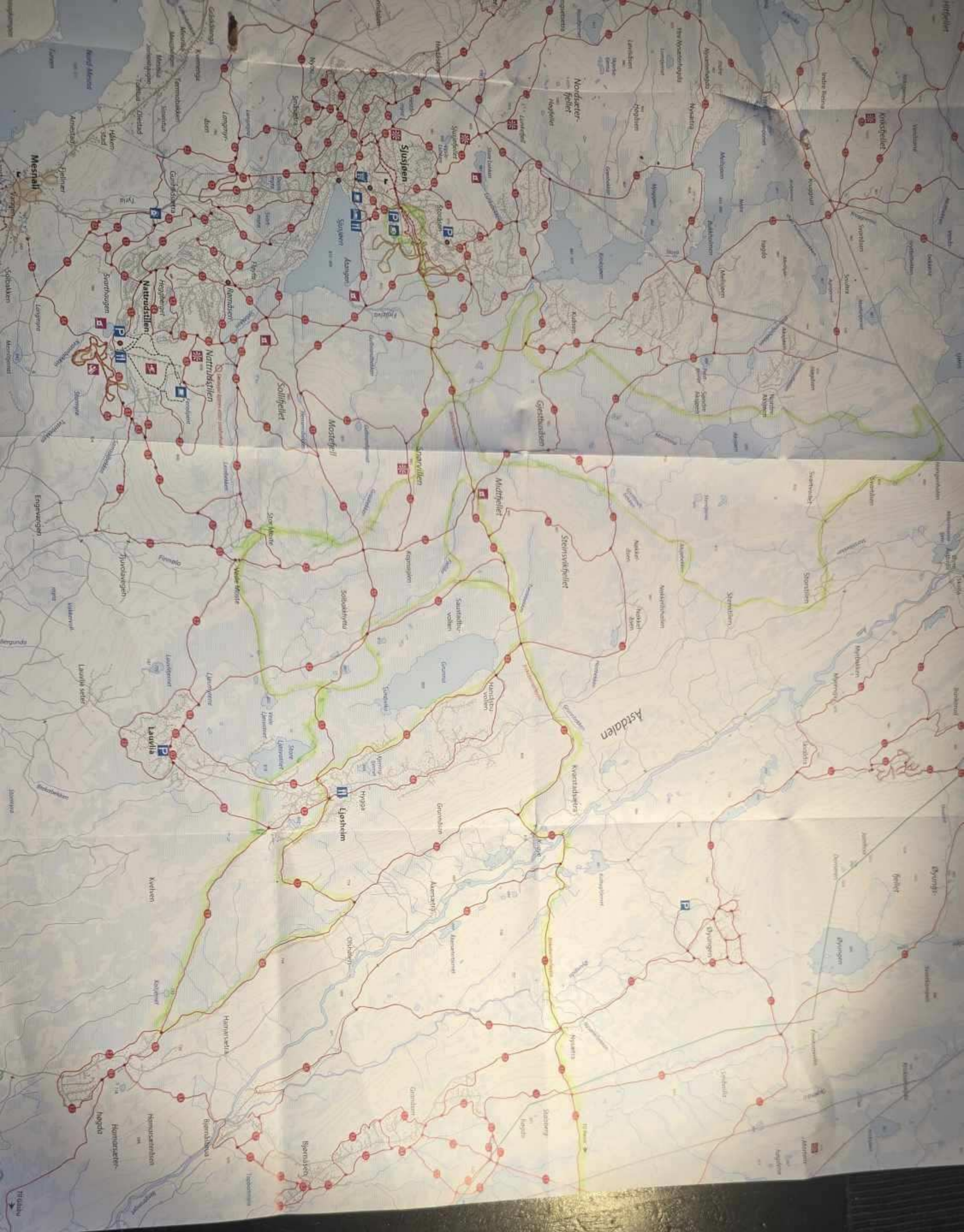
For å kunne vurdere om det kan gis dispensasjon stiller naturmangfoldloven opp to vilkår som må være oppfylt:

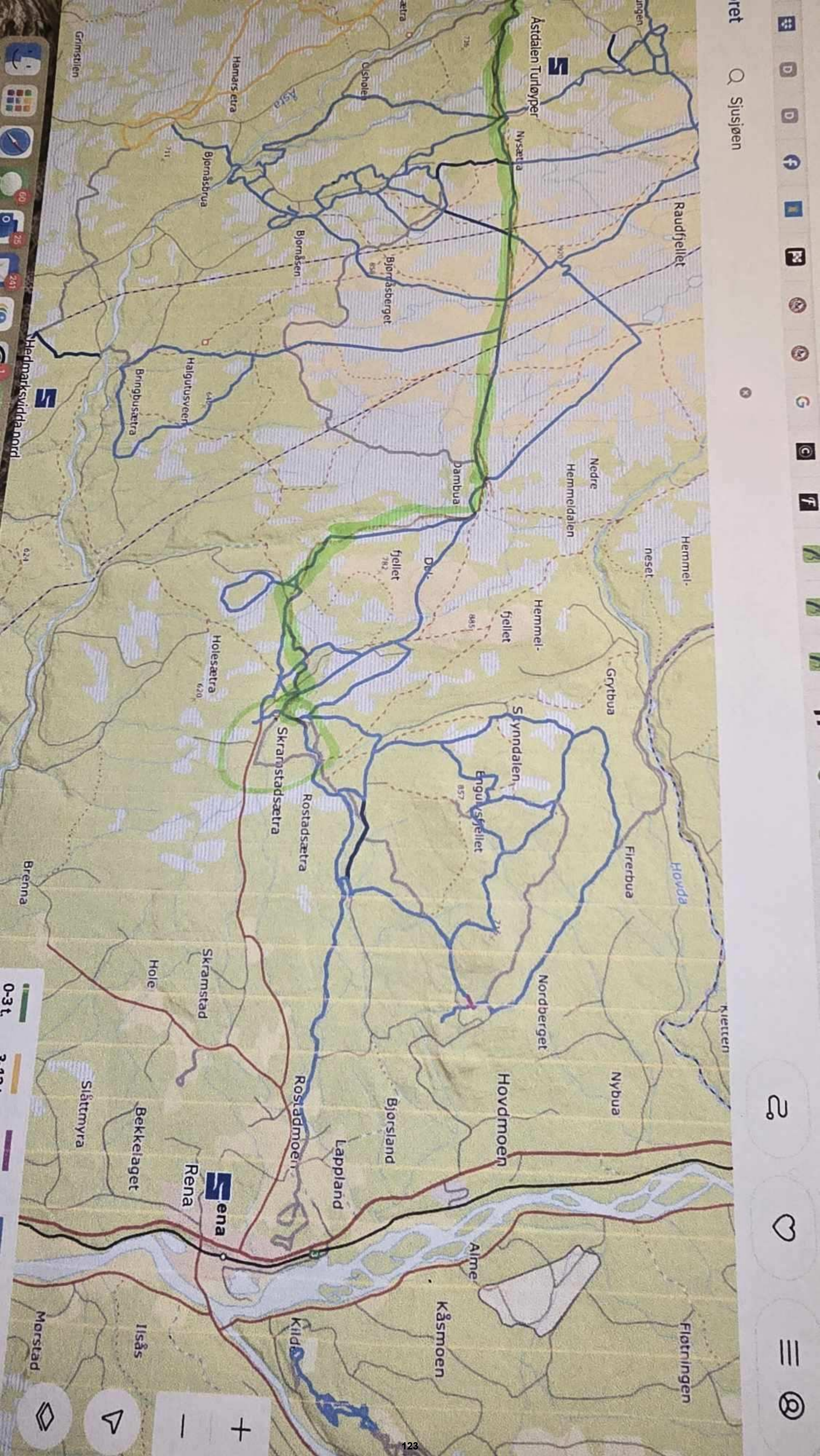
- aktiviteten kan ikke stride mot vernevedtakets formål
- aktiviteten kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Som nevnt ovenfor er ikke friluftsliv nevnt som en del av verneformålet. Verneforskriften åpner for en begrenset adgang til preparering av skiløyper. Nasjonalparkforvalteren vurderer derfor en dispensasjon til motorferdsel i samband med gjennomføring av et sledehundløp å være i strid med verneformålet.

Videre er det gjort rede for i vurderingen ovenfor hvordan et sledehundløp kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det vil da også gjelde for motorferdsel i tilknytning til arrangementet.

Vilkårene for å kunne gi dispensasjon til motorferdsel, slik det er søkt, er derfor ikke oppfylt.

Arkivsaksnummer: 2025/395-3

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 26.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	9/2025	06.03.2025

Sak - Frydalen LVO - tiltak Tjønnbakken – Spranget - tilbakemelding på innspill fra Sel fjellstyre

Innstilling fra forvalter

Med henvisning til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, pkt. 6.6, gir nasjonalparkstyret følgende tilbakemelding på sak 24/24, dato 18.12.24, fra Sel fjellstyre – tiltak Tjønnbakken – Spranget (se også kartutsnitt i figur1):

Nr	Tiltak – forslag fra Sel fjellstyre	Kommentar
1	Hindre parkering langs veien med fysiske hindre som stabbesteiner og grøfting fra Reinsbommen og inn til parkeringen.	<p>Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ser dette som et godt tiltak. Omfattende parkering langs vegen mellom bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) og Spranget har en negativ virkning på landskapets art og karakter.</p> <p>Nasjonalparkstyret har gode erfaringer med tilsvarende tiltak i Grimsdalen LVO og Dørålen LVO. Det er nødvendig med god informasjon i tillegg til fysiske tiltak.</p> <p>Tilråding: Grunneier og vegeier/Sel fjellstyre lager en plan for tiltaket. Rondane-Dovre nasjonalparkstyret behandler saken etter verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde og naturmangfoldloven § 47, evt. § 48.</p> <p>Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er innstilt på å bruke tiltaksmidler til gjennomføring av tiltaket.</p>
2	Alle benker, bord og annen tilrettelegging fjernes i området Tjønnbakken - Spranget.	<p>Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har ikke innvendinger til at dette blir gjennomført. Dette kan vegeier og grunneier gjennomføre uten ytterligere godkjenning fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyret.</p> <p>Tiltaket er positivt, da det begrenser mulighetene for å oppholde seg i området over tid. Manglende tilrettelegging kan muligens</p>

		bidra til å kanalisere ferdsel bort fra området Tjønnbakken – Spranget.
3	Skilting ved bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) om p-forbudssone og camping forbudt.	<p>Rondane-Dovre nasjonalparkstyre stiller seg positive til at det kommer på plass skilt og bedre informasjon langs vegen.</p> <p>Vegeier kan etter veglova § 55 gjere vedtak om trafikkregulerende tiltak. Statens vegvesen er skiltmyndighet, og vegeier kan henstille om at det blir satt opp trafikkskilt i tråd med trafikkregulerende vedtak og skiltforskriften kap 13. Et parkeringsforbud kan da håndheves i tråd med vegtrafikkloven.</p> <p>Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane har retningslinjer på s. 52:</p> <p><i>«Det er ikke tillatt å overnatte i busser, bobiler, campingvogner eller lignende på Spranghaugen. Ved behov for overnatting og toalettbesøk skal disse henvises til Mysusetter (...).»</i> Jf. også verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 1.1. og 1.3 b).</p> <p>I tillegg kan eventuelt Sel kommune, i samråd med grunneier, regulere camping med hjemmel i friluftsløven § 15.</p>
4	Bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) stenges 10.10 (høstferien). Jegere og beitebrukere får tilgang via kodelås.	<p>Verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 5.2 e) regulerer motorferdsel på vegen mellom bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) og Spranget. Vegen er åpen for motorferdsel i perioden 15. juni til 1. november.</p> <p>Vegeier kan selv regulere bruken av vegen innenfor rammen av verneforskriften.</p>
5	Oppsetting av bom på veien til Ranglartjønn, eventuelt flytte nåværende bom frem til Reinsbommen. Jegere, beitebrukere og hytteeiere innenfor området får tilgang via kodelås.	<p>Verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 5.2 d) regulerer ikke motorferdsel på vegen mellom bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) og Indretjønn, der en vegbom står i dag.</p> <p>Vegeier kan selv regulere bruken av vegen innenfor rammen av verneforskriften, og flytte bommen til vegkrysset ved bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen).</p> <p>Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er innstilt på å bidra med tiltaksmidler til gjennomføring av tiltaket.</p>
6	Begrense trafikkk kaos ved å ha elektronisk teller ved Reinsbommen som teller og viser når p-plassen er full. Skilt på Mysusetter som sier om det er ledig plass eller ikke, slik at	<p>Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ser dette som et positivt tiltak for å styre og begrense ferdselen til og fra Spranget. Tiltaket må drives av vegeier, grunneier eller en annen aktør som tar på seg å drifte ordningen.</p>

	folk ser om de må parkere på Mysusetet.	Lovlig kapasitet på parkeringsplassen må fastsettes i et forvaltningsvedtak, f.eks. i en reguleringsplan etter plan- og bygningslova, evt. vedtak etter veglova eller friluftsløva o.a. Det rettslege grunnlaget må utredes. Finansiering bør i hovedsak baseres på brukerbetaling (billettinntekter).
7	Sel Fjellstyre ber Nasjonalparkstyret for Rondane og Dovre i samarbeid med Statskog SF ta tak i problemstillingen, og gjennomføre skisserte tiltak raskest mulig.	Se øvrige kommentarer pkt. 1 – 6.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Sak 24/24, dato 18.12.24, fra Sel fjellstyre – tiltak Tjønnebakken – Spranget.

Saksopplysninger

Vi har mottatt e-post fra Sel fjellstyre (09.01.25) med sak 24/24, dato 18.12.24 - tiltak Tjønnebakken – Spranget:

Fjellstyret har i flere år diskutert ulike tiltak på strekningen Tjønnebakken – Spranget. Spørsmålet om hva som bør gjøres har vært diskutert med ulike instanser som Statskog, nasjonalparkforvaltere osv. Fjellstyret ønsker å komme med konkrete forslag til nasjonalparkstyret om tiltak som bør gjennomføres.

VURDERING:

Situasjonen slik den har utviklet seg de siste 10-15 årene er ikke ønskelig, hverken for de bruksberettigede, lokalbefolkningen eller tilreisende. I tillegg skaper aktiviteten en barriere for reinstrekket nord – sør, noe som ikke er forenelig med formålet for Rondane nasjonalpark.

Det har vært fremme ulike tiltak de siste årene, der det er stor enighet om flere av disse, f.eks. parkeringsforbud langs veien, og forbud mot overnatting og bobiler på selve parkeringen

Stenging av reinsbommen tidligere på høsten vil gi reinen et større tidsrom der det er mulig å krysse veien inn til Rondvassbu. Vi så seinest i 2023 på senhøsten med dårlig vær og kjøreforhold, at det krysset en flokk som oppholdt seg ved Randen 3 dager dager før den trakk sørover igjen.

For å redusere ferdselen i området foreslås det å flytte nåværende bom på veien ned til Ranglartjønn frem til reinsbommen. Tiltaket er ment å hindre bla. bobilparkering og ytterligere ferdsel innover mot fremre gjetarbu. For å ivareta den lokale bruken bør bommen stenges med kodelås slik at beiteberettigede og jegere har adgang til å kjøre.

Oppsetting av elektronisk teller ved reinsbommen, for å kunne varsle bilistene om når parkeringsplassen på spranget er full. Dette bør skje ved en stor informasjonstavle på Mysusetet før bilistene kjører opp tjønnebakken.

Sommer bussruta til spranget bør vurderes å stoppe på Mysusetet. Om man i tillegg flytter sykkelutleien, vil man øke aktiviteten her, noe som også gavner næringslivet på Mysusetet.

Forslaget til tiltaksplan kommer på høring på nyåret. Hva som blir foreslått i forhold til parkeringen på Spranget er usikkert. Uansett må det til noen strakstiltak som f.eks fysisk stengsel langs veien for å hindre parkering, og fjerning av benker og annen tilrettelegging langs veien og på parkeringen. Når tiltaksplanen blir vedtatt vil igangsetting av de ulike tiltakene uansett trekke noe ut i tid.

Forslag til vedtak:

Sel Fjellstyre ønsker at det gjøres følgende tiltak på strekningen Tjønnbakken – Spranget.

1. Hindre parkering langs veien med fysiske hindre som stabbesteiner og grøfting fra reinsbommen og inn til parkeringen.
2. Alle benker, bord og annen tilrettelegging fjernes i området Tjønnbakken – Spranget.
3. Skilting ved reinsbommen om p-forbudssone og camping forbudt.
4. Reinsbommen stenges etter høstferien.
5. Oppsetting av bom på veien til ranglartjønn, eventuelt flytte nåværende bom frem til reinsbommen. Jegere og beitebrukere får tilgang via kodelås.
6. Begrense trafikk kaos ved å ha elektronisk teller ved reinsbommen som teller og viser når p-plassen er full. Skilt på Mysusetet som sier om det er ledig plass eller ikke, slik at folk ser om de må parkere på Mysusetet.
7. Bussruta sommerstid stopper på Mysusetet, der sykkelutleien også blir plassert. Dette vil medføre større aktivitet på Mysusetet og være positivt for butikken, og annet næringsliv.
8. Sel Fjellstyre ber Nasjonalparkstyret for Rondane og Dovre i samarbeid med Statskog SF ta tak i problemstillingen og gjennomføre skisserte tiltak raskest mulig.

Håkon Nårstad fremmet forslag:

Tillegg pkt 4 : Jegere og beitebrukere får tilgang via kodelås.

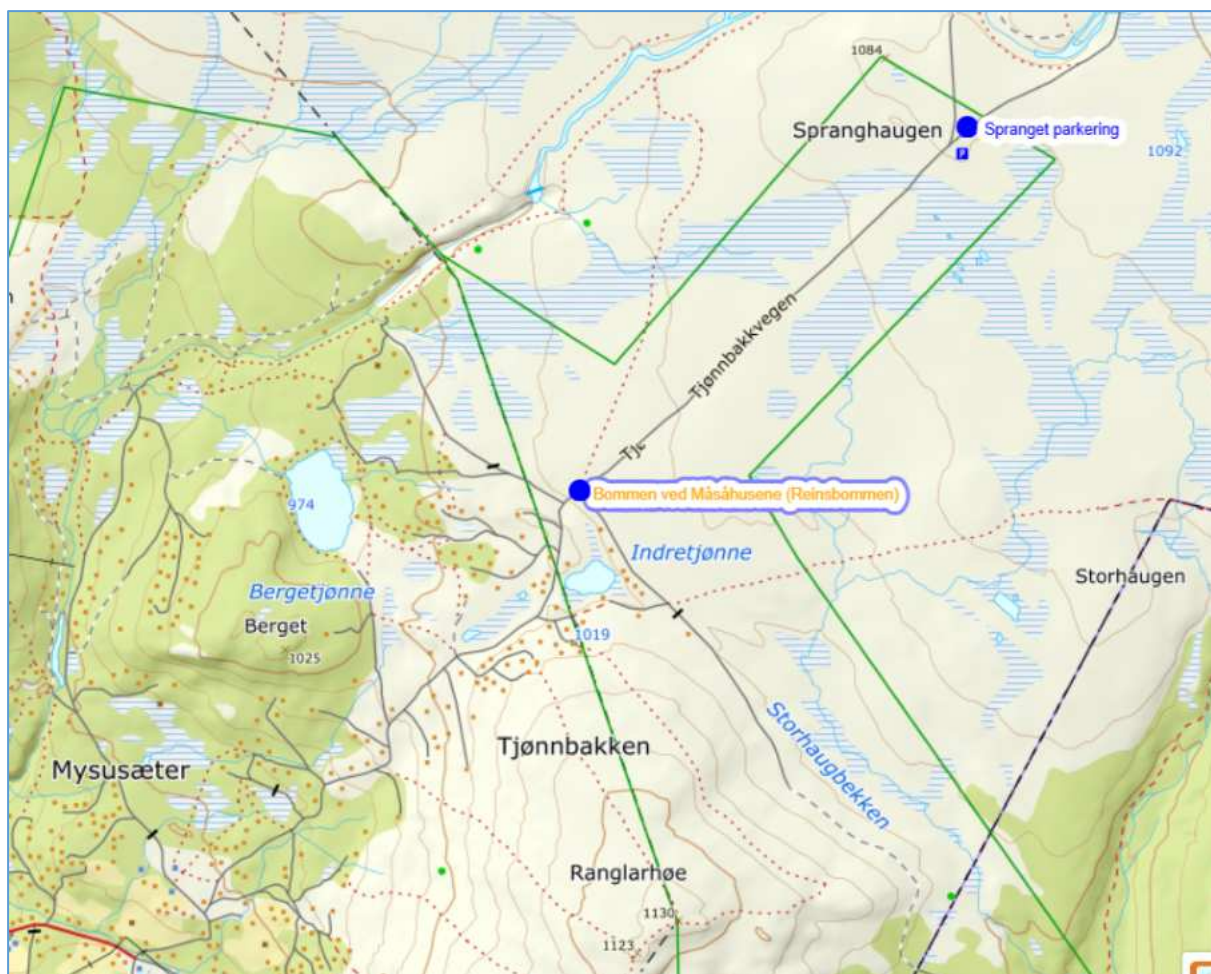
Tillegg pkt 5 Jegere, beitebrukere og hytteeiere innenfor området får tilgang via kodelås. Pkt. 7 fjernes. Dette ble enstemmig vedtatt.

Fjellstyrets vedtak:

1. Hindre parkering langs veien med fysiske hindre som stabbesteiner og grøfting fra reinsbommen og inn til parkeringen.
2. Alle benker, bord og annen tilrettelegging fjernes i området Tjønnbakken - Spranget.
3. Skilting ved reinsbommen om p-forbudssone og camping forbudt.
4. Reinsbommen stenges 10.10 (høstferien). Jegere og beitebrukere får tilgang via kodelås.
5. Oppsetting av bom på veien til ranglartjønn, eventuelt flytte nåværende bom frem til reinsbommen. Jegere, beitebrukere og hytteeiere innenfor området får tilgang via kodelås.
6. Begrense trafikk kaos ved å ha elektronisk teller ved reinsbommen som teller og viser når p-plassen er full. Skilt på Mysusetet som sier om det er ledig plass eller ikke, slik at folk ser om de må parkere på Mysusetet.
7. Sel Fjellstyre ber Nasjonalparkstyret for Rondane og Dovre i samarbeid med Statskog SF ta tak i problemstillingen og gjennomføre skisserte tiltak raskest mulig.

Vedtaket var enstemmig.

I figur 1 er det vist et kartutsnitt som viser dei ulike stedene omtalt i innspillet fra Sel fjellstyre.

Figur 1. Bom på vejen til måsåhusene (Reinsbommen) og Spranget parkering vist i kartutsnittet.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Vedtekter for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 23. februar 2024

Pkt. 6.6 Skjøtsel og besøksforvaltning

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. (...)

Verneformål – forskrift

Rondane nasjonalpark

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,

- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Frydalen landskapsvernområde

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpregt og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som veibygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.2. Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

(...)

b. Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg, gjerder o.l.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

(...)

b. Hensetting/parkering av campingvogner og bobiler på areal som er spesielt avsatt til formålet i forvaltningsplanen.

4. Ferdsel

All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres.

5. Motorisert ferdsel

5.1. Motorisert ferdsel med motorkjøretøy til lands og til vanns er forbudt, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken er forbudt.

5.2. Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:

(...)

d. Motorferdsel på bilveien fra Tjønnbakken til bommen ved Måsåhusene.

e. Motorferdsel på bilveien fra bommen ved Måsåhusene til Spranghaugen i perioden 15. juni til 1. november.

Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane (2009)

s. 52

For å kunne kalle arbeidet på vegen for vedlikehold, som dermed kan foregå uten tillatelse fra forvaltningsmyndighetene, skal vedlikeholdsarbeidet ikke heve standarden over den standarden vegen hadde på vernetidspunktet i 2003 (vegstandard per 2003 = «dagens standard» i forskriftsteksten) Dersom vegen er gruset, vil grusing inngå i vegvedlikeholdet. Dersom vegen ikke har stikkrenner eller grøfter fra før, vil slike tiltak kreve tillatelse før de kan gjennomføres.

s. 53

På Spranghaugen er det kjent at det skjer overnatting i bobiler og campingvogner, men også i andre typer kjøretøy. Ved flere anledninger er det registrert turbusser, der sjåføren overnatter i bussen. Det er ikke tillatt å overnatte i busser, bobiler, campingvogner eller lignende på Spranghaugen. Ved behov for overnatting og toalettbesøk skal disse henvises til Mysusetet, der parkeringsplassen er planlagt å tilrettelegges for enkel korttids camping både for bobiler, campingvogner og telt. Det bør heller ikke legges til rette for overnatting med telt på Spranghaugen/Spranget.

Busser og campingvogner skal henvises til å benytte parkeringsmuligheter på Mysusetet. Bobiler som ikke benyttes til overnatting kan parkere på lik linje med personbiler. På Spranghaugen/Spranget er det ikke tilrettelagt med toalett, noe som heller ikke er ønskelig av hensyn til inngrep og landskapsstatus. Sel kommune har hovedansvaret for hva som trengs av tilrettelegging på parkeringsplassen på Mysusetet, som er sikra som et friluftsområde der staten er grunneier.

(...)

Besøksstrategi Rondane nasjonalpark (2015)

s. 3

Besøksstrategien skal

- Bidra til å ivareta verneverdiene og øke forståelsen for vernet
- bidra til gode opplevelser for de besøkende
- bidra til lokal verdiskaping.

(...)

Et viktig prinsipp for besøksstrategien er at i de tilfeller det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

s. 25

Tabell 3: Målsetning, strategisk hovedgrep og tiltak i de enkelte fokusområdene

Fokusområde	Målsetting	Strategisk hovedgrep	Tiltak
1 Mysusetet - Rondvassbu - Høvringen	<ul style="list-style-type: none"> • Bedre muligheten for villrein til å trekke nord-sør på vestsiden av Rondanemassivet • Legge til rette for økt verdiskaping i randområdene	<ul style="list-style-type: none"> • Hovedsaklig bruke positive virkemidler gjennom tilrettelegging og informasjon, men i noen tilfeller sette i gang prosess rundt konkrete avbøtende tiltak. • Tilrettelegge og kanalisere til ytterkantene av	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre formidlingsopplegg til reiselivsbedrifter, både i form av bilder, foredrag og kompetanseheving på ansatte og guider. • Gjennomføre oppstartsmøte samlet med alle arbeidsgruppene

	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for en bedre opplevelse for turisten på de ulike innfallsporene i området 	<p>nasjonalparken og områdene utenfor nasjonalparken som tåler høyt besøkstrykk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lage høy kvalitet på flere informasjonspunkt er • Arbeide for å flytte deler av trykket fra menneskelig ferdsel fra de indre områdene og ut til randområdene på både øst-, nord, sør- og vestsiden av Rondane nasjonalpark. • Etablere en arbeidsgruppe jmf forslag i tabell 3. 	<p>og videre 1-2 arbeidsmøter vinteren 2015/2016 for denne arbeidsgruppen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behandle og eventuelt gjennomføre arbeidsgruppas anbefalinger på konkrete tiltak. • Bytte ut gamle informasjonsplakat er med nye plakater etter ny mal. • Være med å bidra økonomisk til bygging av ny bru over Store-Ula ved Mysuset. Viktig for vintersikkerheten på Trolløypa.
--	---	---	--

s. 31

Tiltaksplan (utdrag)

Kort beskrivelse	Samarbeidsaktører	Gjennomføringsperiode	Evt merknad
Arrangere oppstartsseminar for de foreslåtte arbeidsgruppene	NINA Oppland fylkeskommune Interimstyret for pågående FoU-prosjekt i Rondane	November 2015	Dag 1. generell introduksjon til kunnskapsgrunnlaget og metodikk for arbeidet. Samarbeid med NINA og videreføring av FoU-prosjektet. Dag 2 starte arbeidet i de enkelte arbeidsgruppene.
Gjennomføre 1-2 møter for arbeidsgruppe i Se	Reiselivet på Høvringen (1) og Mysuset, (1), DNT (1), Statskog (1), Sel kommune (1), villreinnemnd (1), Sel fjellstyre (1), villreinutvalg (1), SNO (1), Oppland fylkeskommune (1) og FM Oppland (1). Ledes av Dag Erik	Desember 2015 – April 2016	Ledes av nasjonalparkstyre

	Pryhn, nestleder i nasjonalparkstyre. Nasjonalparkforvalter sekretær.		
Gjennomføre tiltak som vedtas av styret etter arbeidsgruppens forslag		2016 - 2017	
Bytte ut gamle infoplakater og skilt		2015 - 2017	Her må de mest besøkte innfallsportene prioriteres først.

Oppsummering av gruppearbeider i fokusområdet Mysusæter – Rondvassbu – Høvringen Juni-november 2016 Oppfølging av tiltak i besøksstrategien for Rondane nasjonalpark

Mulige tiltak i Mysusæter – Rondvassbuområdet

- Tiltak: Mysusæter, Ranglarhø, Furusjøen (Spranget), konkretisering av en mulighetsstudie
- Tiltak: Flytting av parkeringsplassen på Spranget til Mysusæter
- Tiltak: Flytting av stien over Randen ned til Spranget/Mysusæter
- Regulering av åpningstider på selvbetjeningshytter, spesielt Rondvassbu
- Jaktfrie soner i villreinjakta og samtidig forsøke å redusere turisttrafikken gjennom oppfordring eller ferdselsforbud
- Fjerne eller ny bru over Ula ved Spranget.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 10.02.21, styresak 6/2021

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre viser til kunnskapsgrunnlaget og målsetningene i besøksstrategien om å bedre muligheten for villrein å trekke nord-sør på vestsiden av Rondanemassivet og målsetninger om økt verdiskapning i randområdene og bedre opplevelse for den besøkende. Å oppnå målsetningen knyttet til villreintrekket gjennom forvaltningstiltak innenfor rammene nasjonalparkstyret har, er avhengig av at tilrettelegging for opphold og ferdsel i dette området ikke styrkes.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre tar til etterretning at Sel kommune jfr. kommunal planstrategi (vedtatt 16.12.2020) planlegger å starte opp en reguleringsplanprosess for området.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre beslutter at følgende skal legges til grunn i det videre arbeidet i fokusområdet:

1. Gjennom revisjon av forvaltningsplan vurdere fjerning av stimerking, blant annet av stien over Randen og se dette sammen med det øvrige stisystemet. Ved eventuell fjerning av stimerking skal det alltid vurderes og legges fram forslag om en alternativ stiløype/ny stitrasè.
2. Redusere ferdselen i fokusområdet gjennom å ha en streng dispensasjonspraksis ved søknader om tiltak og aktiviteter i dette området, både der retningslinjene i forvaltningsplanen gir åpning for dette, men også i saker som skal vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

3. Dagens informasjonspunkt på p-plassen på Spranghaugen oppgraderes i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker. (jf. også landskapsplan for Spranghaugen), og i tråd med reguleringsplan.
4. Oppstramming av p-plassen og opprydding i tiltak som er gjennomført på p-plassen på Spranghaugen uten at det forligger godkjenning fra nasjonalparkstyre (diverse skilting, utplassering av benker og bord) avklares gjennom reguleringsplanprosess.
5. Nasjonalparkstyret vil bidra i samarbeid med andre om utviklingen av Mysusæter som et bærekraftig reisemål der hensyn til verneområdene ligger som et grunnleggende premiss.
6. Vurdere skjøtselstiltak i tilknytning til godkjente stier langs Ula mot Mysusæter. Igangsetting av skjøtsel her forutsetter at skilting av stien «Fosseråket» med sårbare kulturminner opphører.

Friluftsløven

§ 15.(Regulering av ferdsel på visse friluftsområde)

Til regulering av ferdselen på område hvor utfarten er stor, kan kommunen med samtykke av eieren eller brukeren fastsette atferdsregler som enhver som ferdes på området plikter å følge. Reglene skal særlig ta sikte på å opprettholde ro og orden, verne dyre- og plantelivet og fremme helsetiltak og sanitære forhold.

Naturmangfoldloven

§ 36.(landskapsvernområder)

Som landskapsvernområde kan vernes natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots. (...)

§ 47.(skjøtsel av verneområder)

I verneområder etter dette kapitlet kan forvaltningsmyndigheten foreta skjøtsel og grensemerking av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.

Som skjøtsel kan foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden slik den var da vernearbeidet tok til, jf. § 42 eller § 45 første ledd, kan ikke skje etter denne paragraf.

Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd.

§ 48.(dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Veglova

Kap. VII. Private vegar

§ 55

Dei som har plikter etter § 54 første ledd, utgjer eit veglag. Veglaget skal møtast ein gong i året eller når det er turvande. Det tek fleirtalsavgjerd i alle spørsmål som gjeld vegfellesskapet og står for den daglege drifta.

(...)

Veglaget kan elles ta avgjerd om å

(...)

– treffe avgjerd om fartshinder og annan trafikkregulering og om parkering,

Norsk Lovkommentar

Ved Erik Gauer og Tore Elnæs. Noter er sist hovedrevidert 07.10.2022.

Trafikkregulering er en naturlig del av hva laget skal beskjeftige seg med. Men man må være oppmerksom på at offentlige trafikkskilt bare kan settes opp av skiltmyndigheten i henhold til skiltforskrifter gitt med hjemmel i vegtrafikkloven. Skiltmyndigheten vil ikke akseptere en «blandet» skilting ved at det settes opp hjemmelagede skilter på samme vegstrekning der det står offentlige trafikkskilt. Om så skjer, vil det som regel resultere i at de offentlige skilter fjernes og at den offentlige skilthåndhevelse opphører. Innenfor store private trafikkområder er det naturlig at trafikkstrømmen kanaliseres, at det fastsettes fartshinder og fartsbegrensninger, og at det settes regler for stans og parkering, og at det følgelig avkreves gebyr for parkering utenfor parkeringsområdene eller at feilparkerte biler blir borttauet. Eksempler på slike områder er borettslag, sykehus, flyplasser, kjøpesenter, industri felt eller havneområder. Felles er at det er nødvendig med regler og håndhevingsystemer som gir slik autoritet at sanksjonering ved overtredelser effektivt kan forfølges for domstolene.

Skiltforskriften (jf. vegtrafikkloven § 5)

Kapittel 13. skiltmyndigheter m.m.

§ 28 Myndighet for traffregulerende skilt

1. For offentlig og privat veg kan Statens vegvesen treffe vedtak om å sette opp eller å ta ned

- a. forbudsskilt og påbudsskilt unntatt skilt som omfattes av bestemmelsene i § 26 og § 27,
- b. (...) og 552 «Parkering», og
- c. eventuelle underskilt til disse.

Vurdering

Vurdering av de ulike tiltakene i sak 24/24, dato 18.12.24, fra Sel fjellstyre:

Nr	Tiltak	Kommentar
1	Hindre parkering langs veien med fysiske hindre som stabbesteiner og grøfting fra reinsbommen og inn til parkeringen.	<p>Nasjonalparkforvalteren ser dette som et godt tiltak. Omfattende parkering langs vegen mellom bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) og Spranget har en negativ virkning på landskapets art og karakter.</p> <p>Nasjonalparkstyret har gode erfaringer med tilsvarende tiltak i Grimsdalen LVO og Dørålen LVO. Det er nødvendig med god informasjon i tillegg til fysiske tiltak.</p> <p>Tilråding: Grunneier og vegeier/Sel fjellstyre lager en plan for tiltaket. Rondane-Dovre nasjonalparkstyret behandler saken etter verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde og naturmangfoldloven § 47, evt. § 48.</p> <p>Nasjonalparkforvalteren er innstilt på å bruke tiltaksmidler til gjennomføring av tiltaket.</p>
2	Alle benker, bord og annen tilrettelegging fjernes i området Tjønnbakken - Spranget.	<p>Nasjonalparkforvalteren har ikke innvendinger til at dette blir gjennomført. Dette kan vegeier og grunneier gjennomføre uten ytterligere godkjenning fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyret.</p> <p>Tiltaket er positivt, da det begrenser mulighetene for å oppholde seg i området over tid. Manglende tilrettelegging kan muligens bidra til å kanalisere ferdsel bort fra området Tjønnbakken – Spranget.</p>
3	Skilting ved reinsbommen om p-forbudssone og camping forbudt.	<p>Nasjonalparkforvalteren stiller seg positive til at det kommer på plass skilt og bedre informasjon langs vegen.</p> <p>Vegeier kan etter veglova § 55 gjere vedtak om trafikkregulerende tiltak. Statens vegvesen er skiltmyndighet, og vegeier kan henstille om at det blir satt opp trafikkskilt i tråd med trafikkregulerende vedtak og skiltforskriften kap 13. Et parkeringsforbud kan da håndheves i tråd med vegtrafikkloven.</p> <p>Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane har retningslinjer på s. 52: <i>«Det er ikke tillatt å overnatte i busser, bobiler, campingvogner eller lignende på</i></p>

		<p><i>Spranghaugen. Ved behov for overnatting og toalettbesøk skal disse henvises til Mysusetter (...)</i>» Jf. også verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 1.1. og 1.3 b).</p> <p>I tillegg kan eventuelt Sel kommune, i samråd med grunneier, regulere camping med hjemmel i friluftsløven § 15.</p>
4	Reinsbommen stenges 10.10 (høstferien). Jegere og beitebrukere får tilgang via kodelås.	<p>Verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 5.2 e) regulerer motorferdsel på vegen mellom bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) og Spranget. Vegen er åpen for motorferdsel i perioden 15. juni til 1. november.</p> <p>Vegeier kan selv regulere bruken av vegen innenfor rammen av verneforskriften.</p>
5	Oppsetting av bom på veien til Ranglartjønn, eventuelt flytte nåværende bom frem til Reinsbommen. Jegere, beitebrukere og hytteeiere innenfor området får tilgang via kodelås.	<p>Verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 5.2 d) regulerer ikke motorferdsel på vegen mellom bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen) og Indretjønne, der en vegbom står i dag.</p> <p>Vegeier kan selv regulere bruken av vegen innenfor rammen av verneforskriften, og flytte bommen til vegkrysset ved bommen ved Måsåhusene (Reinsbommen).</p> <p>Nasjonalparkforvalteren er innstilt på å bidra med tiltaksmidler til gjennomføring av tiltaket.</p>
6	Begrense trafikkk kaos ved å ha elektronisk teller ved Reinsbommen som teller og viser når p-plassen er full. Skilt på Mysusetter som sier om det er ledig plass eller ikke, slik at folk ser om de må parkere på Mysusetter.	<p>Nasjonalparkforvalteren ser dette som et positivt tiltak for å styre og begrense ferdsele til og fra Spranget. Tiltaket må drives av vegeier, grunneier eller en annen aktør som tar på seg å drifte ordningen.</p> <p>Lovlig kapasitet på parkeringsplassen må fastsettes i et forvaltningsvedtak, f.eks. i en reguleringsplan etter plan- og bygningslova, evt. vedtak etter veglova eller friluftsløva o.a. Det rettslege grunnlaget må utredes.</p> <p>Finansiering bør i hovedsak baseres på brukerbetaling (billettinntekter).</p>
7	Sel Fjellstyre ber Nasjonalparkstyret for Rondane og Dovre i samarbeid med Statskog SF ta tak i problemstillingen og gjennomføre skisserte tiltak raskest mulig.	Se øvrige kommentarer pkt. 1 – 6.

Saken blir lagt fram for Rondane-Dovre nasjonalparkstyret, slik at styret kan gi tilbakemelding på innspillene fra Sel fjellstyre.

ST 10/2025 Delegerte vedtak
DS 1/2025 Delegert sak - dispensasjon - Grimsdalen LVO - snødekt mark - transport av mjølkeanlegg - Bjørnsgardssætre - Sivert Magne Talleraas 2025/329 08.01.2025 00:00:00
DS 2/2025 Delegert vedtak - avslag - Rondane NP - drone - Magnus Viggen 2025/370 09.01.2025 00:00:00
DS 3/2025 Delegert sak - dispensasjon - Dovre NP - Grimsdalen LVO - 2025 - snødekt mark - øvelse B6 - Lesja - Brennhaug og Dombås Røde Kors Hjelpekorps 2024/9137 09.01.2025 00:00:00
DS 4/2025 Delegert sak - avslag - Rondane NP - drone - Are Skurdal 2025/429 09.01.2025 00:00:00
DS 5/2025 Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - snødekt mark - Godlidalshytta - Pihl AS 2025/421 15.01.2025 00:00:00
DS 6/2025 Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Frydalen LVO - snødekt mark - drone - tekniske undersøkelser og transport til Rondvassbu - Lyse AS 2025/755 17.01.2025 00:00:00
DS 7/2025 Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - opprette saltplass - Søre Eldåseter - Anders Anne - Jørn Lodver Dalseg - Tor Bjørke 2025/625 17.01.2025 00:00:00
DS 8/2025 Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - snødekt mark - opprette saltplass - utkjøring av saltstein og materialer - Søre Eldåseter - Anders Anne - Jørn Lodver Dalseg - Tor Bjørke 2025/625 21.01.2025 00:00:00
DS 9/2025 Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - vilttiltak 2025 - Normann-prosjektet - Nord-Fron kommune 2025/748 21.01.2025 00:00:00
DS 10/2025 Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - forskning - prøver av lav - jordprøver - Robert Mills 2024/12644 28.01.2025 00:00:00
DS 11/2025 Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Dovre NP - Grimsdalen LVO - Dørålen LVO - snødekt mark - drift - vedlikehold - tilsyn med buer og hytter - Dovre fjellstyre 2025/1439 30.01.2025 00:00:00
DS 12/2025 Delegert sak - dispensasjon og avslag - Rondane NP - organisert ferdsel - Mathias Sletten Grindstuen 2025/1260 31.01.2025 00:00:00
DS 13/2025 Delegert vedtak - avslag - Rondane NP - organisert ferdsel - guidede turer - Furulund - Fagervoll - Bjørnhollia - Gammelgården - Rondane River Lodge AS 2025/752 03.02.2025 00:00:00
DS 14/2025 Delegert sak - dispensasjon og avslag - Hemmeldalen NR - snødekt mark - beredskap - Norsk Folkehjelp Rena 2025/1565 07.02.2025 00:00:00
DS 15/2025 Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - snødekt mark - kjentmannstur - Norsk Folkehjelp Rena 2025/1565 12.02.2025 00:00:00
DS 16/2025 Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - snødekt mark - preparering av skiløype - Storulvegen - Mysusæter og Raphamn løypelag 2025/2224 14.02.2025 00:00:00
DS 17/2025 Delegert sak - dispensasjon - Grimsdalen LVO - snødekt mark - uthenting av havarert elgtrekk - Stian Egil Brenden 2025/2136 14.02.2025 00:00:00
DS 18/2025 Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - snødekt mark - transport av ved - Gråknarten - Jan Magne Sætrom 2025/2283 17.02.2025 00:00:00
DS 19/2025 Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Frydalen LVO - snødekt mark - utkjøring av saltstein - Bløyvangen - Nedre Tverrglitra - Øvre Tverrglitra - Kvam Østside beitelag 2025/2318 18.02.2025 00:00:00
DS 20/2025 Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - båndtvangbestemmelsene - taksering av hønsefugl - Kiær Mykleby 2025/2319 18.02.2025 00:00:00
DS 21/2025 Delegert sak - dispensasjon - Frydalen LVO - snødekt mark - frakt av materialer - Furusjøvegen 332 - Midtli og Svelstad Bygg AS 2025/2438 20.02.2025 00:00:00